

NAŠA LUC

5
1969

Idoli

Po vsaki olimpiadi ali svetovnem prvenstvu prične na desetisoče mladih zbirati slike športnih zmagovavcev. Mesec dni po Grenoblu skoraj ni bilo dekliške sobice, v kateri ne bi vsaj z ene stene ali omare mežikal Jean Claude Killy.

ljudje ali:

življenje se meri po ljubezni

Pa vendar nobeden izmed magazinov, ki skrbijo za duhovno masovno hrano mladoletnikov, ni uvrstil tega junaka v zbirko svojih idolov za široko potrošnjo. Še manj pa je komu padlo na um, da bi ga približal mladim z druge plati — da bi pokazal, koliko let trdega garanja, samopremagovanja, železne volje in sistematičnega dela je bilo treba za osvojitvev treh zlatih odličij. Takšni prijemi so očitno nezanimivi. Morda bi simpatičnemu fantu celo vzeli dobro ime; tako kot bi prišli najbrž oboževani beatlesi ob dobro ime, če bi preveč brskali po njihovi preteklosti in zapisali, koliko ur in let so trdo muzicirali, igrali za pfenige ali pennyje, se otepali z revščino, preden so postali izvoznobno blago številka ena Združenega kraljestva. Urednikom brošur se zdi vsekakor pomembneje, da povedo, koliko tisoč funtov zdaj porabi kdo izmed njih za konje ali vrtinarske domislice, s kakšnimi rožicami si je dal, tovarni v obup, prepleskati svojega

rolls-royca, koliko oboževavk spravi na svojo jahto...

Potem se pa čudimo, če mladinski kriminal raste, če je vedno več mladih, ki bi tudi radi vsaj malce v korak s temi svetlimi zgledi, ki si „izposojajo“ tuje avtomobile, ker nimajo svojih, in ki bi sploh radi živeli kolikor toliko sladko življenje — brez dela, seveda. Kajti, da morajo delati tudi fantje s kitarami, vsa ta literatura ne omenja.

„Značaj“

Sobota opoldne. Glavni trg v mestu je poln ljudi, ki čakajo na avtobuse, in avtobusov, ki čakajo na ljudi. Gneča povsod. Še vedno potuje večina ljudi z avtobusi in le manjšina z osebnimi vozili.

V avtobus, ki je peljal vosednji kraj, se je z največjo težavo prerinil invalid. Vstopil je spredaj, kakor je treba. Zanjim so se nagnetli še drugi. Kmalu jih je bilo polno, nabitopolno. Invalid z dvema berglama je dobil prostor blizu voznika avtobusa.

Avtobus je odpeljal. Z zamudno sicer, a je odpeljal. Ko se je približeval vasi, kjer je imel prav tako postajo, je voznik avtobusa rekel prek rame na invalidu, ki je sedel mirno na sedežu:

„Pripravite se za izstop!“

Invalidova žena, ki je stala poleg, je zaprosila:

„Saj ga boste pustili, da izstopi spredaj?“

„Ni govora,“ je bil odgovor. „Kaj pa si mislite? Red mora biti! Kam pa bi prišli, če bi kar naprej delali izjeme! Vstopa se spredaj, izstopa zadaj.“

„Toda, ali ne vidite, kako je avtobus poln? Kako pa naj se mož prerine do izhoda?“

Ampak voznik, ki se je izenačeval s čuvarjem reda, je bil neizprosno:

„Me nič ne briga! Tak je red pa pika! Rekel sem že, da ne bomo delali izjem!“

„Toda saj vendar vidite, da je mož invalid,“ se je oglasil še drugi potnik.

„Rekel sem, da me nič ne briga. Potem pa bodo mene prijemali, da se ne držim reda.“

Približala se je postaja. Invalid se seveda med vožnjo ni mogel začeti prebijati skozi človeška telesa, ki so mu zapirala pot proti izhodu na drugem koncu avtobusa. Razen tega je morda vendarle mislil, da bo voznik naposled popustil, ko bodo prišli na postajo, in mu dovolil izstopiti spredaj. Končno bi moral ves avtobus čakati kar precej časa, preden bi se mož dokopal do izhoda.

Toda voznik je imel kremelj značaj.

„Stali bomo tako dolgo, dokler ne boste izstopili — ampak zadaj, kakor je predpisano,“ je rekel in ustavil vozilo.

Vmešala se je še enkrat žena invalida:

„Ampak, poglejte vendar...“

„Nič, alo, kar gremo. Bo že šlo.“

In invalid se je začel prerivati. Ljudje so bili uvideni in so se mu umikali, kolikor so se mogli. Veliko manevrskega prostora pa tudi niso imeli. Bila je prava muka, preden se je možu ob dveh berglah posrečilo priti do konca avtobusa. Žena mu je pomagala, kolikor je mogla.

Voznik avtobusa je mirno čakal, dokler ni bilo prerivanja konec, dokler nista invalid in njegova žena izstopila in se napotila naprej peš proti domu, ki je od postaje oddaljen še dobrih dvajset minut.

Voznik pa je vključil levi smerni kazalec in težki avtobus se je premaknil z mesta. Nadaljeval je pot proti severu.

Redu, oziroma „predpisu“ je bilo zadoščeno.

ali pa bodo tudi nam nekoč očitali . . .

Zadnja leta so po svetu zlasti ob Hochhutovi drami Namestnik (ki je tudi v Ljubljani niso zamudili postaviti na oder.) Cerkvi nena-klonjeni krogi ponavljali obtožbo proti papežu Piju XII., češ da se v drugi svetovni vojni ni zadosti odločno postavil proti nacizmu, ko je ta preganjal in uničeval Jude. Prepričani smo, da bo zgodovina to obtožbo ovrгла, v kolikor je še ni.

A gre pri vsej zadevi za nekaj drugega. Omenjeni krogi so s temi obtožbami izrazili svoje prepričanje, da se mora Cerkev postaviti za naravne pravice ljudi, če so teptane. Nikomur iz teh krogov ne pride na misel, da bi tak papežev poseg za pravice preganjanih imenoval vtikanje v politiko.

Cerkev sama se zaveda pravice in dolžnosti, braniti pravice ljudi. Na zadnjem cerkvenem zboru je to svojo zavest izrazila s temi besedami: „Vedno in povsod mora biti Cerkvi zagotovljena pravica, da zares svobodno oznanja vero, uči svoj nauk o družbi, neovirano vrši svojo nalogo med ljudmi ter izreka npravno sodbo, in to tudi glede zadev s političnega področja, kadar to zahtevajo osnovne osebne pravice ali zveličanje duš.“ (Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu, 76/5).

Slovenski katoličani imamo dolžnost braniti najprej naravne pravice naših bratov in sester, kjerkoli po svetu so te ogrožene ali teptane. Naj gre za slovensko manjšino na Koroškem, ki mora z naravnost jobovsko potrpežljivostjo čakati na to, da ji bo priznано, kar ji po naravi gre! Naj gre za naše brate in sestre na Tržaškem, Goriškem ali v Slovenski Benečiji, ki se morajo z železno voljo boriti za vsako drobtinico. Ali pa naj gre za slovenski narod v osrednji Sloveniji, ki mu je vse od zadnje vojne sem teptana cela vrsta naravnih pravic.

Pred dvajsetimi leti je vrsta držav — med njimi tudi Jugoslavija — podpisala Splošno deklaracijo človekovih pravic. S tem so te države — med njimi tudi Jugoslavija — priznale, da ima vsak človek že po naravi nekatere pravice, ki mu jih nihče ne sme kratiti. V praksi pa so te pravice teptane.

Katere so take pravice? Za primer omenimo le nekatere: Vsi ljudje imajo enake pravice (čl. 1). Vsak ima pravico do svobode mišljenja, vesti in vere: ta pravica obsega prosto izpovedati vero ali prepričanje posamez ali skupaj z drugimi, javno ali zasebno, s poukom, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti... (čl. 18). Vsak ima pravico do svobode misli in besede: ta pravica obsega pravico, da nihče ne sme biti nadlegovan zaradi svojega mišljenja, in pravico, da vsak lahko išče, sprejema in širi sporočila in ideje s kakršnimikoli sredstvi in ne glede na meje (čl. 19). Volja ljudstva je temelj javne oblasti; ta volja mora biti izpovedana v ponavljajočih se, resničnih volitvah na podlagi splošne in enake volilne pravice bodisi s tajnim glasovanjem ali pa z glasovanjem, ki mu je enakovredno (čl. 21/3). Vsak, brez razločka, ima pravico do enakega plačila za enako delo (čl. 23/2).

Slovenski katoličani moramo — kjer to moremo — govoriti o teptanju naravnih pravic naših bratov in sester, pa naj bo to komu prav ali ne, pa naj nam kdo očita karkoli. Zavest dolžnosti mora biti močnejša kot strah pred očitki. Ali pa bodo tudi nam некоč očitali, da nismo izpolnili svoje dolžnosti!

NAŠA LUČ 1969

MESEČNIK ZA SLOVENCE

NA TUJEM

LETO 18

ŠTEVILKA 5

MAJ 1969

Obdarjeni z razumno dušo in ustvarjeni po božji podobi, imajo vsi ljudje isto naravo in isti izvor: osnovno enakost vseh ljudi je zato treba bolj in bolj priznavati.

Res je, zaradi različnih telesnih sposobnosti in zaradi različnosti umskih in npravnih sil niso vsi ljudje enaki. Toda sleherno obliko bodisi socialnega, bodisi kulturnega zapostavljanja v osnovnih pravicah osebe, naj bo to zaradi spola, rodu, barve, socialnega položaja, jezika ali vere, je treba premagati in odpraviti, ker nasprotuje božjemu načrtu. Zares je žalostno ugotavljati, da še sedaj niso povsem zajamčene te osnovne pravice, ki gredo osebi.

Človekoljubne ustanove, bodisi zasebne, bodisi javne, naj se odločno borijo zoper sleherno obliko socialnega in političnega suženjstva. In branijo naj osnovne pravice ljudi v vsaki politični ureditvi.

Da, te ustanove se morajo polagoma uskladiti z duhovnimi stvarnostmi, ki so izmed vseh najvišje, čeprav bo za dosego zaželenega cilja včasih treba precej časa.

(Iz pastoralne konstitucije o Cerkvi.)

ali bo seme vzknilo?

Jezus je razlagal skrivnosti božjega kraljestva navadno v prilikah. Preprostim in učenim ljudem je kakor z barvami naslikal sicer nevidni božji svet. Tako je blizu Kafarnauma na jezerskem obrežju veliki množici govoril, kako ljudje sprejemajo njegov evangelij.

V hriboviti in razriti Galileji so sejali na majhne zaplate zemlje, ki so bile tu in tam, na obronkih in v dolinicah, za to bolj pripravne. Ob prvem dežju, v začetku novembra, je kmet površno zrahljal zemljo, potem pa je šel od kosa do kosa in vsejal pšenico ali ječmen. Usoda nebeškega kraljestva je podobna usodi galilejskega sejavca.

Sejavec si doma opaše jerbas, poln semena, in ko pride na pripravljeno zemljišče, začne sejati. Toda v Palestini hodijo vsi kar čez polja in tudi nedavno obdelane kose prepredejo kmalu steze, s katerimi si ljudje skrajšajo pot. Del poseva pade torej na shojeno zemljo, kjer ga kmalu pozobljejo ptice ali zdrobijo podplati. Nekaj semena pade na kamnita tla, ki jih komaj pokriva tenka plast zemlje. Tam zaradi toplote hitro vzklije, a ker ni dovolj prsti, ne more pognati globokih korenin in je dovolj en sam vroč dan, pa je vse požgano. Spet drugo seme pade na globoko, a ne dovolj prekopano zemljo. Poleg zrnja vzklijeta tam tudi osat in trnje ter ga zamorita. Ostanek iz jerbasa pade končno na dobro zemljo in obrodi trideseteren, šestdeseteren, včasih celo stoteren sad.

Jezus je to dejstvo prikrojil in en sam primer, kot da se je pripetil enemu samemu sejavcu. Tako je nastala prilika.

Pozneje je razložil priliko učencem, ki so ga na samem vprašali za njen pomen. Seme je božja beseda, se pravi, oznanjevanje božjega kraljestva. Zrnje, ki je padlo na shojeno zemljo in so ga pobrali ptiči, je oznanjevanje kraljestva nedovzetnim ljudem, ki ga sprejemajo komaj z ušesi, ne s srcem, ker takoj pride satan in ga pobere. Seme, ki je padlo na kamnito zemljišče, pomeni površne poslušavce, ki sprejmejo

oznanilo s hipnim veseljem, a ob prvi neučestnosti vse pustijo. Zrnje, ki je padlo med osat in trnje, pomeni poslušavce v oblasti strasti in posvetnih skrbi, ki hranijo blagovest nekaj časa v srcu, potem pa pustijo, da jo zamorijo zemeljske želje. Zrnje, ki je padlo na dobro zemljo, so pa tisti, ki sprejmejo blagovest z odprtimi srcem in jo gojijo, da je potem sad bolj ali manj obilen.

Navadni Jud, eden izmed tistih, ki so pričakovali mesijansko-politično kraljestvo, ni mogel pravega pomena te prilike skoraj v ničemer doumeti, če ni vprašal Jezusa, kot so to storili učenci.

Navadni Jud je pričakoval sijajnega kralja osvojevalca, tu pa začetnik kraljestva sploh ni omenjen in ostane v senci. Pričakoval je, da bo padlo kraljestvo kar tako iz nebes med hrupnimi čudeži, tu pa kraljestvo klije ponižno in tiho iz zemlje, sredi najrazličnejših ovir. Pričakoval je narodno maščevanje in zmago nad pogani, tu je pa govor o skritem snovanju duha ter o zmagi nad strastmi in zemeljskimi koristmi. Navadnemu Judu je bila prilika torej le deloma jasna. In če se je trmasto oklepal starih pojmov, je vedno bolj zakrknil svoje srce in si mašil ušesa ter se upiral popolnemu spremenjenju miselnosti, h kateremu ga je prilika previdno vabila.

Toda ustanavljanje božjega kraljestva zadene na ovire tudi tam, kjer ga sicer lepo sprejmejo. Ta zakon nakaže druga prilika.

Neki človek je vsejal dobro seme na svoji njivi. Ker je bil zemljišče pravnomočno obdelal in posejal ob pravem času pravo množino semen, je smel mirno in z zaupanjem čakati na žetev. Toda ponoči, ko so hlapi spali, je prišel soseď, ki ga je grizlo staro sovraštvo, ter je na pravkar posejano njivo natrosil vse polno ljuljke.

To je bilo izrazito kmečko maščevanje. Ko namreč ta plevel vzklije, ga ni mogoče ločiti od pšenice. Jasno se razlikuje šele, ko gre v klas, a tedaj je že prepozno, ker ga ni mogoče več izrjavati, pšenica pa je zaradi njega slabša.

Tudi v tem primeru so odkrili nesrečo, ko je žito šlo v klasje. Hlapci so poiskali gospodarja in so mu rekli: „Ali nisi posejal dobrega semena na svoji njivi? Od kod ima torej plevel?“

Gospodar je mahoma razumel, od kod je prišel plevel, pa je vzkliznil: „Tisti moj sovražnik je to storil!“

Hlapci mu tedaj predlagajo: „Ali hočeš, da gremo plevel pobrat in rešimo žito?“

Gospodar odgovori: „Nikar, kajti pobiraje plevel bi lahko poruvali tudi pšenico. Pustite rajši, naj oboje raste do žetve. Tedaj porečem žanjcem, naj poberejo plevel v snope in ga vržejo v ogenj, pšenico pa naj spravijo v mojo žitnico.“

Tudi to priliko je Jezus učenecem posebej razložil.

Mož, ki seje dobro seme, je on, Kristus. Njiva, na katero ga trosi, je svet. Dobro seme pomeni otrok kraljestva, plevel pa sinove hudega duha. Sovražnik, ki seje plevel, je hudič. Žetev pomeni konec sveta, žanjci so angeli. Ob koncu sveta bo Kristus poslal angele, ki bodo — kakor žanjci plevel — pobrali iz njegovega kraljestva vse pohujševalce in krivične ter jih vrgli v ogenj. In tedaj se bodo pravični v Očetovem kraljestvu svetili kot sonce.

V kraljestvu, ki ga je Kristus oznanjal, bo torej dobro in zlo. Dobro bo izhajalo od njega, zlo od hudiča. To mešanico trpi Kristus samo v pričakovanju končne zmage dobrega, kar se bo pa zgodilo šele ob prehodu sedanjega „veka“ v bodočega. Kraljestvo je torej nekak most med obema vekoma.

Tej priliki je deloma podobna tudi naslednja.

Božje kraljestvo je podobno človeku, ki je posejal svojo njivo. Naj spi ali bedi, ponoči in podnevi, naj misli na posejano seme ali pa ne, žito klije in potem raste, končno gre v klas in zori, ker ima v sebi lastno silo. Ta pa se mora osvobajati počasi in napraviti ves običajni krog.

Tako bo tudi nauk, ki ga je Jezus oznanjal, šel svojo pot, razvijal se bo v širino in v globino

židjenje Cerkve

Papež Pavel VI. je imenoval 35 novih KARDINALOV. Tokrat ni med njimi nobenega Slovana.

Člani katoliške delavske mladine so opozorili avstrijsko prebivavstvo o katastrofalnem družbenem položaju v LATINSKI AMERIKI. Pod geslom „Latinska Amerika gori“ so razlagali, koliko siromaštva je na tej celini in koliko socialne krivice trpijo množice v nekaterih južnoameriških državah.

Dobrodelna ustanova NEMŠKIH KATOLIČANOV organizira vsako leto vrsto nabiralnih akcij za potrebe katoličanov drugod po svetu in sploh za potrebne. Lani so zbrali 8 milijonov mark za pomoč gobavcem. S to vsoto so pomagali 183 gobavskim naseljem v Afriki, Aziji in Južni Ameriki.

51 zdravnikov z MORAVSKE je poslalo odprto pismo češkoslovaškemu ministru. Opozarjajo ga na veliko škodo, ki jo povzroča narodu zakon o splavu.

NA ČEŠKOSLOVAŠKEM je državna kontrolna komisija pohvalila delo bolniških sester. Čeprav jih danes dela v zdravstvenih ustanovah še okoli 4.000, pa še niso dobile dovoljenja za obnovo noviciata.

Od konca druge svetovne vojne do letos so NA POLJSKEM sezidali 400 novih cerkvá. Poleg tega so obnovili 700 cerkvá, ki so bile porušene ob nemškem napadu na Poljsko ali v bojih za osvoboditev.

med ljudmi, brez nenavadnih prevratov, ki so jih množice nestrpnost pričakovale, ampak iz notranje moči, ki jo je prejel od zgoraj.

J. R.

Francoski duhovnik Paul Gauthier je delal v Palestini kot ročni delavec. Iz njegovega dnevnika, ki je prežet s pravih Kristusovim duhom, objavljam nekatere odstavke.

Za nas ni dela

VSAKO JUTRO pride mati prednica pogledat svoje gradbišče, čeprav ni ona pravi delodajavec, kajti to delovno mesto vodi Jožef. Toda ona vodi Jožefa in bedi nad njim s pomočjo salezijanskega predstojnika. Danes so vsi trije govorili pred barakami in razpravljali o finančnih vprašanjih, o vrečah cementa in o številu delovnih ur.

Na misel mi prihaja kratka novica iz neke francoske revije: v Južni Ameriki je neki delavec pri razpravljanju ob prejemu plače ubil redovnika, ki je vodil gradbišče. Ali sem storil kaj slabega, ko sem naredil to primerjavo? Kaj se mi morda zato, ker sem delavec med delavci, zdi tako nesposobno, da vidim duhovnika ali redovnico voditi delo? Povrh tega salezijanci sami poprimejo za delo in tudi prednica pomaga brez pomislekov, kadar je njihova hiša potrebna popravila.

Toda v mnogih primerih se duhovniki in redovnice zapletejo v opravila, ki jih popolnoma navežejo na ta svet denarja in gospodarstva.

Tukaj Jezus nikoli ni bil delodajavec. Osnoval je Cerkev, toda ničesar ni materialno do-

ločil. Delal je s svojimi rokami, delil je življenje z ubogimi ljudmi, oznanjal je načela enakosti in bratstva, ki osvobajajo človeštvo.

V Cerkvi je nujno organizirati, graditi, voditi in začenjati akcije. Ne gre pa za to, da bi zganjali evangelizem. Naš svet, tak kot je, je nujno potreben apostolov, duhovnikov, redovnic, laikov, ki mu bodo z lastnim življenjem in besedo v ponižnosti in preprostosti oznanjevali nenavezanost na stvari tega sveta, vzvišeno svobodo uboštva.

REDOVNA MATI mi je podarila malo knjižico in podobico blažene Marije Asunte, mlade redovnice, ki je umrla kot mučenka na Kitajskem.

„To je vaša zavetnica,“ je dejala. „Ta mala redovnica je od svojih otroških let delala kot zidarka s svojim očetom.“

Knjižica v resnici popisuje, kako je ta otrok, rojen v številni revni italijanski družini, delal tako, da je nosil opeko po gradbiščih svojega rojstnega kraja, da bi pomagal svojemu očetu preživljati številno družino.

Vedno pa ni mogla delati s svojim očetom in včasih je morala kot najeta delavka delati z odraslimi, močnimi delavci. Najrajši je imela starega tovariša, ki je bil zelo obziren do nje. Od desetega leta pa vse do vstopa v samostan je poznala to trdo delavsko življenje in je že takrat v skromnosti živela pogumno življenje čistosti, popolne ljubezni, ki jo bo z enaindvajsetimi leti pripeljala do mučeništva na Kitajskem.

Ta mala Italijanka je postala zavetnica našega gradbišča. Pripovedoval sem o njenem življenju svojim tovarišem, ki so želeli videti njeno podobico. Zelo rad bi jo pokazal petnajstletno, ko je nosila opeko. Mala delavka je

postala redovnica. Danes bi morda Gospod Marijo Asunto poklical, da se posveti Bogu ter ostane kar v svojem delavskem okolju z ljubeznijo do Kristusa-delavca za neverne delavce.

Nocoj prosim sestro Marijo Asunto, naj obudi v Cerkvi poklic redovnic-delavk, apostole Kristusove med nevernimi delavskimi množicami, ki bi bile kot ona pripravljene darovati svoje življenje pri ponižnem delu na gradbišču in po tovarnah, prav tako kot ona z božjo milostjo pripravljene na mučeništvo.

PETER me skrbi: pri dvajsetih letih je glavna opora družine, sirota brez očeta, najstarejši šestih otrok. Nima nobene kvalifikacije, je navaden ročni delavec, kopač. Vzgojen je bil pri usmiljenkah in se je pri njih naučil vrtnarskega poklica, toda zdaj še nima dela. Danes dela tukaj, a kaj bo jutri?

Ko delava skupaj, ga obzirno vprašam:

„Kam boš šel, ko bomo to končali?“

„Ne vem,“ pravi in se smeje skozi slabe zobe. „Bog bo dal delo. Dela ne dajejo ljudje, ampak Bog. Ljudje niso nič, Bog je vse.“

Ali je to slepa vera v usodo, vpliv muslimanstva na tega mladega kristjana? Na Vzhodu nimajo izključne oblasti nad slepo vero v usodo, to materjo lenobe, muslimani.

Peter ni len. Veren je, njegova vera je absolutna, brez lukenj. Zaupa v Boga, svoje edino pribežališče, in dobro pozna ljudi, na katere se ne more veliko zanesti. Ta vera in čut za Boga sta čudovita. Peter živi evangelij: „Poglejte ptice pod nebom: ne sejejo in ne žanjejo in vaš nebeški Oče jih živi. Poglejte lilije na polju: ne tarejo in ne predejo. Še Salomon se ni oblačil kot

one. Dovolj je dnevu njegova lastna teža. Imate Očeta v nebesih.“

Peter ne čaka leno na hrano in obleko. On ni niti ptič niti roža. On je človek in od prvega greha sem mora človek trdo delati, da živi. Peter pričakuje od Boga delo, da bo njegova družina lahko živel.

Razodene mi še nov vidik dela: delo je božji dar. V svetu, kjer samo ročno ali tehnično delo daje človeku državljanske pravice, mora biti poudarjeno, da je delo božji dar. Delo je daritev. Na to me je spomnil Farid prejšnji dan. Delo je tovarištvo, občestvena vez v modernem svetu. Delo je pa tudi dar Boga človeku, da bi si z njim dostojno zaslužil življenje.

To jutro se Peter ni zmotil: „Bog daje delo“.

PREROK IZAIJA je Izraelcem napovedal: „Vaše velike hiše bodo prazne.“ Te besede izražajo kruto resnico. Prerok z njimi razkrinkava krivično bogastvo Izraela, njegove velike zgradbe. Kazen za ta napuh bo opustošenje. Pred Nazaretom dobivajo te preroške besede nov pomen.

Ob času Device in Jezusa je bil Nazaret neznan mestec. Bog je izbral ta zakotni kraj, da je dopolnil skrivnost odrešenja. To mesto ni bilo nerodovito. Božji Sin je postal človek v telesu brezmadežne Device po delovanju Svetega Duha. Ta čas je bil Nazaret ubog.

Danes tu stojijo velike redovne hiše, velike šole, gostišča, samostani, zavodi... Francija je dala denar; istočasno pa so se v Parizu šli antiklerikalizem. Podpirali so misijone, ki so raznašali slavo Francije. Za to je bilo potrebno veliko denarja. Drugi „krščanski narodi“ so delali isto in tako je tukaj danes fran-

cosko gostišče, angleško gostišče, italijansko gostišče in prav tako tudi šole...

Kljub občudovanja vredni pobožnosti duhovnikov, redovnikov in redovnic „misijski“ uspeh ni bil ravno bleščeč. Krajevno krščanstvo je kakor potopljeno v tem morju. Povsod po deželi govorijo o prehajanju iz Cerkve v Cerkev predvsem zaradi darov, stanovanja ali hrane. In te velike hiše se bodo izpraznile zaradi poklicev, ki ne morejo več prihajati iz dežel,

ki jim Judje in Arabci ne zaupajo več.

Izaija protestira proti vsakemu vtikanju v denarne zadeve in moči tega sveta. Samo vera bo rešila ljudstvo. Slabost in uboštvo bosta zagotovila ljudstvu mogočno Jahvejevo pomoč. To je Jezusovo sporočilo, njegov zgled in apostolsko vodilo. Ali bodo potrebna preganjanja, kakršna napoveduje Izaija, da se bo ljudstvo obrnilo na pot uboštva, kar bo Gospodu odprlo

pot za delovanje? Bolje je biti ubog z ljubeznijo kot pa upornik s silo.

Že leta 1912 je neki angleški romar po svoji poti skozi Nazaret pripomnil: „Če bi en sam odstotek denarja, ki je namenjen cerkvenim potrebam v Nazaretu, porabili za izboljšanje življenjskih pogojev revežev, bi bilo v Nazaretu več blagostanja, kot ga je danes. Kakšno kričeče nasprotje med ošabnimi samostani iz rezanega kamna in umazanimi votlinami — stanovanji, ki jih obdajajo! Ko bo krščanstvo v Nazaretu očiščeno vsega možnega zunanje-ga sijaja in razkošja in se bo ponižalo do stanovanja revežev, šele takrat bo v tem kraju nekaj pomenilo: tedaj bo morda nauk Njega, ki dela bogate in uboge, posegel v življenje ljudstva.“

DANES ZJUTRAJ so Peter in trije tovariši z malico v roki žalostno in nevoščljivo gledali deset drugih, ki so začelnjali delo. Peter mi je takoj zaupal svoje razočaranje:

„Danes za nas ni dela.“

S tem stavkom, ki ga je izrekel s čudovito vdanostjo, Peter povzema trpljenje milijonov ljudi na svetu. Nekega dne ne bo prišla plača v hišo. Peter je izgubil očeta in pri dvajsetih letih mora skupaj z materjo preživljati družino petih bratov in sestra, od katerih je on najstarejši.

Zakaj danes nima dela? Preprosto zato, ker je delitev dela slabo organizirana, slabo predvidena. In tako kot tukaj je povsod po svetu. Zemlja je bila dana vsemu človeštvu, da bi delalo in se tako preživljalo. Organizirano v skupno dobro bi moglo prinesiti kruh vsemu človeštvu. Tako pa dva človeka od treh umirata od lakote zaradi tega, ker ni dela.

Slovinci ob meji

GORIŠKA — Po zaslugi domačega župnika g. Simčiča in nesebičnih dobrotnikov so na Jožefovo v Števerjanu blagoslovili nov župnijski dom. Dramski odsek društva „Franc B. Sedej“ je popoldne uprizoril „Desetega brata“ v nabito polni dvorani. — V župni cerkvi v Doberdolu so predvajali „Baragov oratorij“. — V Pevmi so imeli spominsko proslavo za Lojzeta Bratužem.

TRZAŠKA — Slomškov dom v Bazovici je s sodelovanjem šolske mladine proslavil „dan staršev“ v župnijski kino dvorani. — „Slovenski praznik“ so priredili v Nabrežini. Sodelovale so vse prosvetne skupine iz devinsko-nabrežinske občine. — Ljubljanski nadškof doktor Jože Pogačnik se je odzval vabilu Društva slovenskih izobražencev v Trstu na predvelikonočno srečanje. Dne 22. marca je govoril dijakom o liku pravega kristjana. Naslednji dan je imel po maši, ki jo je daroval pri Sv. Ivanu, v dvorani pri šolskih sestrah predavanje „Pokoncilska Cerkev in kultura“. — Vzgojni večeri za starše in mladino so bili v Saležu, Šempolaju, Nabrežini, Devinu in Zgoniku.

KOROŠKA — V Št. Primožu in pri Miklavžu v Bilčovsu je gostovalo Slovensko prosvetno društvo „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni z dramo „Metež“. — „Črni križ v gozdu“ so igrali na Radišah. — V prijetnem prijateljskem razpoloženju je bil sestanek absolventk gospodinjstkih šol v Št. Jakobu v Rožu. — V Globasnici je dr. Erik Prunč razlagal „Zakaj je slovenščina zanimiva“. — Z lutkovno igro „Hudobni graščak“ je farna mladina iz Pliberka zabavala sorojake v Št. Jakobu v Rožu. — Dekleta gospodinjstke šole v Št. Jakobu v Rožu so v Šmihelu uprizorila igro „Lučka v temi“.

Vprašali ste . . .

Vedno bolj izgubljam smisel za nedeljo. Imam avto in ves teden čakam, da se bom v nedeljo peljal z dekletom na sprehod. Zjutraj malo dalje poležim, potem pa grem ponjo in se odpeljeva. Seveda nama je večkrat težko iti k maši. A nazadnje si mislim: en dan v tednu imam pa lahko zase, saj se ves teden mučim kot črna živina.

Seveda pa istočasno čutim očitke vesti, češ da ni vse prav. A si na drugi strani spet mislim: kaj mi res more Bog to zameriti, če se ob nedeljah malo razvedrim in ne grem v cerkev?

Večkrat se mi dogaja, da imam ob nedeljah možnost, da nekaj zaslužim, če opravim to ali ono težaško delo. Tudi to težko opustim, saj denar ne leti sam na kup. Seveda pa tudi ob takih priložnostih ni časa za mašo.

Razložite mi, prosim, malo bolj smisel nedelje, pa bom mogoče lažje našel iz svojega sedanjega ravnanja. — J. M., M.

Nedelja je dan praznovanja, ko naj bi bil človek bolj človek, ko naj bi se zavedel, zakaj dela in kako naj bi se zahvalil za to, kar je sprejel.

V Novi zavezi so si kristjani izbrali za Gospodov dan dan Kristusovega vstajenja. Tako je postal dan po soboti tisti dan, ko so skupaj prihajali, obhajali Evharištijo in kasneje tudi počivali.

Še danes je nedelja vse to za nas. Zato si prihrani katoličan eno uro ob nedeljah za praznovanje Evharištije kot jedro praznovanja. Marsikomu je bila zapoved nedeljske maše opora, da je sicer samo po sebi umevno dolžnost do Boga zvesto izpolnjeval. Eno uro na teden ni veliko za tistega, ki veruje da njegovo življenje in sreča prihajata iz božjih rok. Kaj ne bi bilo najlepše obhajanje nedelje, ko bi se Vi in Vaše deklet peljali kam na deželo in tam šli v cerkev? Ta zavest, da ste izpolnili, kar Bog od Vas hoče, Vam bo dala lepo mero čistega veselja in razpoloženja. Še več: Kristusova daritev v nas nekaj pusti, če se je prav udeležimo. Pa tudi duhovnikova beseda utegne to in ono vprašanje v nas razčistiti.

Potem pa glede težkega dela ob nedeljah. Včasih so imenovali delo, ki je bilo ob nedeljah z razliko od delovnih dni prepovedano, „hlapčevsko“. Mišljen je bil težak materialni trud. Kakšna opora za sužnje in kasneje za rokodelce in kmeta je ta zapoved bila, si lahko mislimo!

Danes velja pravilo, da naj bi pustili tisto delo, ki uniči nedeljsko razpoloženje. Nedeljski počitek je občestvena zadeva, zato se mora človek pri njem ozirati tudi na druge, ne le na se. Vsako delo, ki bi uničilo nedeljsko razpoloženje v družini ali v naselju, je treba opustiti. Mejo bo določila zdrava pamet, Vaša in drugih.

Kaj bo mogel tisti denar, ki ga boste ob nedeljah prislužili, res odtehtati ure lepega sprehoda, mirnega pogovora in sanjanja o prihodnosti, kar vse je veliko bolj važno kot denar, pa čeprav se na prvi pogled ne zdi? Če brez posebne dolžnosti in potrebe ob nedeljah delate, ste gotovo v sporu z duhom nedeljskega praznovanja.

Nedelja je dan, ki vabi človeka, da vzame knjigo, ki globlje razlaga življenje, ali da obišče prijatelja, da je z ženo in otroki skupaj, da gre z njimi na sprehod... Tedaj more oče svojega sina ali hčer mirneje poslušati o njunih problemih, tedaj se more tudi žena z možem bolj pogovoriti o družini. Ob nedeljah naj bi se človek odprl drugim bolj kot sicer, tedaj naj bi imel več ljubezni. „Kjer je ljubezen, tam je Bog.“

Kaj pravite?

VERA

„Delam v tovarni za električne naprave. Stanujem skupaj z neko študentko, pa večkrat govoriva o veri. Ona mi vedno oporeka, da bi bila katoliška vera resnična, češ, saj nisi sama videla ne Kristusa ne njegovih čudežev, ampak moraš o vsem tem verjeti drugim. Kaj naj ji rečem?“

Res je, da smo kristjani v svoji veri navezani na to, kar so nam drugi povedali. A zakaj naj bi na področju vere že kar vnaprej odklonili pričevanje drugih, ko se pa v vsakdanjem življenju stalno zatekamo k njemu?

Koliko stvari, ki jih sami sploh preveriti ne moremo, verjamemo. V časopisu berem o smrti tega in tega, po radiu slišim o poskusu z vesoljsko ladjo, po televiziji gledam slike iz Južne Afrike. Vse to verjamem, ker vem, da so ljudje, ki mi to sporočajo, vredni zaupanja. In to je tudi edino pametno. V koliko primerih sploh ne bi mogel dejstev preveriti, tudi ko bi jih hotel!

Isto velja za področje vere. Seveda bom previden, preden bom sprejel to, o čemer mi nekateri pravijo, da vedo od Boga. Pametno bom preudaril, ali so priče vredne mojega zaupanja in moje vere. Zlasti pri tako važnem vprašanju, kot je usmerjanje našega življenja, je previdnost še posebej na mestu. Ko pa po skrbnem premisleku spoznam, da je pametno nekemu zaupati, tedaj moram narediti odločilni korak in verovati. V tem trenutku se prepustim drugemu. S tem storim razumen korak tudi takrat, ko ne morem resnice, ki sem jo sprejel, proučiti z lastnim razumom ali preveriti s svojimi očmi.

JOŠT

„Delam kot optik in študiram na večernem tečaju. Profesor nam je pri uri prirodopisa govoril o tem, da je prvo živo bitje nastalo v ugodnih pogojih iz nežive materije. Ali katoličan lahko sprejme tako trditev?“

Lahko. Toda tudi pri taki domnevi je Bog enako potreben, če ne še bolj, za nastanek živega bitja, kot pri domnevi, da je Bog neposredno ustvaril prvo živo bitje. Božji poseg je pri nastanku živega bitja bistven, čeprav je še tako oddaljen. Če je življenje privrelo iz materije, je bilo to zato, ker ji je Bog dal potrebne moči, da je mogla sama sebi prepuščena oživeti.

Znanstveno ni nemogoče, da bodo učenjaki nekega dne v laboratoriju obudili življenje. Vendar ga ne bodo oni ustvarili. Odkrili bodo le zakon, po katerem more neživa materija iz sebe dati živo celico, ki je sposobna, da se hrani in razvija. A ta zakon je bil že od začetka v materiji in — ne sam od sebe.

JURIJ

„Bral sem nekje, da je Bog človeka na zemlji podvrgel preizkušnji: in sicer tej, da človek dokončuje stvarjenje. S tem je Bog dal človeku možnost, da mu ta izpriča svojo ljubezen. Kako naj človek nadaljuje stvarjenje?“

Najprej v samem sebi, potem pa okrog sebe.

Najprej v samem sebi. Izkoristiti mora talente, ki jih je prejel od Boga. Razviti mora svoje telo, pomnožiti svoje znanje, vedno bolj uravnjavati svoje življenje po nagibih vesti, postopoma in skladno oblikovati svojo osebnost. Sprostiti mora svoje življenjske sile, ne pa jih dušiti. Tako bo tudi najbolj pripraven, da bo pomagal drugim.

Potem pa okrog sebe. Postopoma mora obvladovati tvar. Dobro mora izkoriščati bogastvo zemlje in podzemlja. Vsakokrat postaja po človeškem delu tvar dragocenejša. Prešinja jo duh in postaja sposobnejša, voditi nas v srečo. Kup kamenja in železja postane hiša ali cerkev. Kos lesa postane toporišče lopate, delovna miza ali letalski propeler. Vsako pošteno delo nadaljuje božje delo in poduhovlja tvar: glumačevo zabavanje množice, inženirjevo uklepanje snovi v službo človeku, skromno materino pospravljanje stanovanja.

Slovinci po svetu

ARGENTINA — Na občnem zboru Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu je bil izvoljen nov odbor s predsednikom dr. Tinetom Debeljakom. — 22. redni občni zbor „Zedinjene Slovenije“ je izbral g. Boža Stariha za novega predsednika. — Krajevna društva, fantovski odseki in slovenska dekliska organizacija so na občnih zborih pregledale dosedanje delovanje in izbrale nove odbore. — V Slovenski hiši v Buenos Airesu je tudi letos dopolnilni učiteljski tečaj. Absolventi slovenskega srednješolskega tečaja si tu pridobijo potrebno znanje za poučevanje slovenskih otrok v sobotnih ljudskošolskih tečajih.

AVSTRALIJA — V Melbournu so blagoslovili tri nove zvonove za cerkev sv. Cirila in Metoda. Zvonovi so iz Slovenije. Največji, ki tehta 69 kg, ima napis „Sveta brata Ciril in Metod — varujta naš izseljenski rod, 1968“. — Srednji, 55 kg težki, naj doni „Mrtvim v spomin — živim v opomin“. „Mariji Pomočnici — izseljencev kraljici“ poje najmanjši, 44 kilogramski. — V cerkveni dvorani je pripravilo slovensko društvo filmski večer. — Učenci „Slomškove šole“ se pripravljajo na proslavo materinskega dne. — Redne vaje folklorne skupine so dokaz, da bodo kmalu povabili rojake in jim pokazali pestrost slovenskih narodnih plesov.

BRAZILIJA — V Sau Paulu so se tudi Slovenci odzvali kardinalovemu vabilu in so se udeležili maše za priseljence. Med 12 duhovniki raznih narodnosti, ki so somaševali s kardinalom, je bil tudi slovenski izseljenski duhovnik g. Ludvik Ceglar. Posebno pozornost so vzbudile slovenske narodne noše, ki so bile v cerkvi v prvi klopi. — Mladina se zaveda, da je študij podlaga za njeno bodočnost. Nekaj jih je že uspešno končalo akademske študije.

BOLIVIJA — G. Janez Zupan je bil od državnega ministrstva imenovan za veroučnega inšpektorja v provinci Cochabamba.

da bo dom dom

V LASTNI HIŠI, A NEZADOVOLJNA

Gospa H. H. iz W. piše: „Skoraj deset let sem že poročena, imam tri otroke v starosti 8, 6 in 2 leti. Z možem sva se vedno dobro razumela, ker je prizadeven in do otrok zelo ljubezljiv. Sedaj smo si zgradili hišo in vzeli k sebi mojo mater. Ona ima stanovanje zase. Od tedaj pa ne gre pri nas nič več prav. Mož se z mojo materjo razume dobro, predobro. Nad menoj pa sedaj stalno nerga in začel je še piti. Sama sem zelo živčna in občutljiva, a tega možu ne pokažem. Njegovo zadržanje me je zadnje čase tako izčrpalo, da ne morem več naprej. Stara sem 28 let, izgledam dobro in dobro gospodinjim, skratka, storim, kar morem, da bi moža zadovoljila. Prosim, svetujte mi, kako naj si pomagam.“

Odgovor na Vaše vprašanje ni lahek. Po mojem je napačno, če se starši naselijo v skupno stanovanje s svojimi poročenimi otroki. Za mlade zakonce je boljše, če ostanejo sami, seveda če razmere to dopuščajo. In to tudi tedaj, če se starši in otroci dobro razumejo. Ker pa se je mati k

V NARAVO

Topli letni čas vas vabi, da večino prostega dneva preživite zunaj. Da bo bivanje v naravi še prijetnejše, pa si privoščite kdaj pa kdaj tudi malico na prostem: Saj ne potrebujete mnogo: nekaj hrane, prijeten koticček (najprijetnejše bo ob vodi ali pod velikim drevesom) in zvrhan koš dobre volje — zase in za prijatelje. In piknik bo pripravljen!

Predvsem morate vedeti, da beseda „piknik“ ne pomeni samo obloženih kruhkov, porcije čevapčičev in čaše piva, ampak mnogo več. Pomeni srečanje v naravi. Vsak udeleženec naj prispeva nekaj k dobremu razpoloženju, zato pa se mora svobodno in sproščeno počutiti. Izbiro, kaj in koliko bo jedel, prepustite posamezniku, tudi mesto, kje bo sedel, naj si vsak sam izbere. Tako bo formalnost že na samem začetku pokopana.

Še nekaj praktičnih napotkov prireditelju piknika:

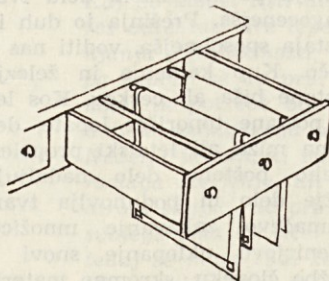
Uporabljajte papirnate pladnje, čaše, prtiče in podobno, ker jih po uporabi lahko zavržete oziroma pokurite.

Vsakemu udeležencu ponudite nož, da si bo zelenjavo (paradižnik, kumare), sir in podobno sam sproti rezal.

Obložene kruhke pripravite že doma (kjer imate več prostora in pribora), naložite jih v posodo iz umetne snovi in shranite do uporabe v hladilniku.

Tudi sadje operite že doma in osušeno zložite v pleteno košaro. Izbirajte le taka jedila, ki so trdna, da se vam pri prenašanju ne bodo stisnila, pomečkala in pomešala med seboj ali razlila.

Ne pozabite na sol, poper in papriko!

Sušilnik za krpe v predalu

Slamice lahko pri pitju popolnoma nadomeste kozarce, posebno pri brezalkoholnih pijačah.

Črna kava v termos steklenici bo za marsikaterega udeleženca prijetno presenečenje, zato je ne pozabite.

Za odpadke imejte pri roki večjo papirnato vrečko (ali prazno škatlo pralnega praška), v katero mečete uporabljene predmete, da ne boste puščali nedovoljenih sledov. Čiščenje prostora po zabavi je na ta način odvečno delo.

PRHA

Najmanj, kar si danes v stanovanju moremo želeti, je prha. Dobro opremljena in pravilno napeljana prha je redka. Tu dajemo nekaj navodil zanjo.

Prho bomo uredili v prostoru, kjer je možnost napeljave vodovodnih in električnih instalacij in kjer je primerno zračenje. Nujno mora biti možnost napeljave tople in hladne vode. Tla v prostoru, kjer montiramo prho, morajo biti nepropustna, obložena s keramičnimi ploščicami, z mozaikom ali iz teraca. Tla, obložena s keramičnimi ploščicami ali z mozaikom, niso povsem ravna, ter nam pri hoji ne drsi. Kadi za prho so iz litega železa ter emajlirane v različnih barvah.

Stene v prostoru, kjer je prha, morajo biti popolnoma nepropustne in povsem gladke. Nasprotno pa so lahko obloge za tla z reliefom na površini bolj grobe strukture, da čimmanj drsi. Stenske obloge morajo biti takšne, da jih enostavno negujemo. Pri tem se izognimo oblogam črnih ali zelo temnih barv, na katerih so vidne bele sledi apnenca, ki jih puščajo vodne kapljice.

Prha mora biti v prostoru, ki ga lahko zračimo. Razpršitev vroče vode ustvarja močno paro, ki se useda na sosednje predmete. Zlasti se rada nabira na gladkih površinah, kjer curlja in prepoji vse najmanjše špranje ter tako stalno ustvarja v prostoru neprijetno vlažnost. Za zračenje lahko poskrbimo z ventilacijsko odprtino skozi ventilacijski jašek. Je lahko tudi mehanično, z električnim ventilatorjem, kar je tudi najbolj uspešno. Vendar pazite! V

skupni hiši, kjer uporabljajo ventilacijski jašek tudi drugi stanovanjci, ne smemo postaviti ventilatorja v ventilacijsko odprtino, ker nastaja v jašku podpritisek, ki vleče različne vonje nazaj v prostor.

Za pipo lahko uporabljamo podometne garniture. Garnituro priključimo na visokotlačni vodni grevec.

Poglejmo si še pripomočke, ki jih pri prhi potrebujemo. Potrebna je palica za oporo, ki se je držimo in očuvamo ravnotežje pri pranju nog. Zelo praktičen bi bil tudi mali sklopni sedež, trdno pritrjen na zid pod prho, ki omogoča tudi starejšim osebam, da se lahko udobneje oprhajo. Predvideti moramo tudi kljuko, na katero nataknemo vrečke za umivanje ali obesimo ščetko, nosivec za milo in nosivec za gobo. Pod prho pa lahko napeljemo nevidno uvrnico iz nylona, na katero bomo lahko obesili obešalnik, da bomo na njem lahko odcejali srajco ali nogavice.

Dno kadi je ravno, zato je priporočljivo postaviti vanjo nedrsljivo preprogo iz gume, lesen ali plastičen podstavek. Prostor za prho končno lahko zapremo z zavesami, ki pa morajo padati v kad in ne, kot je često videti, izven kadi.

DARILO

Povabljeni ste na majhno svečanost. Odločite se lahko za svojevrstno darilo, ki ga izberete kar spotoma.

Za osnovo poiščite lepo pleteno košaro. Lahko je taka za na trg, mogoče vam je bolj všeč pehar ali pa nepogrešljiva košarica z majhnim vezanim prtičkom, kamor polagamo zemlje, rogljičke in kose kruha, ko ponudimo zajtrk. Namesto okrogle pa se za spremembo odločite za podolžno — majhno ljubko štručnico, pleteno iz belega koruznega ličkanja — ki bo veselila oko med modernimi pogrinjki in sodobno oblikovanim porcelanom. Ker nove stanovanjce gotovo dobro poznate, izbirate ne bo težka.

Pa vsebina? Tudi to boste prilagodili finančnemu stanju obdarovancev in svoji denarnici.

Izbirate lahko:

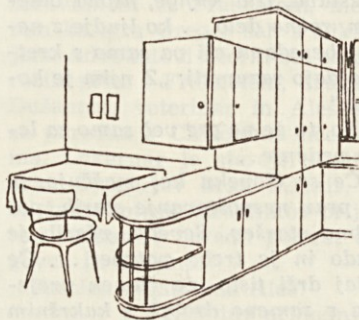
v špecerijski trgovini: nekaj od tega: sladkor, kavo, ruski čaj, gotova jedila v pločevinkah, sir in steklenice vina ali žganih pijač;

v manufakturi: kuhinjske krpe ali frotirke, pogrinjke, prt, garnituro posteljnega perila;

v delikatesi: klobase ali salame, prekajeno meso, oranže, banane;

v trgovini s kemičnimi sredstvi: prašek za pranje sintetičnega perila ali za pranje boljših volnenih izdelkov, jelenovo kožo za čiščenje šip, posebno gobo, s katero očistimo tapetniško blago, razpršilo za osvežitev zraka ali za uničevanje moljev;

v trgovini z električnimi aparati: likalnik, grelno blazino, meša-

Kaj ni lepo urejeno?

vec, žarnice, skratka nekaj od tega, kar se vam zdi primerno.

Manjšo košarico napolnite rajši v drogeriji s primerno kolekcijo toaletnih potrebščin. Lahko pa tudi s sladkimi izdelki, v trafikah s cigaretami, s bogato izbiro šivalnih pripomočkov itd.

Napolnjena košara potrebuje še skromno dekoracijo. Če ste položili vanjo pred nalaganjem tanek svilen papir v nežni pastelni barvi, privežite še na ročaj ali ob rob večjo svileno pentljo, ki se bo barvno skladala s podlago. Trdnejšo oblogo pripravite s celofanskim papirjem: k oranžnemu lahko zataknete eno samo veliko gerbero, k prozornemu različno obarvano vrtnico, k zelenemu šopek belih cvetov.

Kako snamemo kožo s krapa: odrežemo mu glavo, vtaknemo pod kožo palec ter kožo počasi lupimo okrog in okrog, vse do repa. Potem krapa povaljamo v jajcu in moki ter ocvremo. Tako pripravljen je izvrsten.

Vam že vselila, jo bo težko zopet odpraviti. Ostane le še ta možnost, da skušate z odkritim razgovorom položaj razjasniti. Poskusite govoriti najprej z materjo in prosite jo za pomoč. Ker se z zetom tako dobro razume, ji menda ne bo težko nanj vplivati, da postane do Vas drugačen. Če pa Vaš odnos do matere ni tak, da bi lahko z njo odkrito govorili, morate poskusiti z možem: čisto stvarno, mirno in med štirimi očmi ga vprašajte, zakaj ta sprememba, in povejte mu, kako zelo Vas to boli. Morda se sam sploh še ne zaveda, kako Vam s svojim zadržanjem greni življenje. Če Vas ima rad in če boste znali najti prave besede, mislim, da bo tak razgovor imel uspeh.

DRUŽINSKE TEŽAVE

Gospa Z. V. iz G. piše: „Moja težava je gotovo težava tudi drugih mater, prav zato Vam pišem. Naša štiričlanska družina je bila do sedaj zelo enotna. To pa se je spremenilo, odkar se je moj sin šel učiti in opoldan ne more več prihajati domov, desetletna hčerka pa zaradi spremembe šolskega urnika prihaja domov šele tedaj, ko mora moč že zopet v službo. Tako v opoldanskih urah samo odpravljam sedaj enega, potem drugega. Do razgovora ne pride več.“

Mnogim gre tako kakor Vam. Tudi v družinah je prišlo do sprememb, s katerimi se je treba sprijazniti in z njimi že vnaprej računati. Drugega sveta ni, kakor da vsak v družini pokaže dobro voljo, utrjevati skupnost. Podoba „okrogle mize“ ne sme izginiti. Zaradi spremenjenih zunanjih okoliščin je družinska vzajemnost danes izpostavljena težjim preizkušnjam kakor poprej. Zato so pa tudi dolžnosti posameznikov do skupnosti večje. Skrbite za to, da se boste vsaj zvečer zbrali k skupnemu razgovoru, ne pa nemo čepeli pred televizijo, kajti navezanost družin je najboljša, kar otrokom lahko daste na življenjsko pot. Tudi njihovi otroci bodo imeli od tega korist.

Prva otroška leta so najpomembnejša za oblikovanje otrokovega značaja. Otrok tedaj še posebno dojema vse, kar se okrog njega godi, čeprav se tega ne zaveda. Zlasti v prvih letih je vpliv družine nenadomestljiv. Otroku je nujno potrebno toplo in ljubeče okolje, ki mu ga bodo najbolje mogli nuditi le starši.

Poglavitna naloga družine je prav vzgoja otrok. Posebno vlogo matere je za vzgojo otroka nenadomestljiva. Če je mati prezgodaj in dolgo odsotna, bo to otrok občutil kot nekaj težkega, žalostnega: otrok bo čustveno nerazvit, ne bo si znal najti poti do drugih ljudi, sam vase bo zaprt.

Vendar pa nekajurna odsotnost matere od doma ne more otroku škoditi, če je v skrbnih rokah. Glavno je, da otrok občuti materino ljubezen, pa tudi če je ona po več ur na dan od njega dejanske odsotna.

Vzgoja ni le stvar matere, ampak obeh: očeta in matere. Fantu bo vedno vzor oče, dekletu pa mati, a eden in drugi skuša v prvih letih posnemati oba. Ker se oče in mati značajsko med seboj izpopolnjujeta, je tak obojni zglede otroku potreben, da se razvija v skladno osebnost. Seveda pa morata biti oče in mati otrokom najprej zgled: šele potem bodo tudi njune besede imele na otroke potrebni vpliv.

Otrok potrebuje ljubezni staršev. Če bi moral dozorevati brez nje, bi bil tudi sam nezmožen ljubezni in nesebičnosti.

Otrok najde pri starših občutek varnosti. To je zanj važno, če naj se razvije v pogumnega in optimističnega človeka in naj ne goji v sebi plahosti in negotovosti.

Starši morajo imeti otroka radi takega, kakršen je, in otrok mora to ljubezen občutiti. Bog ne daj, da bi otrok občutil, da ga imajo starši manj radi zaradi določenih lastnosti, ki jih je z rojstvom dobil in ki jih ne more popraviti. Tudi naj bi nikdar ne občutil, da ga starši v primeri z brati in sestrami zapostavljajo. Starši naj bodo do otrok vedno pravični!

Življenje uči

STARI

Primitivni ljudje, pravi francoski pisatelj Mauriac, se vedejo do starejših kakor beštije. Neki afriški raziskovavec piše, da je nekje navada, da družina ukaže staremu očetu, naj spleza na vrh palme, in ko je mož gori, začno tresti drevo. Če je oče še zmožen, da se obdrži na drevesu, ima pravoico z njimi živeti še naprej. Če pade na tla, mu je usoda zapečatenjena in še isti hip je „odpravljen“.

Metoda je strašna, toda tudi mi — pravi Mauriac — imamo svoje palme. Javni govor, konferenca, razstava, izid knjige, hipna bolezen, ročno delo... ko ljudje z nekaj besedami ali pa samo s kretljivo dajo razumeti: „Z njim je konec.“

No, tu že ne gre več samo za lepo vedenje...

Če se človeku kaj maščuje, je to prav nespoštovanje starih, posebno staršev. Seveda, včasih je hudo in je treba potrpeti... Če kdaj drži tista, da človek prejema v zameno drobiž, s kakršnim je nekoč sam plačeval, je to pri vprašanju odnosov do starih ljudi.

Znana je tista zgodba o dedku, ki je moral jesti nekje v kotu kuhinje in sicer iz lesene sklode, ker se je sinu pri mizi studil. Nekoč ta sin zagleda svojega sinčka, kako nekaj teše iz lesa. „To bo latvica zate, očka, ko boš tako star, kakor je zdaj dedek...“

ZADOVOLJNOST

Domačini nas na tujem dostikrat sprašujejo, ali je življenje drugod res drugačno, bolj srečno.

Mi sami se sprašujemo: ali je res bilo nekoč tako zelo drugače in ali so ljudje res nekoč bili bolj zadovoljni.

Brez dvoma so nekoč ljudje bili bolj srečni...

Če so bili, pa to ne pomeni, da se jim je bolje godilo, ampak da so znali biti bolj zadovoljni s tem, kar jim je življenje nudilo, da so se znali vdati v svojo usodo, vzljubiti jo.

Vdati se v usodo in vzljubiti jo, pomeni tudi, vdati se v usodo, ki je nekoga odpeljala v svet — saj si dostikrat ni sam izbral te poti — ki mu je odvzela drage domače... Pomeni pa tudi, sprejeti vsakodnevne težave. Upirati se jim, tolči z glavo ob zid, ne prinaša miru, torej ne prinaša sreče.

Že rimski modrijan Seneka je vedel: „Kadar se nekaj ne da popraviti, je najbolje, tisto znati lepo prenašati...“

NI ČASA

Moj prijatelj pripravlja igro. Imajo vaje. Vsi so pri vaji, samo glavnega junaka ni. Čez teden dni ga moj prijatelj sreča in ga vpraša, kje neki je hodil, da ga ni bilo k vaji.

„Nisem imel časa.“

„Dobro, strela, pa bi vsaj prišel povedat, bi sporočil, da nimaš časa!“

„Oprosti, ampak nisem imel časa, da bi sporočil, da nimam časa...“

No, čez sto let bomo imeli vsi dovolj časa za vse...

Delamo, kakor da bi imeli živce iz litega železa in deset tisoč let življenja pred seboj...

Pravijo, da so stari Grki zato toliko naredili, zato toliko zapustili, ker se jim ni nikoli nikamor mudilo.

Bo že držalo.

KAPLAR

Kadar je pri mizi tudi otrok, takrat je očka povsem enak kaplarjem, kakor jih poznamo iz angleških filmov.

„Da bo paglavec vedel, kdo doma komandira!“

Očka ne ve, da je grobst grob vsake ljubezni, da je pa tudi najvidnejši znak neolikanosti.

Vsaki dami v vlaku bo odstopil sedež, vsaki, celo sumljivi ženski se bo umaknil vljudno s pločnika, doma, pri ženi, pa mu je nerodno „kazati čustva“.

In tak bo nekoč tudi otrok. Razen če pobegne od doma... Tudi

on bo na obletnico poroke rajši ostal preko polnoči kje v družbi, samo zato, da bi mu ne bilo nerodno, da bi moral z njo „na tak večer govoriti o takih stvareh“.

Že zaradi otroka bi moral očka biti drugačen. Danes je svet drugačen in danes si dekleta dosti bolj po svoji glavi in srcu izbirajo življenjske sopotnike, kot pa so si jih nekoč. In je tako prav. Če so pametne, zaradi tega njih zakoni ne bodo nič slabši od današnjih. Morda celo lahko boljše... kdo ve?

Otroka bo nekoč še bolela glava. Pa ne bo nič kriv. On ne ve, da si pametna dekleta danes sicer ne želijo slinečega se kavalirja, ampak tudi večno skalnato trdega moža ne. Ne doma, še manj v družbi...

Majhna pohvala, šopek vijolic, samo pohvalen pogled, joj, kaj vse se da tudi v „starem zakonu“ lepega narediti, narediti življenje bolj prijetno...

MANIRE

Znanec razlaga v družbi o romanskih narodih, ki so na splošno kavalirski, dobro vzgojeni — v velikih mestih ne — in o Špancih, ki so naravnost pesniško vdani lepemu spolu.

Drugi znanec posluša, pa se nič kaj preveč ne strinja.

„Manire, dragi moji,“ pravi, „to so druge besede za hinavščino. Jaz pa nisem hinavec in vsakemu povem v obraz, kaj mislim.“

Ta drugi moj znanec zamenjuje samopremagovanje s hinavščino. Ali točneje: ker samopremagovanje ne pozna, mu preostane samo še hinavščina.

Ne ve, da vljudnost od človeka zahteva predvsem, da je obziren, da kroti jezo, čustva, strasti, da brzda jezik. Ne ve, da je vljudnost pripomoček, da se lažje premagamo.

DENAR

Človek dela, da zasluži. Je zelo žalostno na svetu, ampak treba se je sprijazniti z dejstvom, da brez denarja danes ni mogoče živeti.

Treba pa je gledati, da ga človek predrago ne plača... S svojim zdravjem, z zanemarjanjem

družine... samega sebe. To je vse.

Denar je dober, kolikor koristi dobremu.

Janez — pamet rabi! Zaradi sebe in še prav posebej zaradi Janezka.

Srednja mera, najboljša mera!

O. Šest

Uganka

Aleš, Boris, Ciril, Dušan, Edo, Francé in Gregor živijo v istem kraju in so po poklicu — a ne v tem redu — advokat, trgovec, lekarnar, inženir, zdravnik, slikar in veterinar.

Čeprav niso iste starosti, se često dobijo. Boris in lekarnar se dobivata ob večerih h kartam z zdravnikom in Francetom, medtem ko igra Gregor šah s slikarjem. Advokatovi hčerki sta se poročili prva s Francetom, druga z Dušanom, veterinar in Aleš sta se poročila s Cirilovima hčerka. Lekarnar je starejši Cirilov brat, Gregorjev brat, inženir, je bil že kot otrok zdravnikov prijatelj. Slikar je naredil portret trgovca in Dušana.

Kakšen poklic ima Aleš?

(Rešitev prihodnjič)

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE: Notar se piše Rus. Zaznamujemo priimke z odgovarjajočimi velikimi začetnicami, poklice pa z malimi. Najprej določimo dežele, kjer je posamezni rojen. Ker ni nihče rojen v državi, katere ime nosi, moremo na osnovi prvih dveh podatkov sestaviti sledečo shemo:

Država	Priimki			
	Č	T	R	N
Č	ne		ne	ne
T		ne		
R			ne	ne
N				ne

Sledi, da je T rojen v Č, N v T, R v N, in Č v R. Sedaj sestavimo drugo shemo, da določimo na osnovi ostalih podatkov poklice:

Priimek	Rojen v	Poklici			
		k	q	z	n
Č	R				ne
T	Č			ne	ne
R	N			ne	
N	T		ne	ne	ne

Sledi, da je N kemik, T geometer, Č zdravnik in R notar.

Otroku je treba vedno na vprašanja odgovoriti resnico. Če so njegova vprašanja prezahtevna, naj dobi nanje le delni odgovor, a ta naj bo resničen. Tako si bodo starši pridobili njegovo popolno zaupanje.

SAMIM NE PRIDE NA MISEL

Gospa M. S. iz G. piše: „Ali je gospodinjstvo samo ženska zadeva? Da, to je bil dolgo problem tudi pri nas. Moja nevolja je vselej dosegla višek ob nedeljah, ko sem morala kar najbolj nanaglo ma naše tri otroke napraviti za na pot in potem sama na pol oblečena planiti k avtomobilu, kjer je mož sedel ves živčen in trobil in me nazadnje še vprašal, le kaj tako dolgo mečkam. Opazila sem, da je ospanil, ko sem mu enkrat rekla: ‚Ti bi mi pa tudi lahko malo pomagal.‘ Od tedaj postopam drugače: ne da bi ga boječe prosila, temveč rečem mu kar odločno: ‚Pomagaj otrokom zapeti jopič in natakiniti rokavice.‘ Ali: ‚Poberi perilo zunaj, ker se napravlja za dež, jaz pa prav sedaj otroke kopam.‘ Če človek začne po malem in nekoliko diplomatsko in ga ne pokliče prav od kakega napetega televizijskega programa, mislim, da bi bilo mogoče moža, ki ima le malo dobre volje, navaditi na kakšno gospodinjsko opravilo. Moj mož mi je takrat pomagal. Mislim, da bo ta primer tudi drugim ženam koristil.“

Prav lepa hvala za Vaše vrstice, ki bodo gotovo marsikateri ženi dobrodošle. Je že tako: mnogi moške sploh ne vedo, kaj vse mora gospodinja narediti: za to kratko in malo nimajo oči. Pomagali bi že, toda samim jim to ne pride na misel.

kaj pravijo doma in po svetu

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bravci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

NOVI LIST

Polmesečno št. 50.— ltr
NAROCNINA:
Članiška ltr 600 — polletna ltr
100 — letna ltr 2000 — Za ino-
zemstvo: letna naročnina ltr 300
Oglasni po dogovoru
Spodizdane in abb. post. 1. gr. tis

BITI SLOVENEK SE KONEC KONCEV TUDI EDINO IZPLAČA

Čas neosveščenosti, ko je lahko kdo bil Slovenec, ne da bi se tega globlje zavedal, je vsaj za nas, Slovence za mejo, minil. Promet, radio, televizija, turizem so že vsrkali naše podeželje v eno samo predmestje, iz oči v oči s svetom, ki je sicer naš skupni širši človeški svet, a ki le ni naš rodni slovenski svet. Čedalje manj moremo biti Slovenci po goli inerciji: Slovenci moramo postajati po zavestni izbiri.

„Eh, kej, jest ne znam talijenski,“ se je pod fašizmom otresel Kraševac karabinerja, ki je hotel nekaj od njega. Je tisti Kraševac sploh vedel, kdo je bil Prešeren? Za čudežno ohranitev naše zahodne meje skozi stoletja se nimamo toliko zahvaliti naši narodni zavesti, kolikor sociološki inerciji, v katero je bil naš svet zaprt. Ta sociološka negibnost je bila tudi naš ščit proti fašizmu: v naše vasi, zgubljene med grobljami, zagrizene v svoje ubogo kmečko brskanje, ki je bil njihov edini stik s svetom kvečjemu avtobus dvakrat na dan, je lahko fašizem pošiljal samo svoje karabinerje in svoje učiteljice: po petindvajsetih letih jim dejansko ni razgrebel niti površine. Tujec, ki bi se bil znašel pri nas 8. septembra 1943, bi bil moral dobiti vtis, da kakšne tuje okupacije sploh ni bilo: od Štivanja do Postojne je bila Primorska en sam slovenski blok, kjer je bil edini spomin na preteklost samo kakšen groteskni „VINCEREMO“ na kakšnem skednju.

Ne domišljajmo si, da smo sami po sebi kaj trdnejši od Korošcev. Kaj bi bilo s tem blokom, ko bi tja do Postojne tekla ena sama mastna zelena ravnina, ki bi se je bila polakomnila industrija in kapital? Slovenstvu nas ni ohranila samo naša narodna zavest, ampak tudi naš kraški kamen: okupatorski zobje so se mogoče zdrobili bolj ob njem kot ob nas.

Danes tudi ta kamen postaja turizem, kolikor ne postaja gosposka kolonizacija z vilami in weekendi.

In po naših vaseh ni več kakšnih Janezov, ki ne bi znali „talijenski“ in ki mogoče tudi ne bi vedeli za Prešerna, ampak ki bi kljub temu v tej polzavednosti, sredi kopice otrok, vsi temni od zemlje ohranjali zemljo in rod narodu.

Danes stanujemo v meščanskih stanovanjih s parketi, v katerih nam manjka samo še stroj za dihanje in za spanje, kjer je večkrat preveč en sam otrok, a ni preveč en sam avto. Hlevi in kurniki so prazni, ker moramo svoj čas po službi prebiti v ležalnikih ob televiziji, kolikor nismo okrog pri specialistih, od internistov do nevrologov. Ljudje skoraj ne dosežejo več količkaj visoke starosti, kolikor se ne pobijajo z avti; vasi se praznijo, ne brjarjev ni več ne gostiln ne cerkve, kjer bi lahko slovenski človek ohrabrujoče občutil slovensko množičnost. Tudi v nas se grize razpoloženje, ki ga veliki svet imenuje absurd: občutek osamljenosti in ogroženosti, v tem nezadržnem temnenju sveta v atomski mrč.

A kakorkoli je s tem, eno je gotovo. Naše narodne zavesti ne more več samogibno nositi slovenska vas in slovenska kompaktnost. Zanja se moramo v svoji razdrobljenosti odločati sami.

Zavestno si moramo biti na jasnem o tem, kdo smo.

Namesto da danes tukaj praznujemo Slovenci, bi lahko praznovali drugi, v drugačnem jeziku in v drugačnem stilu. Recimo eden od številnih narodov, ki so se v zgodovini vsuli skozi to grlo med morjem in Nanosom proti italiskim ravninam: Huni na primer, Goti ali Langobardi. Vsi ti narodi so drug za drugim skočili tam pod Timavo v temo: ni jih več. Vse, kar ostaja za njimi, je nekaj razbitih glinastih loncev po muzejih; če naletimo na njihovo pokopališče, je to že znanstvena senzacija. Slovenci, ki smo se zadnji vsuli za njimi, bi bili lahko prav tako zbirka loncev ali okostnjakov. Namesto tega danes govorimo tukaj slovensko, uprizarjamo slovesnost s slovenskimi godci in pijemo slovensko vino.

Lahko bi bili preživeli teh tisoč let, kakor smo jih dejansko preživeli, pa bi lahko govorili, godli in pili daleč od tu, kjerkoli drugje na dolgem loku našega selitvenega vala. Na primer sredi sive monotone madžarske puste. Ali če bi nas bilo zaneslo na jug, kje sredi mišje dlake Apeninov. Ko bi bili šli čez morje, bi danes lahko jedli suhe fige v kakšni Apuliji.

Toda po utopitvi Hunov, Gotov in Langobardov zgodovina ni velela slovenskemu narodu samo: Bivaj v stoletja! Velela mu je tudi: Bivaj na zemlji, da si lepše ne boš mogel želeti!

Odveč bi bilo razlagati današnjemu motoriziranemu Slovincu enkratno zemljepisni izbor, sredi katerega ga je ta milostna zgodovina postavila: zemeljski izbor, kjer ima združeno na kupu prav vse, ravnino, ki je nima Švica, alpske ledenike, ki jih nima Madžarska, morje, ki ga nima Avstrija. Slovenija v svoji svatovski zeleni obleki, v svojih ponosnih smrečinah in v svojih svetlih vinogradih — kakšen vrt je bil razgrnjen za človeka v njej!

Takšni domovini bi bili njeni sinovi dolžni lju-

bezen, tudi če bi morali živeti v njej od samega zraka. Pa ima gozdove in premog, živo srebro ima in tekoče vode, nafto ima in marmor — mogoče dovolj, da Slovincu ne bi bilo treba za kruhom nikamor.

In če v svoji zgodovini nima za sabo osvajalskih pohodov, kolonističnih podvigov in velikodržavnih prevzetij, pomeni to, s človeškimi besedami, da slovenski narod ni usužnjeval, ni izžemal in zatiral.

Drugo vprašanje je, ali tudi Slovenec ne bi bil ravnal kakor vsi drugi, ko bi bilo to v njegovih možnostih. Dejstvo je, da ni: kot narod imamo za sabo zgodovinsko nemoč, ki pa je obenem tudi zgodovinska neomadeževanost. Za sabo imamo ne trgovine s sužnji ne civilizacijskih pohodov s plini ne koncentracijskih taborišč ne mesijanizma s tanki.

Tudi naš narodni značaj je morda vrednejši spoštovanja kot kompleksa. Naša tihotnost je lahko tudi zanesljivost, naša vezanost je lahko tudi zvestoba, naša introvertnost je lahko tudi poglobljenost, naša sramežljivost je lahko tudi nadzgodovinska zatrtost.

V koncentracijskem taborišču, tem brutalnem preizkuševališču človeških značajev, kjer je iz človeka najlaže zrasla zver, se je mogoče med vsemi evropskimi narodnostmi najbolje izkazal — Slovenec.

Potemtakem bi morali imeti radi to dediščino zemlje in človeka na njej, tudi če bi bilo kulturno in civilizacijsko še vse pred nami. Toda naša gotika živi že svoje tisočletje, naša glasba svoje poltisočletje, naša knjiga prav tako.

Poldrugo stoletje je že, kar je največje slovensko srce in največji slovenski um, Prešeren, umetniško dočutil in izrazil to, v kar se lahko umrljiv človek izuči in izrazi. Že pol stoletja je, kar so Slovence obiskali arhangeli poezije Murn, Kette, Župančič, Kosovel. Letos je že petdeset let, odkar je odšel prerok slovenske zemlje, veliki klicar pravice Cankar.

Danes imamo Slovenci svojo popolno univerzo, svojo glasbeno, dramsko in likovno visoko šolo, svojo akademijo znanosti, svoj vsestransko razvejani tisk, svojo specializirano publicistiko, od avtomobilizma do filozofije. Imamo kader vrhunskih specialistov od matematike do arheologije. Mohorjeva družba pošilja še danes, v tem času knjižnega analfabetizma, med Slovence v celoti skoraj 100.000 knjig na leto. Slovenščina, ki je bila še pred dobrimi sto leti kmečki jezik, je danes že visoko kultivirano izrazilo z okrog 200.000 besedami, ki se danes v ljubljanski tiskarni zlagajo v impozanten slovar. Skratka, v kulturi nam danes ni treba ničesar začenjati znova, ampak samo nadaljevati.

Naša življenjska sila pa se ni izrazila le v lepoumniški zazrtosti. Deželo okrog kakor morja velikih kanadskih jezer je pokristjanil slovenski misijonar. Praške Hradčane je preuredil slovenski arhitekt. Da Hitler po probouju Maginotove linije ne misli s svojimi divizijami proti Calaisu, ampak proti Parizu, je pogruntal slovenski vojaški ataše.

Slovenski narodni odpor v zadnji svetovni vojni je vznemirjal zasedanja nemške vrhovne komande.

Tudi v gospodarstvu je že nekaj za nami, če Slovenija danes prispeva k skupni jugoslovanski proizvodnji skoraj trikrat toliko, kolikor znaša njen delež prebivavstva.

V okviru katolicizma, h kateremu se prišteva le velik del Slovencev, je po ustanovitvi metropolije dobila slovenska Cerkev svojo mednarodno osebnost.

So to temeljni argumenti za našo nacionalno izbiro? Nikakor, ker bi bil to naposled le račun. Za zvestobo obstaja en sam argument: da si se kot Slovenec rodil.

Slovenec bi se moral temu zakonu narave ukloniti tudi, ko bi bila Slovenija ena sama stopa, kjer bi se nomadsko prevažali analfabeti. Zakaj narava ni šala: narava v vsem razponu svoje suverene domene, od nacionalnosti do kontracepcijske pilule. Narava je kaj več kot vsota naših znanstvenih pogruntacij, je kaj več kot partner naših življenjskih slepomišenj. Je kaj več kot šahovnica za preračunavanje, da na primer slovenskega otroka ne daš v slovensko šolo. Narava na določene igre ne pristane. Tudi to igro tako ali drugače, prej ali slej, plačaš. Če ne drugače, da se počutiš cunja tam, kjer je tvoj rojak značaj.

Z eno besedo: biti Slovenec se konec koncev tudi edino izplača; za teh nekaj bežnih ur na tem novem svetu celò. Če ne zaradi drugega, zaradi zavesti, ko odhajaš z njega, da nisi izdajal: da nečesa v sebi nisi ubil. — Novi list, Trst-Gorica, 13. marca 1969, str. 1 in 4.

NAŠ TEDNIK

TVOJ JE VSTAJENJA DAN!

Adolf Hitler se je bal ljudi, ki so govorili dva jezika, ker je sam znal samo svojo nemščino. Iz tega njegovega kompleksa manjvrednosti se vsaj nekoliko razume tudi njegov ukaz glede Koroške: „Machen Sie mir dieses Land deutsch!“

24 let po njegovi smrti Hitlerju lahko čestitamo. Njegov ukaz je deloma uspešno opravljen, njegovi pristaši so bili jako delavni, jezikovna meja se je znatno pomaknila proti jugu, naša vas je v precejšnji meri izgubila slovensko lice. Mladi rod že močno pozablja prvotno slovensko ime svojega domačega kraja, saj ga v šoli komaj kdaj ali sploh nikdar ne sliši in ga tudi nikjer nima priložnosti brati, najmanj tam, kamor bi predvsem spadalo po vsej pravici — na krajevnih tablah. Seveda, tam vendar ne more biti zapisano, ko pa je merodajne gospode v občini, okraju in deželi sram in strah pred tistimi, ki jim je še vedno prva zapoved v postavi: „Machen Sie mir dieses Land deutsch!“

Tako je, niti tega nimamo, kar je sicer krivični in povrhu še bojazljivi Rimljan Poncij Pilat dovolil judovskemu obešencu Jezusu iz Nazareta. O njem

žavni vlak peljati vernika na božjo pot? Sme. Ali sme državna trgovina prodati župniku cement za popravilo cerkve? Sme. Ali sme državna tiskarna tiskati knjige in časopise verske vsebine? Sme. To se tudi dogaja. Ali sme vernik nastopiti na RTV z verskim programom? Ne sme. Zakaj ne? Zato, ker sta Cerkev in država ločeni. Je torej RTV „država“ — tiskarna, trgovina in vlak pa niso?

Te reči mi niso jasne, verjetno tudi marsikomu od vernih in nevernih ne. Zato prihaja do nesporazumov in sumničenj, ki nikomur ne koristijo. Hvaležen bom tistim, ki ločitev naglašajo, če nam razložijo, kaj hočejo s tem reči.

Tov. Zdenko Roter je v svojem predavanju po radiu Ljubljana dne 25. 2. pod naslovom „Družba in čas“ lepo povedal, da smo se v partizanih borili za svobodo skupaj verni in neverni. To je resnično. Zdaj ko je pa svoboda tu, lahko samo neverni oddajajo na RTV svoj (neverni) program, vernikom pa to ni dano. Konkretno: tudi podpisani sem bil v partizanih, kot je bil tov. Zdenko Roter. Njemu je sedaj dovoljeno govoriti v radiu in televiziji o veri in neveri (on za sebe izrečno trdi, da ni vernik), meni, ki sem vernik, pa to ni dovoljeno. Ali sta torej dve vrsti enakopravnosti: ena, ki je veljala med vojno, in druga, ki velja v svobodi?

Obadva veva, koliko naših vernih domov nas je tista leta sprejemalo pod svojo streho. Koliko vernih mater je dalo svoje verne sinove v partizane, z nami pa delilo zadnji kos kruha. Sedaj imajo ti domovi, te matere in ti sinovi radio in televizor. Že petindvajset let čakajo, kdaj bodo slišali od nas kaj verskega. Ne računajo s kosi, veseli bi bili drobnic. Pa jih ni. Kakor je bilo nedavno zapisano, jih tudi ne bo. Oni pač vdano v božjo voljo potrpijo, saj so tega vajeni. Vprašanje pa je, ali je to od naše strani prav, pravično in pošteno. Ali so si to zaslužili? Kaj si neki mislijo o nas in naših tedanjih obljubah, kako bo takrat, ko bo svoboda priborjena. Ali se ne čutijo prevarane?

Ivan Cankar je nekoč pripeljal hlapca Jerneja pred župnijska vrata. Ali ga ne bi danes morda pred vrata RTV Ljubljana?

Franc Cerar, Maribor
Magdalenski trg 3

Družina, Ljubljana, 16. marca 1969, str. 11.

Katoliški GLAS

SCLĀF

Te dni smo prejeli 25. številko verskega lista za beneške Slovence „Dom“. Pretresel nas je sestavek, pisan v italijanščini, pod naslovom „Sclāf“. Naj se še naši bravci seznanijo z njim!

Ena najbolj pekočih žalitev, s katerimi se želi raniti prebivavce Nadiških dolin, zlasti mlade ljudi po zavodih, vojašnicah, tovarnah, počitniških kolo-

nijah, dà, celo v semenišču, je beseda „sklāf, sclavat“.

Beseda je žaljiva, a istočasno nehote izpričuje, da pripada prebivavstvo teh dolin posebni etnični skupini, ki ima lastne običaje, svojsko tradicijo in svoj jezik. „Sclāf“ je žaljiva oznaka za Slovence, a obenem priznanje resničnosti, ki jo z ene strani zanika le najbolj nesmiselna in nesramna politična šoviniistična zagrnjenost.

Tisti, ki pojasnjujejo pomen besede „sclāf“, pravijo, da znači „schiavo“, t. j. suženj. Mi se pa sprašujemo: čigavi sužnji naj bi bili? Morda italijanski? Toda zgodovina ve povedati, da se je naše prebivavstvo prostovoljno s plebiscitom odločilo za Italijo. Vztrajati na trditvi, da je neki del italijanske države v suženjskem razmerju do ostalih državljanov, bi pomenilo, delati pred kulturnim svetom slabo uslugo Italiji, saj bi bil to dokaz, da so v Italiji še vedno sveže kolonialistične težnje, katere so že na umiku v najbolj zaostalih in zatiranih deželah sveta.

Morda pa sužnji bede in izseljevanja? Da, to drži, a po čigavi krivdi? Ne leži krivda na naših ljudeh, kateri se v znoju lastnega dela trudijo za bolj človeške razmere, ki naj jih uživajo bodoči rodovi, temveč na onih, ki so našo zemljo vse čase krivično zanemarjali in sramotno zapostavljali. Komaj po zadnji vojni se je nekaj zganilo, a brez pravega načrta in celotne obravnave problemov, ki nas tarejo. Če sveti danes električna luč po hišah, je to zato, ker so ljudje sami postavili drogove, kupili žico, oskrbeli napeljavo, sedaj pa še vestno plačujejo električni tok. Večina cest je bila zgrajenih s prostovoljnimi delom zainteresiranih, enako vodovodi. Pri tem ni naše prebivavstvo nikdar šlo na ulice, da protestira, kot ni protestiralo, ko so ga poslali na fronto ali ko je prisiljeno iskati si dela v inozemstvu. Hrana za topove in tuje države, to je naš človek. Je mar zato postal suženj?

Je suženj morda zato, ker govori drug jezik od države, v kateri prebiva? Je morda suženjstvo, krivda, izdaja proti Italiji, govoriti v lastni družini in v cerkvi tisti jezik, ki nam ga je Bog dal ter je postal književen, ko sta mu sv. brata Ciril in Metod iznašla lastne črke in ga uporabila v delu za pokristjanjenje slovanskih narodov v cerkvenem bogoslužju?

Siliti to ljudstvo, da se odpove svojemu jeziku, bi pomenilo, oropati ga lastne biti, odvzeti mu dušo, streti mu življenje, storiti nad njim zločinsko in nečloveško nasilje. To bi pač bila sužnost, ki bi klicala k Bogu po maščevanju.

Italija na splošno velja za zibelko civilizacije in napredka, za nosilca rimskega prava, za središče krščanstva. Čas bi že bil, da zagotovi našemu prebivavstvu, ki je bilo do države vedno lojalno in v času vojn ni poznalo prebežnikov, osnovne naravne pravice, več socialne pravičnosti in več zavzetosti za preprečevanje izseljevanja, odklanjajoč težnje nekih šovinistično nastrojenih kratkovidnežev, ki bi še danes radi vse te osnovne pravice zanikali in prezirali. — Katoliški glas, Gorica—Trst, 6. marca 1969, str. 3.

zanimive sledove o bivanju človeka v tem kraju. Po sledovih in najdenih predmetih domneva, da je bival človek tod pred 3000 leti. Po njegovih trditvah je Kortina edina vas v Srednji Evropi, kjer človek prebiva neprekinjeno že 3000 let.

KRANJ — Na sestanku so gorenjski poslanci ter predstavniki vseh petih občinskih skupščin na Gorenjskem ostro kritizirali politiko republiškega cestnega sklada pri razdeljevanju denarja za investicijsko vzdrževanje cest. Sklenili so, da bodo na seji republiške skupščine predlagali nezaupnico vodstvu tega sklada, ker je od 277 milijonov dinarjev predvideno za rekonstrukcijo gorenjskih cest le 7 milijonov dinarjev. V razpravi so omenjali, da cestni sklad deli denar brez ozira na resnično stanje.

KRIŽEVCI V PREKMURJU — Za vzdrževanje vaških cest, ureditve okolice pokopališča in dvorane vaškega doma ter za druga krajevna dela so prejeli prebivavci krajevni samoprispevek v višini enega odstotka katastrskega dohodka in dohodka obrtnikov ter 0,5 odstotka od neto osebnih dohodkov zaposlenih.

LENDAVA — Pred dnevi je začela obratovati nova peč za peko kruha in peciva mlinskega podjetja Elektromlin. Zmogljivost peči je približno 1600 kg kruha v 8 urah. Kakovost kruha, o kateri je bilo doslej veliko pripomb, je dobra.

LITIJA — Ljubljanska Prehrana in Mercator bosta po vsej verjetnosti še letos vložila okoli tri do štiri milijone dinarjev za dograditev nove sodobne trgovske hiše, v kateri bodo našli Litijsani poleg življenjskih potrebščin še vrsto drugega blaga. Tudi podvoz v Parmovi ulici, kjer je bilo na železniškem prehodu po vojni že mnogo smrtnih žrtev, nameravajo letos urediti. Zatem imajo v načrtu več novih stanovanj in ustanovitev pletilskega obrata, ki bi zaposlil od 150 do 250 žensk.

LJUBLJANA — Konec marca — tik pred velikonočnimi prazniki

— je surovega masla na slovenskem trgu zmanjkalo v taki meri, da ga skoraj ni bilo več dobiti, čeprav je cena narasla na 26 dinarjev. Ljudje tega niso mogli razumeti, zlasti še, ker se zapadni trg naravnost duši pod preobilico masla, ki je precej cenejše.

LJUBLJANA — Hud požar je uničil za okrog dva milijona dinarjev blaga v skladišču ljubljanske Avtomontaže. Ogenj, ki je zagorel okrog 8.45, je razen skladišča Avtomontaže načel tudi skladišče Jugotehnike, ki je oddaljeno kake štiri metre, vendar so s pravočasnim posegom skladišče Jugotehnike rešili.

LJUBLJANA — V občini Moste—Polje je bilo predlani 93 mladotnih prestopnikov, med njimi 32 otrok, starih do 14 let. Leto dni so v zavodu za socialno delo zaznamovali 77 prestopnikov (24 otrok), lani pa samo 68 (20 otrok). Med prestopniki prednjačijo tatvine — kar 90 odstotkov jih je.

LJUBLJANA — Društvo književnih prevajavcev Slovenije podeli vsako leto Sovretove nagrade. Letos sta prejela nagrado prof. Janko Moder za prevod Pasternakovega „Dr. Živaga“ in dr. Kajetan Gantar za svoj izbor „Rimske lirike“.

LJUBLJANA — Pred leti je stanovanjsko podjetje Dom začelo sistematično urejati in obnavljati staro Ljubljano. Letošnja preureditvena dela bodo veljala 198.000 dinarjev. Obnovili bodo tudi pet pročelij za 90.000 dinarjev. Stanje je res zelo kritično, saj je 70 odstotkov hiš z dotrajanim pročeljem, na katerih že odpada opeka.

LJUBLJANA — 20. marca 1969, je začel veljati sporazum o obojestranski ukinitvi vizumov med Jugoslavijo in ZR Nemčijo. Na temelju tega sporazuma lahko jugoslovanski državljani oziroma državljani ZR Nemčije, če imajo potni list svoje države, ne glede na to, v kateri državi bivajo, brez vizuma potujejo v Jugoslavijo ali v ZR Nemčijo in bivajo tam do tri mesece. Jugoslovani, ki potu-

jejo v ZR Nemčijo na delo, morajo imeti vizume.

LJUBLJANA — Do 28. marca je bilo v Sloveniji že 1.087 prometnih nesreč. 68 ljudi je v nesrečah izgubilo življenje. Hudo je bilo ranjenih 425, laže pa 620 ljudi. Materialna škoda na vozilih znaša 7,385.500 novih dinarjev.

LJUBLJANA — V Ljubljani so spet odprli deloma obnovljeno kavarno „Evropa“. Razen tega, da so lokal prepleskali, so nabavili tudi nove tapecirane sedeže, tako da zbuja prostor vtis prijetnega, modernega gostinskega lokala. Posebnost kavarne „Evropa“ pa bodo okna, ki jih bodo premazali s posebnim preparatom, ki na ameriških vesoljskih ladjah odbija žarke in vročino.

LJUBLJANA — Na seji odbora za pripravo prebivavstva na obrambo so govorili o tem, da je šest milijonov, kolikor so dale ljubljanske občine za obrambo, vse premalo za potrebe. Govorili so tudi o tem, da je v armadi premalo slovenskih oficirjev. Glede na število prebivavstva bi jih moralo biti okrog 9 odstotkov, v resnici pa jih je le 5,6 odstotkov — in vmes so večinoma partizanski oficirji. Slovenski mladinci se neradi vpisujejo v vojaške šole, deloma zaradi njihovega neurejenega statusa, deloma zaradi slabe predpriprave.

MARIBOR — Komisija za urbanizem je odobrila zasnovano inž. arh. Pečenka za gradnjo podzemeljskih parkirišč v novem mestnem središču. Zasnova predvideva v dveh nadstropjih 340 parkirišč svdolz preboja iz Jurčičeve v Svetozarevsko ulico. Stroški so predvideni na 8 milijonov dinarjev.

MARIBOR — Položaj tovarne železniških vozil v Mariboru se že nekaj let ne spreminja. Tovarna sicer poskuša reševati stanje, a posebno učinkovite metode ni bilo. Naposled so se morali odločiti za tisto, kar je sicer precej drago, a neizogibno: za obnovo strojnega parka. Stroji so stari v povprečju 60 let. 90 odstotkov so

jih že odpisali, čeprav še z njimi delajo, ker pač drugih nimajo. To je največja hiba podjetja. Druga, ne mnogo manjša, ki pa izvira deloma tudi iz prve, je pomanjkanje strokovnega kadra, zlasti visokega in višjega. In tretja: neurejeni osebni dohodki.

MARIBOR — Na oddelku za občinske zadeve v Mariboru so sklenili, da bodo namestili prometne luči (semaforje) na dveh važnih križiščih. Dela bo izvršilo ljubljansko podjetje „Jugotehnika“.

METLIKA — Tu se je sestel klub poslancev z območja Dolenjske ter predsedniki občinskih skupščin in predstavniki družbeno političnih organizacij dolenjske občine. V razpravi so sicer podprli predlog zakona izvršnega sveta o modernizaciji ceste Št. Ilj—državna meja pri Novi Gorici, vendar s pripombo, da naj bi upoštevali slovenski cestni križ, se pravi tudi hitro cesto državna meja pri Podkorenu—Ljubljana—Bregana. Izrazili so tudi nezadovoljstvo, ker se tega sestanka niso udeležili povabljeni predstavniki izvršnega sveta, niti zastopniki cestnega sklada SRS.

MOSTE — Pri gradnji nove cerkve v Mostah pri Zirovnici so pred kratkim naleteli na stare grobove, v katerih je bilo 6 skeletov. Arheologi menijo, da so iz dobe preseljevanja narodov. Ob njih niso našli okraskov ali drugih predmetov. Odkrili pa so štiri velike obdelane kamne, ki so bili bržkone sestavni del kake rimske zgradbe. Posebnost odkritja je bila nenavadna lega skeletov, na kakršno doslej na Gorenjskem še niso naleteli. Skelete so prenesli v Gorenjski muzej, kjer jih bodo naprej proučevali, rimske kamne pa so položili na betonski podstavek na kraju, kjer so jih našli, in bodo na ogled obiskovavcem.

MURSKA SOBOTA — Trgovsko podjetje Merkur ureja ob sedanji trgovini stekla in porcelana še prostor za trgovino z železino. V bodoče bo to enoten lokal, kjer bodo razen stekla, porcelana in

železnine prodajali še gradbeni material in tehnično blago.

MURSKA SOBOTA — Aprila je bila odprta prva avtobusna zveza z Avstrijo na progi Murska Sobotna—Gradec čez mednarodni prehod v Gornji Radgoni. Avtobus bo vozil ob petkih in ponedeljkih ter dan pred avstrijskimi prazniki in dan po njih, kar bo zlasti ugodno za sezonske delavce, ki bodo tako imeli boljše prometno zvezo.

MURSKA SOBOTA — Kranjska tovarna čevljev Planika je v Murski Soboti na novo odprla prodajalno čevljev. Dosedanja prodajalna je postala pretesna. Za prenovitev lokala in opremo so vložili okoli 500.000 dinarjev.

MUTA — Tukaj so že lani občutili pomanjkanje pitne vode v naselju, ki se čedalje bolj širi. Občani zaradi tega zahtevajo, da bi do poletja uredili rezervoar pri vodovodu na spodnji Muti, ker utegnejo sicer ostati v sušnem poletju brez vode.

NAKLO — Predilnica dejansko že pet let ne prede volne, zdaj pa bodo prenehali še trgalni in mikalni stroji. Zgradbo bo prevzelo trgovsko podjetje Živila iz Kranja, ki jo namerava preurediti v večjo samopostrežno trgovino.

NOVO MESTO — Nova cesta, ki jo imenujejo Južna magistrala, naj bi šla iz Ljubljane skozi Kočevje, Ogulin, Bihač, Jajce, Sarajevo, Plevlje in Prištino do Skopja. Na delu predlagane ceste od Ljubljane do Bihača je predvidena še druga enačica, po kateri bi cesta šla skozi Novo mesto. Vendar se načrtovavci v Beogradu bolj navdušujejo za prvi predlog skozi Kočevje, ker je ta pot najkrajša.

ODRANCI — Pred leti je kmetijska zadruga odpovedala telefon, ko je v tej vasi ukinila svoje skladišče. Tako so ostali prebivavci te precej velike vasi brez telefona v nujnih primerih. Zato si prizadevajo, da bi spet dobili telefon za svojo poslovalnico in za vse prebivavce v nujnih primerih.

PLANICA — Od 21. do 23. marca so se vršili na novi skakalnici v Planici mednarodni smučki poletji. Prva velikanka je bila delo pok. ing. Bloudka. Na njej je pred leti Avstrijec Bradl prvič skočil čez 100 m. Bloudkovo delo sta nadaljevala radovljiška rojaka brata ing. Goriška. Planiški dnevi so bili res popoln uspeh. Že v petek, prvi dan tekm, je Norvežan Wirkola skočil 156 m in s tem presegel za dva metra dotodanji svetovni rekord. V soboto je Čeh Raška skočil kar 164 m. V nedeljo pa je vzhodni Nемеc Wolf skočil 165 m, kar je zaenkrat svetovni rekord. Slovenec Štefančič je prav tako v nedeljo dosegel nov slovenski rekord, ko je skočil 150 m. Planica je nov dokaz slovenske zavzetosti in požrtvovalnosti. Škoda je le, da so prireditelji zamudili priložnost, da bi prav po tej prireditvi dali spoznati svetu Slovenijo, slovenskega človeka. To je bila res edinstvena prilika, saj so polete kazali po evroviziji. Žal ni bilo slišati niti enkrat samkrat imena Slovenija ali Slovenec.

PLANICA — V treh dneh planiške prireditve je 55 skakavcev iz 12 držav opravilo 425 poletov. Od teh je bilo 120 poletov od 111 do 120 m; 98 poletov od 121 do 130 m; 51 poletov od 131 do 140 m; 42 od 141 do 150 m; 15 od 151 do 160 m in 6 poletov nad 160 m. Stari Bachlerjev rekord (Avstrija) 154 m je bil 13-krat izenačen ali presežen. Sedem držav je postavilo nove rekorde: Vzhodna Nemčija — 165 m, Češkoslovaška — 164 m, Norveška — 162 m, Jugoslavija — 150 m, Sovjetska zveza — 148 m, Poljska — 143 m, in USA — 136 m. Smolo je imel slovenski skakavec Prelovšek, ki je ob prvem preizkusu skočil 148 m, pa je pri skoku tako nesrečno padel, da je moral odstopiti od tekmovanja.

PORTOROŽ — Koprsko podjetje Stavbenik je začelo graditi novo zgradbo za luccijski hotel Metropol. Zanimiva bo zaradi novosti, ki je prva te vrste v Jugoslaviji: namenjena je namreč staršem, ki pridejo na počitnice z otroki. Za otroke bo v hotelu poskrbljeno celodnevno varstvo.

PTUJ — V starem delu mesta Ptuja, ki letos slavi 1900-letnico obstoja, so pričeli z nameščanjem kovinskih svetilk, ki bodo mestu ob Dravi dajale starinsko podobo, hkrati pa v večernih in nočnih urah razsvetljevale ozke in temne ulice, posebno pod gradom. Svetilke so izdelali vajenci ptujske kovinarske šole.

PTUJ — Ptujski občini povzročajo hude skrbi šolski problemi. Šolska poslopja so na splošno v slabem stanju in veliko premalo jih je. Od tridesetih šol jih je bilo zgrajenih devetnajst še v prejšnjem stoletju. Po zadnji vojni je bilo zgrajenih le pet šol: tri popolne in dve nepopolni osemletki, kar je dosti premalo. V 26 šolah imajo dvoizmenski pouk in na treh celo troizmenskega. Na več krajih je pouk v prostorih gasilskih domov.

RATEČE NA GORENJSKEM — Na dan planiških poletov se je pri slapu Črna voda nad Tamarjem smrtno ponesrečil slovenski zdravnik iz Trbiža dr. Alojzij Dolhar. Ko je s Slemena izpod Mojstrovke vozil na smučeh v Tamar, ga je v ozkem in ledenem žlebu vrglo iz smeri in je zdrsnil navzdol po strmini, ki se končuje v skoku. Pokojni dr. Dolhar je bil zaveden Slovenec in dober zdravnik, poznan po vsej Kanalski dolini.

RADENCI — V zdraviliškem obratu Petanjci je začela s poskusnim obratovanjem nova strojna polnilna linija, ki napolni namesto dosedanjih 2800 litrov 6000 litrov mineralne vode na uro. Investicijska vrednost stroja, montaže in dovoda pare znaša 3,5 milijona dinarjev.

RAKIČAN — Pred dobrim letom so na Lendavi zgradili nov most. Vaščani pa imajo na račun novega mostu veliko pripomb. Sredina je namreč nižja od obalnega dela in povzroča nemajhne preglavice vprežnim vozilom.

RAVNE NA KOROŠKEM — Ekipa iz kemijskega laboratorija tukajšnje železarne so na planinskem območju med Žerjavom in

Ravnami s posebnimi sondami odvezle vzorce snega. Namen sondiranja je bil, ugotoviti količino usedlin svinca, cinka in mangana, ki so jih vetrovi odnašali iz topilnice svinca v Žerjavu in topilnice železa na Ravnah. To je samo del obsežnih raziskav, ki jih laboratorij izvaja na pobudo zavoda za zdravstveno varstvo v Mariboru.

RAVNE NA KOROŠKEM — Člani planinskega društva bi v koči na Naravskih ledinah radi uredili vodovod. Ker v društvu nimajo dovolj denarja, bodo poskusili dobiti kredit, nekaj denarja pa bodo zbrali tudi sami.

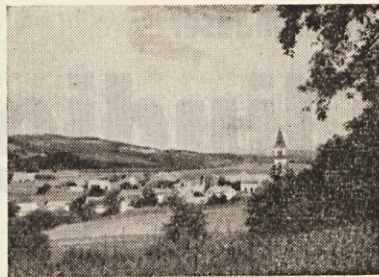
RIBNICA NA DOLENJSKEM — V marcu so v Ribnici odprli novo šolo, ki je stala skoraj 4 milijone dinarjev. Lani je bila urejena šola v Sodražici. V naslednjih letih pa hočejo s samopriskom občanov zgraditi šoli v Loškem potoku in Dolenji vasi in popraviti še nekaj drugih šolskih poslopij v občini.

SLADKI VRH — 10. marca je v tukajšnji tovarni kartona in papirja izbruhnil požar. Škoda cenijo na 70.000 dinarjev.

SLOVENSKA BISTRICA — Pomanjkanje aluminija v tovarni Impol, ki izdeluje razne vrste aluminijastih izdelkov, je že nekaj mesecev kritično. Tolikšno je, da gre vsaka pošiljka aluminija kar sproti v peč. Vzrok težav je tudi v tem, ker podjetja delajo načrte na prekratko roko.

SLOVENSKA BISTRICA — Najmočnejši porast v izvozu so v prvih mesecih letošnjega leta zaznamovali v oljarski industriji. Dobre rezultate so dosegli tudi v lesni industriji, pa tudi v Impolu, največjemu izvozniku v občini.

TOPOLŠICA — Izoblikovali so prve konkretnejše predloge za ureditev težavnega položaja v bolnišnici za tuberkulozo v Topolšici. Posebna komisija, ki sta jo imenovali občinski skupščini Velenje in Celje, je namreč predlagala več ukrepov, katerih namen je, da bi ostala Topolšica še naprej bol-

Smarjeta pri Novem mestu

nišnica za zdravljenje tuberkuloze in drugih pljučnih obolenj.

TURNIŠČE — V Turnišču je bilo pred vojno petdeset čevljarških delavnic, ki so zaposlovale skoraj 200 kvalificiranih čevljarjev. Predvsem so bili znani po izdelovanju močnih „bankačev“, to je visokih čevljev za delo. Industrija je tudi tu pregnala obrt. Odkar deluje v kraju obrat kranjske „Planike“, ki izdeluje čevlje po tekočem traku, so ostali samo še štirje samostojni obrtniki.

VUHRED — Hidroelektrarna Vuhred je prostovoljnemu gasilskemu društvu v kraju podarila novo motorno brizgalno.

ŽALEC — „Savinjski magazin“ je v lanskem letu obnovil štiri trgovine: samopostrežni v Preboldu in Braslovčah, klasično v Grižah in trgovino s pohištvo v Žalcu. Odkupili so tudi stavbi za ureditev trgovin v Libojah in Zabukovici, kateri bodo odprli v letošnjem letu. Novo trgovino bodo zgradili tudi v Št. Petru ostane denarja pa porabili pri predvideni graditvi večjega trgovskega podjetja v Žalcu. Letošnje investicije bodo znašale približno 600.000 dinarjev.

ŽIRI — Osem let potem, ko je kraj nehal obstajati kot samostojna občina, je na zadnjih zborih volivcev spet močno izbruhnilo na dan staro vprašanje: Ali se pridružiti škofjeloški občini ali pa še naprej obstajati v okviru logaške občine? Prvi pravijo, da je v vseh teh letih napravila logaška občina bore malo za razcvet Žiri. Drugi poudarjajo, da se je kraj v „blagodejnem logaškem naročju dobro razvijal“.

Ljudje pod bičem

Upravitelj Viktor Žalar, učiteljica Silva in Miklavc in njen zaročenec Blaž Bregar se skupaj z ostalimi ljudmi v Sloveniji vsak na svoj način prebijajo skozi zadnjo svetovno vojno.

Ko komunisti ustanove Osvobodilno fronto, vsi trije reagirajo različno: Silva je iskreno zanj, ker vidi v njej le odpor proti okupatorju; Viktor je z vsem srcem za odpor, a komunistom ne zaupa; Blaž se pa previdno vključi v OF, da bi rešil očetovo trgovino za vojni.

Medtem ko Silva ostane v Ljubljani, pošljejo Italijani Viktorja in Blaža v koncentracijsko taborišče v Gonars.

SREČANJE je bilo za oba mešanica veselja in prikritega odpora. Nihče od njiju ni pričakoval, da se bosta tako srečala v nizkem prostoru mračne barake, sredi tujih ljudi in sredi vročega peska, ki je puhtel v mrak razbeljenost svojih zrn.

Bregar je še vedno stal pri vratih in trdo stiskal Žalarjevo roko.

„Kakšno naključje, bogme, kakšno naključje! Še v sanjah bi mi nikoli ne prišlo na misel, da se bova tako našla.“

„Svet je pač postal na vražje ozek,“ se je smejal Žalar. Bil je zagorel, suh, brez srajce in bronasto rjavi hrbet se mu je svetil od znoja. Od razgretih desk je puhala vročina.

Ko so končali s predstavljanjem, si je Bregar izbral pograd poleg Žalarja. Nihče ni legel, vsi so sedeli in s pričakovanjem gledali v novega prišleca, ki je vlekel čevlje z nog.

„Nekam gosto prihajajo zdaj transporti,“ je rekel Skalič. „Vas je bilo veliko?“

Bregar je sunil čevlje pod podgrad in se zleknil. Bil je truden in presenečen.

„Veliko,“ je rekel. „Morda je bil to eden največjih transportov do zdaj. Pobirali so kar od kraja.“

„Nečesa se morajo bati,“ je rekel Skalič. „Uporniško gibanje verjetno pridobiva na moči in le v internaciji smo daleč od gozda.“

„Tudi nasprotna stran raste,“ pravi Bregar. „Posebno na Dolenjskem. Prihajajo govorice, da se po nekaterih vaseh v nočeh zbero fantje in s skritim orožjem branijo kmete pred partizanskimi rekvizijskimi oddelki. Nekateri manjše partizanske edince so se morale premakniti v druge kraje, ker jim je trda predla za živež.“

„Hudiča!“ je siknil Skalič. „Pa se še govori o skupni beli organizaciji?“

„Menda je skoraj že dejstvo,“ je rekel brezbrizno Bregar.

Skalič se je spet vrnil k belim.

„Misliš, da bi se res znali vojaško organizirati?“

„Mislim,“ je rekel Bregar.

„Orožja gotovo še nimajo veliko in likvidatorji jih dobro čistijo,“ je siknil Dolžan.

„Dobili ga bodo,“ je rekel Bregar.

„Od Italijanov!“ je strupeno pihnil Skalič. „Prav v tem je vsa svinjarija izdajanja.“

„Tudi naši ga dobivajo pri njih,“ je mirno rekel Bregar. „Ni druge poti. Malo prej, preden so me vzeli, sem zvedel, da so v Mirni peči Italijani pripeljali cel vagon orožja in municije. Naši so vse to samo preložili in odpeljali. Zveza z italijansko KP je dosti dobra.“

„Daj k temu svoj blagoslov, Skalič!“ se je hahljal Stržinar.

V SILVI je stal globok, trpeč molk kakor tolmun brez dni. Občutek strašne samote po Blaževem odhodu je pronicil vse njeno bitje in ta občutek je spremljala zavest neke krivde, ki ji niti ni vedela dati imena. Morda je bila včasih v besedah z Blažem preostra, besede so bile namreč preveč Žalarjeve in Blaž je to čutil. Bili so trenutki, v katerih je natančno čutila, da se drug drugemu odmikata, da se ne moreta več ujeti niti v osnovi, za katero sta bila vseskozi prepričana, da jima je skupna. Ploskev, na kateri sta stala, je pokazala prvo razpoklino.

Trpeči molk ji je poglobil še Žalarjev dnevnik. Najmanj desetkrat ga je že povezala z drugimi Žalarjevimi zapiski in spravila nazaj v omaro, toda v boju s samo seboj je vedno znova omagala. Spet je šla ponj, se brez moči spustila v naslonjač in ga pričela prebirati.

Prav v tem se je čutila krivo. Kakor v skobec ujeta, se je obupno zaganjala zdaj proti Blažu, zdaj proti Viktorju. Iz besedi je govoril Žalar, toda iz njih je rasel Bregarjev obraz.

„Značaj v tem času je slab denar. Ne prinaša dobička. Vedno sem mislil, da sta si Čuden in Polič dobra prijatelja. Toda prav včeraj mi je Polič namignil, da lahko Čudna spodrinem z dobrega mesta. Neka afera — do ostudne podrobnosti mi jo je razložil — ga takoj pokoplje in meni odpre vrata. Bogme, kakšni Judeži morejo biti med prijatelji! Zdi se mi, da bi Polič mogel prodati svojega lastnega brata.“

V obraz sem mu vrgel, da nočem biti nizek. Zdaj ne govori več z menoj in mi je prav. Gnusi se mi. To naj bo učitelj!“

Vse doslej je bila samota zanjo oddaljeno dejstvo, na katerega je sicer računala, toda tako površno, da ni mogla preceniti njegovo težo. Zdaj je bila tu z očitki in vprašanji, počasno se vrteč vrtinec, ki je sesal vase celo najbolj drobna doživetja iz preteklosti. Od Bregarjevih se ni nihče več oglasil in čeprav ni nikogar pričakovala, jo je vendar zagrinjalo občutje, da jim zdaj ni več potrebna, da je bilo zadnje, kar je mogla storiti zanje, da je zanesla perilo Blažu v Belgijsko vojašnico. Lea si ga ni upala, bilo jo je sram.

V nedeljo proti večeru se je oglasil Jerovšek. V vseh teh dneh se ni spomnila nanj, in ko je zaslišala korake na hodniku, jo je stisnilo pri srcu. Teh korakov ni poznala, bili so ji tuji, zveneli so plašno in negotovo.

Ko je odprla vrata in zagledala pred pragom Jerovška, se ga je odkrito razveselila.

„Oprosti, Silva! Komaj pred nekaj dnevi sem izvedel, da so tudi Blaža odpeljali. Sicer bi se prej oglasil.“

„Vstopi, Andrej!“ je rekla iskreno.

„Veš, kar so vzeli Viktorja, nimam z nobenim več prave zveze,“ je rekel nerodno, ko sta sedla k mizi. „Z Blažem samim sva se premalo poznala. Sicer pa, če odkrito govorim, bil sem presenečen, ko sem zvedel, da so ga vzeli. Nikoli nisem računal na to možnost.“

Gledala je v njegove redke, mehke lase, ki si jih je neprestano poravnaval s prsti.

„Zakaj nisi nikoli računal na to možnost?“ je rekla.

Zmedel se je.

„No, tako. Če sem ga primerjal z Viktorjem, se mi je zdel sredinski. Z Italijani je dobro shajal, imel lepe zveze in mislil sem... no, saj veš... zveze v tem času so velikanske važnosti. Viktor je hodil nekako čisto svojo pot, pri njem sem vedno računal, da ga bodo nekoč ujeli. Bil je svoje vrste čudak, dober čudak, plemenit čudak.“

„Mislim, da imaš prav,“ je rekla ganjeno. „Toliko krat so mi prišle na misel njegove besede, ki mi jih je nekoč rekel v Podbrezjah: ‚Na kmečke ljudi gledam kakor na figurice iz dobre, dišeče prsti.‘ Tudi sam je bil tak.“

Vrtila je prstan na roki in njena ganjenost je bila tako naravna in globoka, da je Jerovšek ni upal zmotiti.

„Ali ti je že kaj pisal?“ je rekla tiho.

„Še nič,“ je rekel. „Za pisanje pisem je bil menda trd. Tudi ne more pisati, kakor bi želel.“

Oba sta potapljala misli v preteklost, ki je tako nenadoma dobila posebno privlačnost. Ob vsem težkem je imela toliko lepega, toliko vezi, ki jih ni bilo moč pozabiti.

„Zelo si želim, da bi bila z Blažem skupaj,“ je skoraj dihnila. „Blaž potrebuje človeka, na katerega se naslanja. Sam nima nobene prave sile, zažene se

in obstane, in če nima nikogar ob sebi, se obrne čisto v nasprotno stran.“

Ni vedel, kaj reči. Čutil je, da je vsaka Silvina beseda resnična, toda vendar se je bal pograbititi zanjo. Zavedal se je, da ga Blaž ni maral, da mu je vedno na ironičen način, čeprav prikrito, očital plašnost in počasnost. Toda Silvi tega zdaj ni smel pokazati.

„Ob Viktorju bi znal zlesti s svojega ozkega razgleda,“ je rekel čez čas, ker se mu je zdelo, da nekaj mora reči. „Težava je le v tem, da je k Viktorju hudo priti v šolo. Nikdar se ne vdaja, bori se iz svoje trde skorje in v tistih dneh, ko sva živela skupaj, sem se ga bolj bal in spoštoval kakor ljubil. In vendar ima nekaj na sebi, kar človeka priveže nanj. Nekaj gori v njem, neprestano, nikoli ne ugasne; in ko so ustrelili Razborška, se mi je zdelo, da bi se dal ustreliti namesto njega, če bi le bilo mogoče. Po Marijini smrti je obvisel nečje med trdoto in duhovnostjo. To je nemara vzrok, da...“

Zdaj šele je videl, da ga Silva posluša z zaprtimi očmi.

„Oprosti!“ je rekel nerodno. „Dolgočasim te.“

Pogledala ga je in samo odkimala. Imela je mokre oči in rosa ji je blestela tudi na trepalnicah.

„To je bil nemara vzrok, da je bil videti čudaški. Toda zdaj, ko ga premišljujem, se mi vsak dan bolj zdi, da ga le razumeti nisem mogel.“

Tihe Silvine solze so ga zmedle.

„Kaj hočemo, ničesar ne moremo spremeniti,“ je golednil, ker mu ni odgovorila. „Nekoč se bosta oba vrnila, morda prav kmalu.“

Žalostno se je nasmehnila.

„In kako ti živiš, Andrej?“ ga je še vprašala.

„Ne morem se pritožiti, čeprav se včasih ne vem kam dati. Nekoč sem zahajal k Viktorju, zdaj grem kar nerad mimo hiše, v kateri je živel. Tako prijetno ga je bilo srečati golorokega.“

„Vedno bom vesela, kadar se boš oglasil pri meni,“ je rekla iskreno.

Mislil je že vstati, ko se je domislil novice, ki jo je že nekaj časa hranil zanjo.

„Tole te bo morda zanimalo,“ je rekel počasi. „Moj kolega, ki ima brata župnika, mi je prejšnji teden pripovedoval, da se je precej duhovnikov, ki so jih Nemci izselili na Hrvaško, vrnilo v Slovenijo. Dobili so zatočišče v stiškem samostanu. Samo starejši duhovniki so in takoj sem se spomnil, kar mi je Viktor povedal o podbreškem. Morda je med njimi. Menda ste se dobro razumeli.“

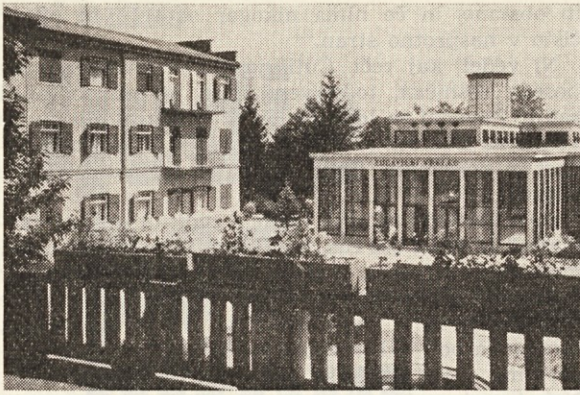
Planila je kvišku.

„Moj Bog, Andrej, ko bi bil res med njimi!“

„Mogoče je. Piši in boš videla.“

„Bili smo zvezani na prav poseben način. Ko si prej o Viktorju rekel, da je obvisel med duhovnostjo in trdoto, si najbrž zadel. Z župnikom sta si bila dobra, zelo dobra, čeprav se mi zdi, da je Viktor duhovnost dojemal povsem na svoj način. Župnik je trdil, da moderno. Zrasel je v neko osebno duhovnost, se otepal dogem in zunanjega — ne vem, kako bi se prav izrazila. Da, bil je plemenit čudak.“

Silvin obraz je bil povsem drug, v belem, vitkem vratu ji je žila tako naglo utripala, da jo je Jerov-

Zdravilišče Slatina Radenci

šek zlahka zapazil. Stala je, za spoznanje sklonjena naprej, in se z obema rokama oklepala stolovega naslonjala.

„Nekateri iz preteklosti bežijo,“ je rekel dobre volje, „toda pri tebi je ravno obratno. Bežiš nazaj v preteklost.“

„Ti ne?“ je rekla naglo.

„Nimam kam,“ je rekel mirno.

Spustila je stol in se nasmehnila.

„Ljudje smo tako različni,“ je rekla. „Ti si bil vedno skromen in tih.“

Odšel je z nočjo in pospremila ga je do šentjakobske cerkve. Takoj, ko se je vrnila, se je lotila pisanja. Nekaj v njej je kričalo po človeku iz preteklosti, iz tiste preteklosti, v kateri je bil Žalar svetlo središče. Stare župnikove oči so nagajivo utripale. Kako je bilo ime tistemu notarju iz Brabantskega rodu?

Dela je pivnik pod roko, zakaj dlan ji je bila potna in vroča.

„Spoštovani gospod župnik!

Če bo to pisemce prišlo v Vaše roke, bom zelo srečna. Se še spomnite učiteljice Silve in nadučiteljja Viktorja? Tako dolgo se že nismo videli in Vaš nekdanji šahist deli že nekaj časa Vašo usodo. Do danes nimam še nobenega sporočila od njega. Vsa še živim v starih spominih in neskončno bom vesela, če bom videla, da Vas bo to pisemce našlo in prineslo Vaš odgovor.“

Hotela je napisati več, toda ko je pomislila, da pošilja pismo na slepo srečo, se je premislila. Morda se pismo vrne — naslov nepoznan.

Oddala ga je takoj, ko ga je zalepila, in ko se je vračala od poštnega nabiralnika, ji je srce utripalo v velikem upanju. Morda je vendarle tam in bo odpisal in spet približal preteklost, ki je bila na tak surov način odtrgana od nje.

Preden se je spravila v posteljo, je odšla po Žalarjev dnevnik. Pustila je luč na nočni omarici. Brala je, kjer se ji je zvezek odprl.

„Nocoj sva se z župnikom rahlo zbadala zavoljo vere. Verujem v večnost in v moralne zakone, sem mu rekel. — Lepo, mi je dejal. Toda verovati je

treba v več. — V kaj? V zunanosti, v procesije in odpustke?

Ne, moj dragi gospod Žalar, vera je več kot to — vera je milost. Na to pozabljate. Ni vera to, kar človek lahko vidi, in v večnost verujete, ker veste, da je tam Marija. Brez milosti vam vera v večnost ne pomaga. Vem, milost ni moderna beseda in moderni čas se ji izmika. Nima je rad, zdi se mu maziljeno hinavstvo, ker imamo veliko slabih vernikov. Toda ti dejstva ne morejo spremeniti, kakor ga ne more moderna inteligenca s svojim liberalnim želom. Hodite v cerkev, toda bolj iz tradicije kakor iz vere, bolj iz nekega zapletenega nesoglasja v samem sebi. Nihate med duhovnostjo in uporom, mnogo mladih je takih. Toda vam bo bodočnost prinesla odrešenje, ker ste plemenit človek. Ali ste kdaj brali Oscarja Wilda? V eni svojih pesnitev ima čudovit verz: Tam, kjer cvete bolečina, je sveta zemlja. Mojzes je snel sandale pred gorečim grmom. Kadar bo v trpljenju gorel tisti, ki ga boste ljubili, jih boste tudi vi, dragi prijatelj.

Smehljaj se je, toda vendar se mi zdi, da je mislil zelo resno. Še zdaj se ne morem znebiti občutka, da ima v rokah Marijino vero kot najmočnejši adut.“

Spustila je zvezek na nočno omarico, ugasila luč in trdo tiščala roke na prsi.

V koncentracijskem taborišču v Gonarsu Bregar prvič odkrito pokaže svojo ljubosumnost. Viktor to opazi, a naredi vse, da bi Blažu bivanje tu olajšal. Poleg Stržinarja, ki drži z belimi, so v baraki skoraj sami partizansko usmerjeni ljudje: kljub nasprotni ideji je Viktorju Stržinar edini resnični prijatelj.

Ko dobi Viktor od Silve paket, najde v piškotu zapečateno pismo. Iz njega razbere, da poskuša Blaž priti domov, dotlej si pa na kakšen način olajšati življenje v taborišču.

EDINI, ki je še od časa do časa prihajal k Silvi, je bil Jerovšek. Bila ga je vesela, čeprav so prišli hipi, ko ji je njegova mirnost presedala. Napravljaj je vtis plašnega človeka, ki je skušal v tem nemirnem času plavati kakor v mirni vodi. Nikjer ni bil, nikogar ni obsojal, želel je prebroditi zdvijanost časa s topo vdanostjo in prav to je včasih Silvo jezilo. Premlad je še bil, da bi se mogel vsemu ogniti, in vendar se je srečno izmikal pastem in zadržgam.

Pismo, ki ga je poslala župniku, je prineslo odgovor. Velike, oglate črke so ji prinesle vsaj nekaj tistega, kar je iskala, čeprav je bilo tako duhovniško in pridigarško. Bilo je vendarle prijateljsko in vezalo je niti njenega strtega srca z nečim lepim, ki je še vedno bleščalo v preteklosti.

„Bili so lepi časi, zlati časi, ko sva z gospodom Žalarjem šahirala. Še vedno imam tiste figure s seboj, toda zdaj ne šahiram veliko. Siromak je zdaj, kajti nekateri morajo več trpeti, ker imajo cilje višje postavljene kakor nekateri. V tišini samostanskih zidov, ki jih sicer nisem vajen, sem marsikdaj mislil na vaju. V resnici — vedno na oba skupaj. Ne zardevajte, gospodična, stari župnik je imel dobre

oči. Saj se spomnite tistega šopka telohov, kajne? Nekaterim Bog riše zelo ravno pot, nekaterim dela velike in hude ovinke. Gospod Žalar je razumarski človek, trd človek, ki ga je sram čustev, toda ima jih in reči smem, da tako mehke, da ga je prav zavoljo tega sram pokazati jih. Zdi se mi, da je v tem tudi vzrok njegove hladne vere. Veruje — Bog obvaruj, da bi rekel, da ne —, toda sram ga je vseh zunanosti, on veruje samo v svojem srcu, ki ga nikomur noče pokazati. Marija, ki jo je silno ljubil, ga je razoroževala s svojim trpljenjem in prepričan sem, da je prava samo ta pot, ki pelje do Žalarjevega srca. Ne prenese, če nekdo po nedolžnem trpi. Tako trpljenje ga spravlja na kolena in nekoč — kar prepričan sem — bo klečal kakor veren človek. Vsak dan molim zanj in za vas in vesel bom, če se boste kdaj spomnili tudi starega in nerodnega župnika iz Podbrezj in pomolili zanj očenaš. Pozdravite mi trmasto ovco, ko ji pišete.“

V tem pismu je nekaj, kar jo kar naprej sili, da ga jemlje v roko: „Ne zardevajte, gospodična, stari župnik je imel dobre oči. Saj se spomnite tistega šopka telohov, kajne?“

Tisto kosilo pri župniku, ko je prišla na obisk k Viktorju. Da! Po kosilu sta šla k taborski cerkvi in sta sedela na obzidju. Bilo je vroče, bil je čas žetve. Skoraj prav ob tem času, v sredi vročega poletja je bilo.

Viktorju je sporočila župnikove pozdrave in njegovo misel, drugega mu ni upala povedati. O šopku telohov in da vedno misli na oba skupaj — ne, tega res ni mogla.

Tako so prišli avgustovi dnevi, polni zlatega sijaja. Z Jerovškom je dvakrat šla na sprehod, enkrat proti Rožniku in enkrat proti Žalam. Govorila sta o Blažu in Žalarju — vedno isto govorjenje, ki pa se mu nista mogla ogniti.

„Bog ve, kako se ujemata zdaj, ko sta vsak dan skupaj?“ je rekel Jerovšek.

„Kako to misliš?“ je rekla.

„Razumela se nista posebno. Dva tako različna značaja! Pri Blažu sem hitro opazil, da ni videl rad, če te je Žalar obiskal.“

Zardela je, zato je hitro obrnil pogovor.

Sredi tedna je dobila pismo od Blaževega očeta. Ustrašila se je in prva misel je bila, da se je Blažu nekaj zgodilo. Morala je sestiti, ko je pismo odpirala. Toda bilo je samo vabilo:

„Iskreno Vas vabimo na kosilo v nedeljo. Dobili smo pismo od Blaža in nekaj besed je pripisal tudi za Vas. Zelo rad bi osebno govoril z Vami in z veseljem Vas pričakujem.“

Že dolgo ni imela nobenih zvez z Blaževo družino in dejansko si jih ni želela. Trgovski način govorjenja Blaževega očeta ji je bil vselej v muko. Bilo je govorjenje brez srca, nekam v prazno, suho kakor šumenje denarja.

Vendar je vedela, da na pismo mora odgovoriti in da povabila ne sme odbiti. Blaž je priložil pismo zanj. Zdelo se ji je čudno.

Odpisala je, da pride.

V resnici se je bala nedelje že zdaj. Živo je videla

pred seboj ograjeno hišo, ki je bila brez duše, gredice, ki jih je urejal vrtnar, in priskutno Leino obnašanje. Še z Blažem je šla nerada tja, toda Blaž jo je vsaj reševal iz zadreg in prisiljenosti. Zdaj bo čisto sama med njimi.

K sreči je bila nedelja pust dan. Jutro je bilo brez sonca in oblaki so v naglici bežali od gora. Določno znamenje, da bo še deževalo. Od doma se je odpravila šele nekaj čez enajsto uro, zakaj želela si je, da bi bil čas pred kosilom čim krajši.

Na vratih sta jo sprejela Bregar in Lea. Pogoltnila je poklon, ki ga je napravil Bregar, ker je vedela, da ni odkrit, Lea jo je prišla pod roko in takoj so odšli v sprejemnico.

„V pismu vam nisem mogel vsega zapisati. Blaževo pismo, veste, ni prišlo po redni poti. Prinesel ga je neki italijanski duhovnik, ki je obiskal taborišče. To milost mi je posredoval tenente Sforza. Verjemite mi, da sem se mu lepo oddolžil. Blaž je torej lahko zapisal celo resnico in videli boste, da je kruta, zelo kruta!“

Staremu Bregarju se je tresel glas, Lea pa se je samo šobila in kimala.

„To pismo je za vas. Bilo je zapečateno. Blaž je bil vedno tako takten. In to je pismo, ki ga je pisal meni. Želim, da ga preberete.“

Njej namenjenega je vtaknila v ročno torbico, drugega je pričela brati. Bregar je z enakomernimi koraki hodil po sobi.

Ljubljana

Da, pismo je bilo v resnici povsem drugačno.

„Bil sem čisto blizu smrti in krvava griža, ki sem jo imel, me je napravila okostnjaka. Biti na smrt bolan sredi tujih ljudi, brez dragega svojega bitja ob postelji, je nekaj strašnega. Z obupom sem mislil, da bom morda moral umreti daleč od vas, k sreči se mi je obrnilo na boljše. Dragi papa, treba je najti rešitev, moram priti domov. Okrog mene umirajo ljudje; kar je zdravega, so kmečki ljudje, s katerimi ni mogoče govoriti drugega kakor o setvi in žetvi. Edini inteligentni človek, nekdanji Silvin predstojnik, ki sem ga tu srečal, je čudak in postaja iz dneva v dan še bolj čudaški. Prosim te, stôri vse, v resnici vse, da bi mogel priti domov. Prepričan sem, da bi Ti največ mogla pomagati Silva. Ogabno se mi sicer zdi misliti, da bi morala osebno iti do colonnella Bissantija, toda če bi ne šlo drugače, upam, da bi Silva tudi to napravila. Govôri z njo!“

Vse, kar je še bilo napisanega, je samo preletela z očmi. To je bil torej vzrok, da so se je spomnili. Zganila je pismo in ga vrnila Bregarju.

„Blaž je pri koncu svojih moči, kakor vidite,“ je rekel. „Edini sin!“

„Zdravje se mu k sreči popravlja,“ je rekla trpkó. Lea se ni zganila.

„Kaj mislite, da bi mogli storiti?“

Stal je pred njo in njegovo vprašanje je bilo tako zagonetno, kakor da je Blaževa rešitev odvisna samo od nje.

„Poskusite napraviti še enkrat prošnjo naravnost na Bissantija,“ je rekla.

„Seveda, to lahko storim, lahko poskusim še enkrat. Sicer pa sem prepričan, da vam je Blaž do podrobnosti vse opisal v pismu na vas. Imel je tako edinstveno in lepo priliko.“

Bila je prepričana, da je tudi njeno pismo prebral do zadnje črke, čeprav je bila kuverta še tako lepo ohranjena.

Na vrata je prišla služkinja in se lahko priklónila.

„Kosilo, prosim!“

Prvi del muke je bil končan, zdaj je prihajal drugi. Sedela je nasproti Lei, bili so samo štirje v morečem, tesnem krogu. Bregar si je zataknil servieto za rob telovnika in Silva je ujela Lein posmehljivi izraz. Bregarica je samo zdaj pa zdaj rekla besedo, največ pa je samo utripala z otožnimi očmi.

„Da, strašno smo udarjeni, gospodična Silva. Skladiščnik, ki je vsega kriv, je odnesel celo kožo in bil je celo tako nesramen, da je takoj, ko je prišel iz zapora, prišel na delo. Javno, pokazal sem mu vrata. Biti tako podel in pustiti, da nedolžni trpi za krivca. Pa kaj — saj ste sami poznali Blaža kot jaz: dobričina, ki se je dal tako lahko ujeti.“

Zdelo se ji je, da je nekaj te Bregarjeve trditve letelo tudi nanjo. Toda zdaj jo je mučilo le še pismo, ki ga je imela v torbici. Kosilo ji je bilo dolgo kakor večnost.

Ura je bila že skoraj dve, ko se je šele mogla posloviti. Vedela je, da so ji povedali vse.

„Ali lahko računam na vas, gospodična, če bo treba?“

Držal je cigareto med debelimi ustnicami in sive oči so mu bile zaspane. Bil je čas, ko je vsak dan za pol urice legel.

„Sporočili mi boste,“ je rekla. „Naredila bom vse, kar bo v moji moči.“

Vrata je zdaj za njo zaprla služkinja. Bregar je ostal na vrhu stopnic.

Rahlo je mrlel dež in drobno pršenje ji je dobro delo. Čutila je, kako ji obraz še vedno gori od zadrege in razočaranja. Vabili so jo torej, da so ji lahko povedali, kaj od nje pričakujejo.

Kakor hitro je prišla domov, je odprla pismo. Bilo je v glavnem isto, kar je pisal domov, le razmerje med njim in Žalarjem je bilo opisano obširneje.

„Morda Ti je Viktor že namignil, da sva se drug drugemu odtujila. Če Ti že ni, Ti verjetno bo, zato Ti želim položaj bolj natančno orisati. Govoriva sicer, posebno zdaj, ko me večkrat obišče, toda prave odkritosti ni. V značaju sva pač povsem različna. Priznam, da je idealist (ves prepečenec, ki si mu ga Ti poslala in ga je hranil, je prinesel meni, ker drugega zdaj ne smem jesti), toda njegovo gledanje na življenje je nemogoče. To moreš videti že iz tega, da ima v baraki edinega prijatelja v mladem fantu, ki je belček. Med našimi, ki jih je tu čedalje več in so dobro organizirani, je naravnost osovražen. Mogoče se z menoj vred spračuješ, kaj je vzrok, da sva si tako narazen. Enega sem Ti že omenil: razlika v značaju. Drugi — oprostí mi, da ga zapišem, čeprav ga bolj samo slutim — si Ti. Slutim namreč, da misli nate, kakor bi ne smel. Nekaj povoda za to si mu dala Ti sama, ker si vedno potegovala z njim proti meni. Nekaj je prinesel čas sam. Dolgo si bila z njim v Podbrezjah, pomagal Ti je priti čez mejo in v Tebi je s svojo hinavsko resnostjo in doslednostjo ustvaril videz plemenitega človeka. Strašno trpim ob misli, da bi moglo res kaj biti med vama, ker si svojega življenja brez Tebe ne morem predstavljati.“

Zagledala se je v okno, kjer se je droben dež nabiral v kaplje. Nato je pismo stisnila v pest in ga počasi zmečkala v kepo.

V nekem razgovoru v baraki reče Viktor besedo proti Italijanom. Partizanski pripornik Skalič ga ovadi in kot priča se podpiše tudi Blaž. Viktorja zaslišijo in pretepejo. Zatem prestavijo Blaža v boljšo barako.

Ko spuste na svobodo Stržinarja, ker so mu doma partizani ubili očeta, mu da Viktor s seboj pismo za Silvo, v katerem pa ne omeni Blaževega izdajstva.

Medtem doma Blaževi starši tako pritiskajo na Silvo, da se odpravi osebno prosit colonnela Bissantija, naj podpiše prošnjo za Blaževo vrnitev. Ta zmedeno Silvo opije in posili, prošnjo pa potrdi.

ŠE VEDNO je stala pred ogledalom in zdelo se ji je, da obraz, ki ga vidi, ni njen. Črni kolobarji pod očmi, ki jih je skušala zakriti, so bili še vidni, dolgi lasje, ki jih je razčesala, so ji podaljšali in zožili obraz. Ničesar na njej ni bilo njenega, vse si je

nadela brez volje kakor stroj, ki opravlja svoje delo na pritisk gumbov.

Zlata zapestna ura, Blažev dar, je kazala sedem. Še dvajset minut časa ima, zakaj do Zvezde deset minut nima kaj hoditi.

Sinoči sta Bregar in Bregarica spet prišla in Bregarica je prinesla v svoji torbici zavitek prave kave.

„Tako zelo nervozni se mi zdite, otrok,“ je rekla. „Saj smo vsi, koliko tega strupa popijeva zdaj midva z možem! Večno ista skrb, ki kar naprej gloda v človeku. Vi ste mladi, pred seboj imate še celo življenje. Midva pa... ničesar več nimava čakati. Samo še na eno — da bi se Blaž vrnil.“

Ni se jima mogla izmakniti, morala je poslušati njuno obupno zdihovanje in gledati tisto enakomerno gibanje Bregaricinih rok z robcem. Saj je jokala odkrito, toda njej je bil ta jok zoprn.

„Ne upam si vzeti nase odgovornosti, da nisem vsega storila zanj, čeprav se bojim iti,“ je Silva rekla. „Saj bom šla.“

„O tem sem bil prepričan, gospodična, in vem, da bo Blaž, če se vrne, znal vašo muko ceniti, kakor jo midva. Silila sva Leo, da bi poskusila, toda to dekletko je tako brez čustev, kakor da ni najino. Z Blažem se nikoli ni posebno razumela, povrh vsega je še njen ženin vihal nos. Ljudje ne razumejo, da se je včasih treba ponižati. Čas je pač tak in mi ga ne moremo obrniti. Prosimi sovražnika za uslugo nikoli ni lahko, toda če gre za življenje — moj Bog — zakaj bi se človek ne ponižal? Kolikokrat se moram jaz v trgovini, za malenkosti!“

Oddahnila se je, ko sta odšla.

Povedala jima je resnico — gre, ker si ne upa prevzeti odgovornosti, da ni vsega storila zanj. Nista je razumela. Ne gre, ker bi ga ljubila.

Prav v tem je bila strahota poti. Mrtva, brez volje bo šla prosit zanj, samo zato, ker se boji, da bi mogel tam umreti in bi njegova smrt legla na celo njeno življenje. Morda bi kdaj pozneje vstalo očitjanje, da ga ni hotela rešiti, ker ga ni več ljubila, ker je Žalar skrivoma vdiral v njeno voljo. Mogla bi ga pustiti, nikdar lažje kot sedaj, ko je daleč od nje, ko ga ne vidi in ji nihče ne vzbuja spomina na preteklost. Samo sporočila bi mu, da je prišla do prepričanja, da nista ustvarjena drug za drugega. Kolikokrat to dekleta store!

Boji se zanj, ker ve, da je Bissanti ženskar, in vendar jo žene k njemu. Žalar bi tega nikoli ne storil.

Gleda na omaro, kjer stojita Žalarjevi sliki — Marija in viharnik. Kakor da je bilo v obeh očitjanje, se je naglo zasukala, zagrabila torbico in zbežala v kuhinjo. Natrla si je čelo s kolonjsko vodo in ko je zaklepala vrata, je s silo tlačila jok, ki ga je imela v grlu.

Stražar pred velikim poslopjem je pogledal dovolilnico in jo spustil naprej. Držeč dovolilnico v roki, je obstala v veliki veži in jo tretetaje predala drugemu vojaku, ki je vstajal izza mize. Gledal jo je, dvignil oči od karte k njej in se nasmehnil.

„Prego, signorina.“

Stopala je za njim po veži, otrpla in splašena in

Prešernova rojstna hiša v Vrbi na Gorenjskem

komaj lovila sapo. Vojak se je obrnil po stopnicah in pogledal nazaj.

Na vrhu stopnic sta se obrnila na desno in šla po dolgem hodniku. Po stenah so visele slike neznanih ljudi, dva stražarja sta počasi stopala gor in dol. Ko sta obstala pred vrati, ji je ukazal, naj poča. Prikimala je, besede ni spravila iz sebe.

Stražarja sta se obrnila, prišla čisto do nje in se nasmihala. Mrtvo je gledala vanju. Nato sta se obrnila, in ko sta bila komaj deset korakov od nje, je slišala enega, ki je tiho rekel:

„Che bella cortigiana!“

Tedaj so se odprla vrata in vojak, ki jo je spremljal, je stal ob njej.

„Prego.“

Podržal je vrata, da je vstopil, nato jih je za njo zaprl. Ostala je sama in skoz odprta vrata, ki so iz predsobe vodila v veliko sobo, je ob veliki pisalni mizi, ki se je črno svetlikala, sedel visok, mlad človek in zlate porte na vojaškem sukniču so bile kakor priprte, prežeče oči.

Pričela je stopati proti svetlemu pravokotniku vrat in colonello Bissanti se je počasi dvigal. V tem hipu je bila brez moči, samo še lutka, in kakor da ji je nekdo ukazal, je medlo dahnila:

„Buona sera, colonello Bissanti!“

Skoz zelenkasto luč, ki je sevala spod senčnika, je prihajal njegov nasmeh in čutila je roko, ki jo je vodila do temno zelene zofe.

„Si accomodi!“

Sedla je in colonello se je vračal k mizi ter pričel listati papirje. Našla je toliko moči, da se je opravičila, da zna italijansko samo za silo. Spet se je nasmehnil, stopil k omari in pričel nalivati dva kozarčka.

„Vidim, da se ne počutite dobro. Izpili boste kozarček likerja.“

Hotela je reči, da ga ne bo, toda že je stal pri njej, čutila je, da drži kozarček v roki, in izpila je brez obotavljanja.

„Počemu se bojite?“ je rekel.

„Saj se ne bojim,“ je dahnila.

Vrnil se je k mizi, toda ni sedel. Vzel je papirje v roke in dolgo gledal vanje.

(Dalje na str. 34)

dobil zavetišča in prenočišča, je lahko brez skrbi šel k Brodarju v Hrastje, tam je dobil dobro bese-
sedo, večerjo in prenočišče.

Ko so Nemci okupirali Gorenjsko, tudi njega niso pustili pri miru. Postal je žrtev njihovih policijskih preganjanj. Pozneje so z Nemci v preganjanju in strahovanju tekmovali partizani in razni drugi, ki so mu stregli po življenju, dokler ni pred koncem vojne zapustil doma in se preselil v Avstrijo, da se je rešil. Njegovo res vzorno kmetijo so najprej zaglegli Nemci, pozneje pa nova slovenska oblast. Nekaj let je preživel rajni Janez Brodar s svojo ženo v Clevelandu, Ohio. Ko je bil upokojen, sta se pa naselila v Spittalu ob Dravi pri hčerki in zetu v lični, lastni hiši.

V življenju je bil res zelo delaven. Naj zdaj počiva v miru, čeprav v tuji zemlji! Naj mu Kristus, čigar načel se je vedno držal, daje za vsa njegova dela bogato, nebeško plačilo! Vsem sorodnikom pa, tem med nami in onim v domovini, naše iskreno sožalje! Vsi pa za rajnega molimo!

V teh dneh se vračajo *sezonski delavci*. Letos v manjšem številu kot prejšnja leta. Pravijo, da bosta tukajšnji največji podjetji Soravia in Izola letos prevzeli delo na neki avto cesti v Afriki, kjer se delavcem baje obeta nadvse lep zaslužek. Na delo bodo menda sprejeli tudi delavce iz evropskih dežel. Kdor ima pogum, naj poskusi!

Belgija

LIEGE—LIMBURG

Naši bolniki: V Genku se zdravi g. Kos Martin iz Leuta, v Lanakeni je v bolniški oskrbi g. Pelikan Anton iz Winterslaga; ga. Dimec Alojzija iz Waterscheja, ki se je zdravila v Spa, se je že mogla vrniti na svoj dom. Vsem bolnikom voščimo prijeten majnik.

Nova članica Cerkve: V družini g. Romiha Karla iz Zwartberga so dobili osmega otroka, hčerko,

ki je ob krstnem kamnu dobila ime Helena. Želimo vso srečo.

Velika noč je bila tudi letos lepa. Slavimo jo še vedno po starem slovenskem običaju: blagoslov jedil, slovesno vstajenje in procesija ob mogočnih zvokih velikonočnih pesmi. Hvala vsem, ki so sodelovali, posebno še našim pevcem, ki so s svojo močjo res vse toпло presenetili.

† Fortunat
Kun

Slovenska skupnost v Eisdenu je spet izgubila enega svojih članov. Dotrpel je g. Kun Fortunat, rojen 1901 v Pamečah pri Mariboru. Bil je mož, na katerega smemo Slovenci biti ponosni. Znal je delati, vestno in vztrajno, dokler so mu sile dopuščale, znal pa je tudi trpeti. Rudnik je tako izčrpal njegove sile, da je bil več let priklenjen na posteljo ali pa na bolniški voziček. Pa ni tožil. Nasprotno, vedno je bil smehljaj na njegovih ustnicah. Ze dolgo ni mogel sodelovati pri slovenskih narodnih in cerkvenih prireditvah; pa je napore drugih spremljal s simpatijo in dobro besedo.

Razumel je važno poslanstvo vsakoletnega „slovenskega dneva“ v Belgiji; poslanstvo, dvigniti kulturno, narodno in idejno kakovost slovenskih prireditev in z njimi v Slovencih vzgajati čut za resnične slovenske probleme. Uspehi teh dnevov so ga iskreno veselili. Čeprav težko bolan, ni stal ob strani. S svojim trpljenjem je namakal zemljo, ki so jo v potu svojega obraza obdelovali mlajši.

Bil je res človek evangelija. Ni mislil samo nase in na svoje, temveč tudi na druge. Njegovo

lepo pokojnino so čutili tudi sirotniki in slovenske ustanove.

Družina mu je bila rajska oaza, kjer vlada razumevanje, mir, medsebojna pomoč, požrtvovalnost, dobrota, zvestoba, skratka: prava ljubezen.

G. Fortunat je odšel po plačilo, nam pa je zapustil bogastvo svojega zgleda, zgled zavednega katoliškega moža. Ta zgled naj rodi sadove in srcih vseh Slovencev!

Na njegovi zadnji poti so ga spremljali številni rojaki. Ob grobu je še zadonela slovenska pesem.

Zapušča vdovo go. Marijo, ki je z zgledno zvestobo in požrtvovalnostjo delila grenke dni njegovega življenja, hčerko in sinova, katerim izražamo krščansko sožalje. Njegov spomin bomo najlepše počastili z dobrim delom. Zato bo tretjo nedeljo v majniku pri slovenski maši njegova kolekta v korist slovenskega zavoda v Rimu.

Dragi prijatelj, z Bogom in s videnjem! Velikonočno procesijo v Eisdenu si gledal že od zgoraj. Kar čudil si se, da je naša pesem tudi letos tako mogočno odmevala. Ali ni ta blagoslov sad tudi Tvojega trpljenja? Hvala Ti!

Društvo sv. Barbare v Eisdenu je imelo 1. marca letni občni zbor. V preteklem letu je bilo več zabav z igrami in deklamacijami. Enkrat nas je obiskal tudi Slovenski ansambel. Ob prireditvah smo se počutili res Slovence, saj je bilo vselej tako kot doma, v Sloveniji. Prav lepo nastopajo naši najmanjši, za kar gre vsa pohvala in zahvala našim materam, ki jih ni sram učiti jih materinega jezika.

Gospod Tanjšek se je zahvalil vsem, ki so se občnega zbora udeležili. Novi odbor sestavljajo sledeči gospodje: predsednik Tanjšek, podpredsednik Kantušar, tajnik Lindič, podtajnik Pečar, blagajnik Trkaj, podblagajnik Tišnikar, zaglednika Masnak in Čepin, zastavonoša Trinko.

Vsem prijateljem sporočamo, da bo 17. maja v Eisdenu 40. obletnica obstoja Društva sv. Barbare. Vse vabimo, da se slovesnosti udeležite.

Naši bolniki. — Žal so morali odrezati nogo — pod kolenom — našemu rudarju g. Karlu Zrinski iz Fleurus, o katerem smo poročali že zadnjič, da se zdravi v kliniki Reina Fabiola v Montignies-sur-Sambre. Napravili mu bodo seveda umetno nogo in bo gotovo mogel še lepo hoditi. To mu iz vsega srca želimo. — V Louvain — bolnica St. Pierre — se od 4. aprila nahaja na zdravljenju ga. Ivanka Lekan-Pisarič iz Farcennes. Želimo ji okrevanja. — Marca se je morala podvreči operaciji ga. Marija Derča-Jakopin iz Chatelineau in sicer je bila operirana v bolnici Schaer-bek pri Bruslju. Zdravje se ji počasi vrača. — V bolnici Châtelet se zdravi ga. Marica Kotnik-De Smaele iz La Docherie. Upamo, da se kmalu povrne na svoj dom. — Na svojem domu boleha upokojeni rudar g. Jože Janežič iz Farcennes. Polagoma se mu zdravje zboljšuje. — Je še nekaj drugih bolnikov oz. bolnic, ki pa ne želijo, da njih imena objavljamo v Naši luči. — Vsem, prav vsem želimo okrevanja in ponovnega zdravja.

Veliko noč smo lepo praznovali povsod v zapadni Belgiji, posebno pa v Charleroi, kjer je zelo le-

Od leve na desno: Ob krstu Irene Kopačin v Parizu. — Pugelj Marijan je bil krščen (Pariz). — Krst Isabele in Davida Vrečko v La Machine. — Velikonočna priprava deklet v Parizu.

po zapel naš cerkveni pevski zbor. V njem je sedaj nekaj novih pevcev oz. pevk. Le pogumno naprej!

Francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres, Paris 6° (métro: Sèvres Babylone).

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, métro: Charles-Michels, telefon: 250-89-93) je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

V nedeljo, 4. maja, bo med nami ljubljanski nadškof Jožef Pogacnik, ki bo daroval sveto mašo.

V nedeljo, 18. maja, priredi Društvo Slovencev Dickensovo veseloigro „Cvrček za pečjo“. Prireditev bo v dvorani Patronage Saint-Pierre, 15 rue du Retrait, 20° (métro: Gambetta).

Sveta maša bo na istem naslovu ob štirih popoldne, igra pa se bo začela ob petih popoldne.

Vsi prijazno vabljeni!

Krščena sta bila Patrik Marjan Pugelj, sin Marjana in Ane, roj. Farkaš ter Irena Kopačin, hčerka Ivana in Gabrijele, roj. Nagode.

LA MACHINE (Nièvre). — Prihodnja skupna maša bo v nedeljo, 1. junija.

16. marca sta bila pri naši maši krščena Isabela in David Vrečko.

Oni, ki imajo *jugoslovanske potne liste*, ne rabijo odslej za potovanje v Jugoslavijo, Italijo, Avstrijo, Nemčijo in Švedsko ne viže teh dežel ne francoske izstopne vize (visa de sortie). Imeti morajo samo veljaven potni list. Prav tako ne rabi francoske vize, kdor pride iz Jugoslavije na obisk v Francijo (kdor pa bi želel tukaj delati, mora dobiti delovno pogodbo pri Office National d'Immigration, Zmaj Jovina 21, Beograd). Enako tisti, ki imajo *francoske potne liste*, ne rabijo nobene vize za Jugoslavijo.

Če bi torej n. pr. kdo iz Francije z jugoslovanskim potnim listom želel iti v Nemčijo ali na Švedsko, lahko gre na obisk in ostane tam tri mesece, ne da bi potreboval kakršnokoli vizo, le da ima veljaven potni list; toda če bi želel tam delati, si mora pred vstopom v Nemčijo ali Švedsko dobiti od pristojnih oblasti delovno dovoljenje, sicer se ne da urediti pod nobenim pogojem.

PAS-DE-CALAIS

Mesec majnik nas bo zopet zbral ob Marijinih oltarjih, kjer bomo zopet obnovili našo pobožnost do naše nebeške Matere. Šmarnice bodo vsak večer v Bruay-en-Artois ob 18.30 uri. Liévin ob 19. uri. V ostalih katedralah po dogovoru. 3. maja bo birma in slovesno sveto obhajilo ob 20. uri v Bruay-en-Artois. 4. maja birma in slovesno sv. obhajilo v Sallaumines v kapeli Cité Pie-

rard. Romanje v Lurd bo od 2. junija do 11. junija.

15. marca 1969 je bil v Lensu krščen Paskal Buziaux, 6. aprila 1969 pa je krstna voda prerodila Marjana Beganoviča. Naj ju Gospod s svojo milostjo spremlja.

1. aprila je dotpela Adela Olejniczak, rojena Koder, ki je po dolgi in mučni boleznii zatislila svoje trudne oči. Pokopana je bila v Noyelles-sous-Lens 3. aprila 1969. Naj se odpočije od svojega truda! Materi in ostalim naše sožalje!

IZ VZHODNE LOTARINGIJE

POZDRAV: Nekdanji raznašavec Naše luči v Lotaringiji (v Cité Deshenah) pozdravlja vse rojake, zlasti pa zvestega in dobrega gospoda župnika Stanka Grimsa ter društvo Slomšek in ostala društva, želeč vsem polno božjega blagoslova ter medsebojnega razumevanja. Družina Remenik, Vancouver, Kanada.

OB LUKSEMBURGU

TUCQUEGNIEUX - MARINE: Imeli smo lepe sončne velikonočne praznike, res prav take, kot smo si jih želeli. Prebivavstvo naše naselbine se je te dni povečalo, saj so nas prišli od vsepovsod obiskat naši sorodniki in prijatelji. Msgr. Grims in č. g. Dejak sta nas pred prazniki lepo „oprala“, da so bile tudi naše duše praznične.

Seveda ni nikjer veselja brez žalosti. Par tednov pred Veliko nočjo smo pokopali dobro verno

Slovenko, gospo Završkovo. En dan pred smrtjo je še rekla, da bi rada dočkala prvi maj in poromala z nami v Habsterdick k brezjanski Mariji. Upajmo, da Jo je pozdravila v nebesih, kjer je bilo srečanje z Njo neprimerno lepše in veselejše.

Medtem ko eni umirajo, se drugi rodijo in tako je tretjega aprila prijokal na svet Janez Petrček, sin Zofke Rabaronove, Jankovičeve hčerke.

Iz Amerike pa je priletel nas pozdravit g. Močilnikar, zet znane gospe Rožetove. Z zanimanjem smo ga poslušali, ko nam je pravil o težavah in preizkušnjah slovenske katoliške Cerkve v Severni Ameriki. Prav tisti, ki bi morali najbolj razumeti, ne razumejo, da se človek tudi z Bogom najlaže pogovori z besedami in pesmimi, katerih ga je naučila njegova mama. G. Močilnikar misli, da za zboljšanje teh razmer ni potrebna samo molitev, ampak tudi energična borba.

AUMETZ

Za zmanjšanje lakote in za razvoj revnih ljudstev je bilo poslanih na pristojno mesto 40.00 FF.

ALZACIJA

Ne pozabimo na slovensko majo, ki bo na tretjo nedeljo v maju ob treh popoldne v župnijski cerkvi v Wittenheimu. Počastili bomo, ker je maj Marijin mesec, tudi Marijo, prepevajoč ji na čast njene pesmi in klicaje jo na pomoč.

Gospa Jožefa Vončina iz Omeca (Francija) je 13. februarja obhajala 80 let življenja, 19. marca pa svojo 80. godovni dan.

Italija

RIM

Praznik matere: Ta lepa misel nas je zadnjo nedeljo v marcu zbrala v Via delle Botteghe Oscure. Hoteli smo počastiti spomin naše slovenske matere. Besede, ki jih je zapisal pisatelj Tavčar, so nas spomnile na odpoved in trpljenje, ki je bilo delež naše matere-kmetice. In še danes je tako. „Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo. Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož ne znosil preveč v pivnice, da bi se otroci ne spridili. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina ostala skupaj! Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slami in pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otroku ostane.“

V prijetno razpoloženje nas je spravil mali Robert, ki je s svojo italijansko obarvano izgovorjavo recitiral pesmico „Zakaj se mama joče?“. Ni našel vzroka njenemu jok, saj so otroci vendar zdravi, se zunaj igrajo in veselo skačejo. Na koncu pa je le razrešil uganko: „Čebulo reže, hi, hi, hi!“ Pri tem so njegove črne iskre oči bile zgovornejše od besed. Robertov oče je s pesmijo „Mamma, son tanto felice, perché ritorno da te“ napolnil dvorano in srca s prazniškim razpoloženjem. Toda pravo občutje domačnosti je zajelo navzoče, ko smo vsi skupaj zapeli nekaj domačih pesmi: „Gor čez izaro“, „Glejte, že sonce zahaja“, „Marija, skoz' življenje“.

Za konec je slovenska mati v narodni noši vsem navzočim materam poklonila šopek pomladanskega cvetja.

Nemčija

NASVETI

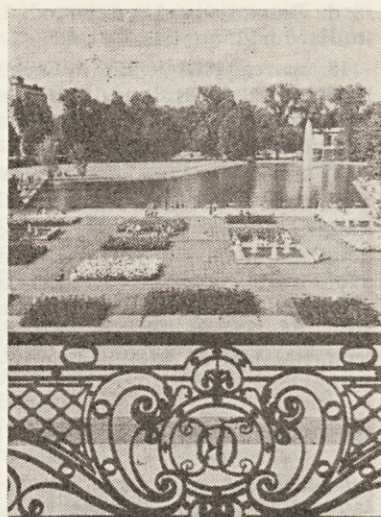
Konec marca je stopil v veljavo dogovor med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo, po katerem državljani teh dežel ne potrebujejo več vizuma za obisk dežele s podpisnice. Z veljavnim potnim listom sme priti torej vsak Jugoslovan kot turist v Nemčijo in ostati brez posebnega dovoljenja 3 mesece. Še naprej pa je potreben posebni nemški vizum za vse, ki se hočejo v Nemčiji zaposliti.

Prav gotovo bo marsikdo od naših rojakov, ki so v Nemčiji, dobil prej ali slej kak obisk iz domovine. S tem v zvezi vas opozarjamo na to, da je treba v Nemčiji prijaviti pristojnemu uradu (Einwohnermeldeamt) vsako spremembo naslova. Za obiske pomeni to: v 7 dneh po prihodu je treba obisk prijaviti najprej na omenjenem občinskem uradu, nato pa še na uradu za tujce (Ausländeramt). Ob odhodu pa je treba obisk zopet odjaviti.

Večkrat se primeri, da so naši rojaki klicani na sodišče bodisi kot prizadeti, bodisi kot priče. V takih primerih je neobhodno potrebno, da zahtevate prevajavca, razen če nemščino res dobro obvladate. Zgodi pa se, da sodišče oz. kak drug urad pokliče prevajavca, ki pa zna samo srbohrvaško. Tukaj pač malokdo ve, da je v Jugoslaviji več uradnih jezikov, ki so na papirju in vedno bolj tudi v praksi enakopravni. Zlasti kadar gre za zelo važne stvari, zahtevajte prevajavca, ki *zna slovensko*. V vašem interesu je to! In tudi pravico imate do tega! Slovenski duhovniki, katerih naslove in telefonske številke objavljamo v vsaki številki „Naše luči“, so pripravljene pomagati tudi v takih primerih.

ZAHODNI BERLIN

Pionirsko delo za naše delavke in delavce v Berlinu je opravil naš prijatelj dr. Franček v treh obiskih lansko jesen. Zbiral je naslove, obiskoval, našel primereno cerkev.

Binokšno srečanje v Stuttgartu (Nemčija). — V tem parku bo na binokšno nedeljo srečanje Slovencev iz Nemčije. 25. maja na svidenje!

Danes, po petih mojih obiskih, lahko rečemo, da se že poznamo vsaj s tistimi, ki niso ostali brezbrizni ali celo nasprotni tej možnosti, da se zberemo vsaj enkrat na mesec kot kristjani, kot Slovenci.

Mislim, da smo lahko za to raščo skupnost drug drugemu hvaležni, hvaležni tudi berlinski župniji sv. Kanizija za cerkev in dvorano.

Levo: Krst Borisa Bratkoviča v Zah. Berlinu. — Desno: Poroka g. Jožeta Žgajnar in gdč. Ilinke Vujčič v Zah. Berlinu.

Kot duhovnika me veseli odziv, saj nas je do dvesto v cerkvi. Velika noč tudi ni ostala brez duhovne koristi za prenekatere. Prosil bi še več sodelovanja pri petju — in, saj veste, večje spoznanje in zблиžanje s Kristusom.

V dvorani imamo že dva harmonikarja. Hvala jima! Gotovo jih je še več, pa tudi gitaristov in še drugih muzikantov. Hvala dekletom, ki pomagajo, vendar bo treba počasi prevzeti še več odgovornosti, da ne bomo brez potrebe obremenjevali naših gostiteljev.

Naša brhka dekleta in čedni fantje skrbijo za ustvarjanje novih družin. Kot prva sta se po-

ročila g. Jože Žgajnar in gđ. Ilinka Vujčić v velikem tednu, takoj pa sta sledila na samo Veliko noč g. Tone Furek in gđ. Irena Hajšek. — Najbrž bo postala lepa kapelica v Frauenbunthaus naša poročna kapela, kjer si bodo še mnogi priznali tudi pred Bogom in Cerkvijo svojo ljubezen.

Včlenjenje v Cerkev in združenje s Kristusom je prvi naredil Boris Bratkovič, njemu je sledila na veliko soboto Mirjana.

Hvala vam, slovenski Berlinčani!

Vaš p. Janez Sodja

WÜRTTEMBERG

Naraščaj med našimi:

V župnijski cerkvi v Nagoldu je bil krščen Igor Stumberger, sin Ivana in Katarine, roj. Čuček, ki sicer stanujeta v Stuttgartu; Jakoba Acman in Elico, roj. Dimec, stanujoča v Ludwigsburgu, je razveselila hčerka prvorojenka, ki je bila krščena v tamkajšnji cerkvi St. Johannes na ime Branka; v družino Vladimira Mustar in Eleonore, roj. Lorber, je zopet prinesla veselje hčerka Ines, potem ko je tam dalj časa vladala žalost zaradi izgube prvorojenčka Roberta, ki ga je smrt pobrala komaj pol leta po rojstvu. Njen oče je eden izmed muzikantov našega kvinteta „Slavček“. V Bissingenu pod Teckom sta dobila zakonca Grmovšek Jože in Karolina hčer-

kico Sonjo; v Geislingen-Steige je Miklič Martina in Marijo razveselil prvorojenec Darko in v Weilcheimu pod Teckom sta Bukovšek Stanislav in Angela z velikim veseljem sprejela naslednika, prvorojenka, ki je dobil pri krstu ime Petrček. — Tople čestitke!

Spomladi pred oltar: Poročila sta se v župnijski cerkvi Freudenstadt Vesel Alojz iz Sodražice in Vurušič Marija od Sv. Martina na Muri; v župnijski cerkvi St. Maria v Stuttgartu Nešič Miroslav iz Malega Suvodola in Brožič Jožica iz Ilirske Bistrice; v Esslingenu Kurent France iz

Johan Resnik iz Welzheima na Württemberskem s svojo družino. Kolegi iz rudnika Emil v Essenu ga imajo v drugačnem spominu. Tedaj, pred enajstimi leti, je bil gospod Johan še „ledig in fraj“, danes pa mora skrbeti za številno družino. Otroke, tri sinove in eno hčerkico, ima vse rad, posebno pa še najmlajšega Štefančka. Gospod Johan dela sedaj v livarni. Delo je težko, a „šihita“ ne zamudi. To bi se preveč poznalo v družini. Vesel je tudi, da ima skrbno ženo, s katero se dobro razumeta.

Alojz Jurkovič z Janževega vrha in Verica Kočever iz Dola pri Hrastniku na poročni dan v Faurndau na Württemberskem.

Vinko Prelesnik (Nemška vas) in Antonija Jančar (Sele—Šmarje) sta si rekla v Ravensburgu trikrat „ja“.

Jareninskega dola in Fekonja Marija iz Peršetincev; v Meersburgu Matkovič Tomislav s Police in Škrjanc Helena iz Zg. Dupleka; svojo ljubezen sta dala potrditi pred oltarjem Geršak Viktor iz Vidma pri Krškem in Kos Marija iz Škofje vasi. — Da mladim parom ljubezen ne poide, je naša srčna želja. Bog jih živi!

Velika noč v Stuttgartu: Lepo število naših rojakov je za velikonočne praznike pristopilo k sv. zakramentom. Dejstvo, da ni šlo toliko ljudi domov, kot smo se nadejali, je omogočilo lepo slovensko mašo v Stuttgartu na Veliko noč popoldne.

Sončna Gorica in modri Jadran: Na velikonočno nedeljo je bila po maši dvorana gostilne Friedenau v Stuttgartu nabito polna. To pot je šlo tudi brez godbe in plesa, kar se res ne bi spodobilo za tako velik praznik. Pa so bili udeleženci kljub temu zelo zadovoljni. Skioptične slike o sončni Gorici in modrem Jadranu ob tržaški obali so vse navzoče navdušile, kar so potrdili z močnim ploskanjem.

Tudi v Göppingenu je bilo marca skioptično predavanje o slovenskih krajih od Beneške Slovenije do Trsta. Seveda so tudi tu ljudje z velikim zanimanjem sledili slikam in problemom slovenske manjšine pod Italijo.

Slovenci po maši v Bergneustadtu

Pirhi v Pfullingenu: Veliko naših delavcev je šlo za Veliko noč domov, a kljub temu so bile slovenske službe božje na Würtembergem zelo dobro obiskane. V Pfullingenu tudi pirhov ni manjkalo. Celo košarico jih je ministrant razdelil med udeležence.

BAVARSKA

Velikonočni misijon smo imeli letos na cvetni petek, soboto in nedeljo. Prva dva dni ga je vodil p. Janez Sodja, tretji dan pa g. Ciril Lavrič. Prelepi govori in petje postnih pesmi — oboje je ustvarilo pravo spokorno razpoloženje in tistim, ki smo se misijona udeležili, ni bilo žal ne časa ne poti, ki smo ju žrtvovali zanj.

Skioptično predavanje, ki nam ga je spet posodil g. Vinko Zaletel, nas je to pot popeljalo po slovenski Primorski v Italiji. Začutili smo probleme naših bratov in sester, ki se morajo dan za dnevno boriti za pravice, ki jim po naravi gredo. Zeleli bi si še več slik in še bolj podrobnih podatkov o položaju naših rojakov ob meji.

Dekliški razgovor je bil spet prijeten, živahen in marsikaj novega je pojasnil. Tudi prijateljstvo, ki se ob takih razgovorih sklepa med dekletih, je zlasti v tujni velikega pomena.

Krščena sta bila v Münchnu Ivan Tomaž Rožman, sin Zdenka

V Grevenbroichu pri Kölnu sta se poročila Jože Knehtl iz Stanetinca in Marija Škulj z Visokega pri Igu.

in Hilde, roj. Zorman, in Tomaž Vovko, sin Janeza in Marije, roj. Pogorevc. Obema fantkoma želimo vse dobro v življenju.

Poročila sta se v Ingolstadt g. Feliks Kranvogel in gdč. Kristina Sekol. Za priči pri poroki sta bila g. Alojz Repolusk in ga. Ana Repolusk. Mladima poročencema želimo vso srečo na novo pot.

Nizozemska

G. Mihaela Železnika in njegovo soprogo go. Antonijo iz Heerlerheide vsi dobro poznamo. Oba sta solidna dreba naše skupnosti. Našim društvenikom je že kar samo po sebi umevno, da bo g. Miha prijel za delo, kjerkoli bo potrebno. In tako dela že več kot štiri desetletja. Poverjenik je tudi za „Našo luč“. Sam Bog ve, koliko potov je že naredil zanj. Ga. Antonija pa ni godrnjala, vsaj ne preveč, zaradi odsotnosti svojega moža. Razumela je, da vsaka dobra stvar zahteva žrtev. S svoje strani nudi zavetje Dekliškemu krožku, gostoljubno sprejema izseljenske duhovnike. Že dolgo ni bilo nobene sloven

Gospod Mihael in gospa Antonija Železnik sta v Heerlerheide (Holandija) slavila 40-letnico svoje poroke.

ske narodne ali cerkvene prireditve brez njune prisotnosti. In kar je zelo važno, Železnikova sta to zvestobo do vsega, kar je slovenskega in katoliškega, vcepila tudi svojim otrokom.

Zato je razumljivo, da vsi rojaki Železnikove visoko cenijo. To se je lepo pokazalo ob 40-letnici njune poroke. Za to priložnost so se rojaki v izredno lepem številu zbrali k službi božji. Mešani zbor „Zvon“ je slavljencema zapel zelo lepo priložnostno pesem. Duhovnik se jima je v imenu skupnosti zahvalil za lep zgled zvestobe in požrtvovalnosti. Po službi božji so sledile čestitke rojakov, ki so prihajale res iz srca.

Pavla Čebin, blaga slovenska mati je umrla 12. 3. 1969 v Kerkrade, Nizozemska.

Dragi Železnikovi, hvala Vam in Bog Vas živi še mnogo let!

Zahvala: Prav lepo se zahvaljujeva g. župniku Žaklju za nagovor, pevcem za petje in vsem darovavcem za rože in ostala darila. Antonija in Miha Železnik.

Velika noč je bila tudi letos lepa. Slavimo jo še vedno po starem slovenskem običaju: blagoslov jedil, slovesno vstajenje in procesija ob mogočnih zvokih mestne godbe in naše velikonočne pesmi. Hvala vsem, ki so sodelovali, posebno še našim pevcem!

V Eygelshovenu je mirno v *Gospodu zaspala* dobra mama gospa Čebin Pavla, rojena na božič 1897 v Lokah pri Zagorju ob Savi. Pokojnica je bila plemenita žena, lepo je vzgojila svoje otroke, tudi slovensko govornico jim je posredovala. Zelo pogosto smo jo videli pri naših prireditvah. Pogreb je pokazal, kako visoko so pokojnico cenili slovenski rojaki in Holandci. Njenim hčerkam izrekamo globoko sožalje. Pokojnica naj počiva v miru!

Društvo Barbara Heerlerheide-Brunssum priredi *slovensko veselico* v soboto, 3. maja v Sittardaweg Heerlen. Igral bo orkester iz Slovenije. Vabljeni!

Švica

Slovenska nedelja v Zürichu je bila vpeljana lansko leto februarja. Zbirali smo se vsako 1. nedeljo v mesecu v cerkvi Francoske misije na Hotingerstraße. Težavno pa je bilo dobiti slovenskega duhovnika za sv. mašo, ker še nismo imeli svojega dušnega pastirja. Ta skrb je sedaj mimo, ker imamo ob 1. nedelje lanskega septembra tudi Slovenci v Švici svojega dušnega pastirja. Udeležba pri maši je bila vedno večja, tako da je postalo že pretesno, ker so se naše maše udeleževali tudi Hrvati, ker na 1. nedeljo niso imeli svoje. Vedno bolj se je čutila potreba po lastni cerkvi ali večji kapeli.

Naš dušni pastir je iskal nove prostore za slovensko nedeljo v Zürichu. Župnik v župniji Guthirt na Nord-Straße nam je velikodušno dal na razpolago moderno kripto pod cerkvijo in župnijsko dvorano. Tako smo se po enem letu vpeljave slovenske nedelje v Zürichu 2. marca že preselili na novo mesto, kjer se bomo zbirali vsako 1. in 5. nedeljo v mesecu (kadar je pet nedelj) k naši maši.

Začetek samostojne slovenske nedelje je bil posebno lep zato, ker sta pred mašo prejela zakrament sv. krsta dva prvorojenčka: Robert Gabrovšek in Janez Grašič. Kripto pod cerkvijo je bila polna naše mladine, ki je z zanimanjem sledila obredu sv. krsta. Nekateri so prišli celo iz Amriswila in Basela ter iz okolice Züricha.

Po maši smo se zbrali v lepi župnijski dvorani. Tam smo ustanovili župnijski svet, ki bo dušnemu pastirju pomagal pri delu. Vsaka večja skupina križem po Švici ima svojega zastopnika.

Sv. maše so še v sledečih krajih: vsako 2. nedeljo v mesecu v Amriswilu ob Bodenskem jezeru ob 10. uri dopoldne; vsako 3. nedeljo ob 10. uri v cerkvi sv. Jožefa na Baselstraße v Solothurnu in ob 17. uri v kapucinski cerkvi v Oltenju; 4. nedeljo ob 15,30 v Meilenu ob Züriškem jezeru. V drugih krajih bo sv. maša po dogovoru.

Imeli smo tudi dve poroki. Prva je bila v Appenzellu, kjer sta si 15. februarja obljubila zvestobo Marjana Manfredo in Štefan Mlakar, oba doma iz župnije Tesharje pri Celju. Druga poroka pa je bila 22. februarja v Seebachu (Zürich) v cerkvi Marije Lurške. Zakrament sv. zakona sta sklenila Ana Divjak iz Št. Jerneja na Dolenskem, zaposlena v Härkingu, in Polde Bevc iz Trebnjega, zaposlen v Zofingenu. — Čestitamo in voščimo srečo na življenjski poti.

Poleg omenjenih krščencev sta prejeli sv. krst 8. februarja Suzana Tiršek v cerkvi Guthirt v Zürichu in 9. marca Andreina Šturm v Heerbruggu. Otrokom voščimo dušnega in telesnega

zdravja, staršem pa, da bi jih lepo vzgajali in vodili po pravi poti. Čestitamo.

Švedska

G. JOŽE FLIS —
SREBRNOMAŠNIK

Gospod Jože je skušal zatajiti svoj jubilej, pa smo vseeno tudi na Švedskem zvedeli, da je 4. marca poteklo 25 let od njegove maše. V izrednih razmerah je bil posvečen in v izrednih dneh je imel novo mašo.

Rodil se je 4. novembra 1918 v Poljčanah. V Mariboru je končal tri leta bogoslovja, nadaljnja tri pa v Ljubljani. Hudo ga je zadela

izguba drage matere, ki je umrla leta 1942. Kmalu po novi maši je moral v bolnišnico: pomanjkanje mu je tako razrahljalo zdravje, da se je moral zdraviti več let. Jeseni 1947 je prišel v Španijo, kjer je vodil devet let župnijo. Jeseni 1956 je prišel v Pariz kot izseljenski duhovnik. Tam je ostal do aprila 1963, ko ga je dolžnost poklicala na Švedsko.

Tu deli usodo drugih duhovnikov v izseljenstvu: vedno je na poti iz kraja v kraj, da pomaga Slovincem. Pa tudi Hrvati ga radi pokličejo na pomoč.

Želimo mu zdravja in vztrajnosti, da ne bi omagal pri delu za rojake na Švedskem. Še na mnoga leta!

Krsti:

GÖTEBORG. — Po krstu je postal otrok božji Klemen Tertinek, prvorojenec Alojza, doma v Sp. Duplaku pri Mariboru, in Marije, roj. Vračko, iz Maribora. Botra je bila ga. Olga Makovec iz Deskel.

VÄRNAMO. — Krstno milost je prejela Ana Katarina Viktorija Taboršek. Oče Ivan je doma iz Krapine, mati Bernarda, roj. Čekon, pa iz Ribnice na Pohorju. Botra je bila ga. Ivana Karlsson iz Värnama.

MALMÖ. — V sv. krstu je bila prerोजना v božjega otroka Lillian Natalija Popotnik, hči Antona iz Zg. Tep pri Litiji, in Otili-

Novoporočenca Kostanjevec Drago in Olga, roj. Budja, po poroki v Landskroni na Švedskem z zaupanjem gledata v bodočnost.

je, roj. Novak, z Velikega vrha pri Cerknici. Botra sta bila g. Edi in ga. Elen Cirmski iz Trellerborga. — Zakrament sv. krsta je prejel Rihard Gabriel Prša. Njegov oče Franc Prša je iz Žižkov v Pomurju, mati Ivanka, roj. Iskra, pa iz Zapuž. Botra je bila ga. Vida Prša iz Malmö. Krstil ga je g. p. Jan Kalyta, ki se zelo zanima za naše ljudi v Malmö in se je že toliko navadil našega jezika, da lahko opravi v njem krste in poroke.

Vsem krščencem in njih staršem naše čestitke in najboljšje želje!

Ljudje pod bičem

(Nadaljevanje s str. 25)

„Pri signorju Bregarju so dobili komunistično literaturo.“

Dvignil je oči.

„Vem,“ je rekla. „Bal se je onih in jo je sprejemal, toda metal jo je na podstrešje. Nikoli ni bil za komuniste. Razumeti morate...“

„Saj razumem, toda počemu ni naznanil človeka, ki mu jo je nosil?“

„Ubili bi ga, če bi ga izdal,“ je jecnila.

„Bregar je vaš zaročenec, kajne?“ je rekel naglo.

„Da.“

Pričel je hoditi sem in tja, se ustavil in gledal proti luči.

„Zdaj se bo imel priliko vrniti vsak, ki je pripravljen boriti se proti komunistom,“ je rekel suho.

„Njegov oče ga strašno potrebuje v trgovini,“ je rekla plaho. „Star je že in to je edini sin.“

„In vi ga pogrešate, kajne?“ se je zasmejal.

„Tudi,“ je rekla in se skušala nasmehiniti.

Odšel je po steklenico in spet nalil.

„Prego, signorina.“

Ni se upala braniti, rahlo je čutila, da se colonnel-lo vdaja, prijetna, sladka omotica jo je sproščala. Lepi, temni obraz se je sklanjal k tlom, roka je spet prinašala kozarček, gosta sladkoba ji je lepila ustnice in zelena luč je bila že nekje v kotu. Vse se je čudno odmikalo in primikalo, colonnello Bissanti je sedel na zofi in nekdo ji je polagal roko na prsi.

Zdelo se ji je, da je pričela blebetati o Žalarju in o prošnji za njega in da jo colonnello posluša čisto od blizu. Skušala je ujeti smisel besedi in se dvigniti, toda vse je bilo tako smešno daleč in tako nestanovitno. Premikalo se je in valovilo in nato so jo močne roke potegnile nazaj.

Čutila je, da se mora upreti, toda roke, ki so jo stiskale, so ji jemale sapo. Nezavedno je čutila, kaj hočejo, toda krik, ki se ji je odtrgal iz prsi, je zamahnila dišeča dlan.

Luč spod senčnika je svetila na vranječrne skodrane lase colonnella Bissantija. Sedela je na zofi, se z obema rokama oklepala naslonjala in glava ji je opletala na vratu kakor na niti. Hripav, pijan jok je še vedno bruhal iz nje.

Colonnello Bissanti je podpisaval prošnjo. Nato se je naslonil nazaj in preko mize gledal v trepetavo, pijano bitje, dokler ni prešlo v hlipanje.

Čakala je, čeprav ni vedela, zakaj čaka. Skušala se je zravnati, toda glava je bila pretežka. Padala ji je na prsi.

Videla ga je, kako je vstal in šel skozi vrata. Z njim moram vendar, je pomislila. Seveda...

Stala je in se držala omare. Colonnello se je vračal s stražarjema. Prijela sta jo pod roke, se smejala in ona se je smejala z njima. Šli so po hodniku, po stopnicah sta jo nesla in zunaj na cesti sta jo dvignila v avto. Eden spremljevalcev se je vrnil in se pri vratih tolkel po kolenih.

„Ecco!“

Noro je gledala okoli sebe in se ni dvignila. Vojak je skočil iz avtomobila, šel okoli njega in jo potegnil s sedeža. Zaletela se je in ujela vrata.

Avto je s cvilečim hruščem odpeljal.

Zasmejala se je, toda takoj nato bruhnila v jok. Pijano je strmela skozi vrata, bilo je njeno dvo-rišče. Spustila se je, napravila nekaj korakov in se ujela ob zidu. Na drugi strani ceste je nekdo odpiral okno. Naslonjena na zid je kar tako govorila predse:

„Pavčevka, seveda! Ali je tvoj partizan spet pri tebi?“

Nato je opletala naprej, ujela stopnico, lezla ob ograji kvišku, in ko se je ustavila pred vrati, je spet nenadoma bruhnila v jok. Z muko je odprla, v železcu se ji je nekaj dvigalo, in ko je stopila v kuhinjo, je pričela bruhati. Našla je stol, sedla in skozi široko odprta usta so ji vrele pekoče sline, se ji stekale po bradi in kapljale v široko raztrgani razporek na prsih.

Postalo ji je lažje. Oblival jo je mrzel pot in čelo ji je bilo polno hladnih kapelj. Zavest se ji je vračala. Videla je dišečo dlan, ki ji maši usta, in z obupnim krikom se je pognala proti sobi, treščila na posteljo in divje bila z nogami ob končnico.

PRVI oktobrski dnevi so rdečkasto zlati ležali na pobočjih, za njo je bilo srečanje z Bregarjevima in strahotni teden, v katerem se ji je nekoč utrnila celo misel na samomor. Toda še vedno je bila zakleta v grozo in v nočeh se ji je še ponavljal privid: dlan ji tišči usta in neznane roke ji odnašajo telo v brezno.

Odrevenela je pričakovala znamenja, da se v njej ni nič spremenilo, da je vse odvrгла s perilom in obleko. Sicer je spremembo kljub temu na skritem priznala — spravila je Zalarjev dnevnik in njegove zapiske, ker je čutila, da ni več vredna, da bi jih brala. Notranjega zloma nihče ne vidi, more ga s

pogledom obseči samo sama. Toda bala se je zunanjega znamenja pogažene časti, ki bi nenadoma privarilo pred njo vse hipe od pijanega krika do onemoglega hlipanja, ki se ga je zavedela doma.

Tisto nedeljo se je prebudila šele pozno popoldne in v enem samem hipu je spoznala svojo bednost. Slekla se je in okopala in nato s studom in obupno togoto razrezala obleko in perilo, s katerim je obrisala od bruhanja onesnažena tla v kuhinji. Top, čudno nor občutek, da je z novim perilom in novo obleko spet, kakor je bila pred obiskom pri Bissantiju, jo je držal pri moči do mraka. Z mrakom je ta nori občutek minil in opravičevanje, ki ga je trmasto sikala v mrak, je nemočno padalo nazaj v naslonjač, kjer je sedela.

Pustila je, da jo je opil. Ni bila vajena pijače in ves dan ni užila ničesar razen čaja. Bala se je pijačo odkloniti, in ko je čutila, da ji odganja strah, je pila s čedalje slabšim odporom. Bledetala je celo o Zalarju in o prošnji za njega — tudi tega se je spomnila. Nato je prišlo tisto omotično otepanje pred silo, ki ji je pijanost spodnesla noge.

Zagrizeno se je borila dva dni, proti koncu je opešala in priznala krivdo. Ni se mogla izviti. Medlo je še tehtala Blaževo življenje in svoj greh, nazadnje je čutila, da tehta nekaj, kar se je že zgodilo, in nekaj, kar se ni in se morda nikoli ne bi, tudi če bi za Blaža ne šla prosit. Blaž bi se nekoč vrnil tudi brez tega. Morda bolehen in razočaran nad njo, toda vrnil bi se.

Zdaj je ostal samo še strah pred zunanjim znamenjem, ki ga morejo z ljubeznijo in hrepenenjem pričakati samo poročene žene: tisto prvo znamenje, ki daje samo slutnjo. Da bi ga ne bilo, bi ostala razvalina samo na znotraj, katero bi gledala sama! Molila je. Zdelo se ji je norost, moliti za nekaj takega, toda vendarle je molila. Gnal jo je strah, neusmiljeno gnal, še vedno se je skušala znebiti teže.

Tako so prišli zlati oktobrski dnevi, polni tistega zadnjega jesenskega čara, v katerem zemlja vdano razdaja svoje plodove. Nekajkrat je iz šole vse do doma hodila peš. Svet pri šoli je bil odprt proti severu in gore, zarezane v modrino neba, so ji vlivale občutek sproščenosti in pozabe. Kaj je nazadnje padec samotnega človeka v tej širjavi, kjer gomazi toliko ljudi? Bolečino preraste čas in nihče ne vé zanjo.

Vendar je čutila, da se je pričela spreminjati tudi na zunaj. Vse doslej je pazno sledila dogodkom in hodila je brat celo „Slovenski dom“, ki je bil nalepljen pred tiskarno. Primerjala je novice — ustanovitev Vaških straž je seveda „Slovenski dom“ zagovarjal kot obrambo pred nasiljem. Zdaj je zanimanje začelo sahnjeti, pričela se je umikati in nazadnje je ostala ob skopem ostanku, da je zaupniku oddala tiste lire, ki jih je vsak mesec prišel iskat.

Minil je prvi teden oktobra, v nedeljo je prišel Jerovšek in jo povabil na izprehod. Šla sta proti Štepanji vasi in spotoma nabrala nekaj vejic z rdečkastim in rumenkastim listjem. Tiho sta šla mimo nekdanjega Zalarjevega stanovanja in šele nazaj grede je Jerovšek vprašal, če se Viktor še ni nič oglasil.

(Se bo nadaljevalo)

Žalostni stekleni maček

Nekoč je živel stekleni maček. Nekoč je živel žalostni stekleni maček.

Sedel je na oknu in čakal Franeka, kdaj se bo vrnil iz šole. Že od daleč ga je zagledal in mu pritekel naproti. Mehko se mu je podrgnil ob nogo in potem sta šla na sprehod.

S sprehoda sta prinesla domov kruh, mleko, paradižnik, sladkor, olje, včasih pa še kos sira in nekaj reber čokolade. To sta zložila mami na mizo.

Mama je vedela, da imata oba-

dva rada čokolado. Izpolnila jima je željo in dala Franeku košček čokolade, mačku pa košček koščka čokolade.

Ko je Franek pisal domačo nalogo in se ni mogel igrati s steklenim mačkom, je prišla sosedova muca, ki mu je bila zelo podobna, le manjša je bila. Sedla sta na prag, če je sijalo sonce, ali pa na okno. Muca bi rada sedela čisto poleg njega, maček pa se ji je umikal.

Potem sta le mirno obsedela in muca je svojega steklenega mačka pobožala. Predla sta ves čas, dokler je Franek pisal domačo nalogo. Ko jo je napisal, je muca odšla. Stekleni maček pa je postal žalosten, a ne zaradi muce, ki je odšla, pač pa zato, ker ga Franek ni in ni razumel, kaj bi mu rad povedal.

Vsak večer mu je nekaj pripovedoval, česar Franek ni mogel razumeti.

Maček je žalosten odšel na vrt. Hodil je od rože do rože, ki jih je imel rad, ker dišijo. Miši pa ni znal loviti. Vso noč se je sprehal po vrtovih in zjutraj se je vrnil. Na svojem toplem prostoru pri peči je zaspal.

Takole je žalostni stekleni maček živel in Franek ga je imel rad. Nekega dne je Franeku in drugim v njegovi družini prišlo ni misel, da bi ga vzeli s seboj v planine.

Odpeljali so se z avtom in stek-

leni maček se je hudo prestrašil voznje, ko je videl, kako bežijo mimo hiše, vrtovi, travniki, polja in ljudje. Skril se je Franeku za hrbet in stisnil glavo pod njegov suknjič in tako čakal, kaj še bo. Tudi takrat mu je nekaj dopovedoval, a Franek ga ni razumel. Mislil si je, da se bo maček v gozdu vendarle razvedril, saj je gozd tako lep.

Ko so prispeli, ga je nesel Franek na sončno jaso, a maček se ga je držal za rokav, potem mu je zlezal še pod suknjič in samo včasih pogledal na svetlo.

„Česa se bojiš?“ ga je vprašal Franek, a maček ga ni razumel.

„Ulovi žogo,“ mu je rekel Franek. Maček je vedno rad lovil žogo in tudi zdaj je zbežal, a daleč mimo žoge po pašnikih, po lepih sončnih pašnikih.

Poljske miši so ga gledale iz svojih lukenj, da se jih je prestrašil. Med drevjem se je ustavil in prisluhnil. V visokih drevesih je veter glasno pel, tako glasno, da je žalostnega steklenega mačka bolelo.

Zbežal je naprej in srečal kravo z zvoncem. Bežal je in krave z zvonce so zvonile in ga lovile.

Bežal je in bežal in srečal noch in čuk je pel.

V noči je srečal lisico.

Kam je zbežal pred lisico v noči, ne vem. Vrnil se ni. Franek ga še do danes ni pričakal.

Ela Peroci

Pojdimo na Koroško!

Onstran Karavank, ki se vzdigujejo na naši severni meji, leži širna Celovška kotlina z več jezeri. Med njimi sta zlasti znani Vrbsko in Osojско jezero.

Skozi dolino teče Drava, vanjo se izlivata Zilja in Krka.

Dolino pokrivajo obdelana polja in gozdovi, križajo jo lepe ceste, ob njih pa stojijo tihe vasi.

Ta dežela je Koroška. Drušim je ljuba zaradi pokrajinskih lepote, nam pa še zlasti zato, ker živijo v njej naši rojaki — koroški Slovenci.

Nekdaj je bila vsa ta dežela slovenska, zdaj pa prebivajo Slovenci le še v Ziljski dolini, v Rožu in v Podjuni ob Dravi. Celovec in Beljak sta pomembena. Je pa v Celovcu slovenska gimnazija s čez 400 študenti in študentkami, slovenska Mohorjeva tiskarna in knjigarna, več slovenskih vzgojnih zavodov in podjetij.

Mirovna pogodba po drugi svetovni vojni ni teh krajev prisodila nam, ampak jih je dodelila spet Avstriji. Zato je ostala slovenska Koroška s

Celovcem onstran meja naše domovine.

Severno od Celovca se razprostira Gosposvetsko polje. Na tem polju je stal nekdanji kamen, pri katerem so si Slovenci na Koroškem volili kneza. Zato se ta kamen imenuje knežji kamen. Danes je spravljn v muzeju v Celovcu, glavnem mestu koroške dežele. Nedaleč od kraja, kjer je stal nekoč knežji kamen, stoji še danes iz kamnov zložen prestol. Na njem je sedel na novo izvoljeni knez in izvrševal svojo oblast. Nad Gosposvetškim poljem se dviga mogočna cerkev Gospe Svete, od koder smo Slovenci dobili krsčanstvo.

Mehurček

Cicibanus,
on je danes
Coprianus:
Coper, coper, hudi čar,
vsakemu iz lonca dar!

Najprej sonce!
Komu sonce?
Sonce Bogu:
iz njegovih zlatih rok
sije slava vsenaokrog.

Potlej luna!
Komu luno?
Luno mami:
vsako noč bedi za nas,
z luno bo ji krajši čas.

Tretje — zemlja!
Komu zemljo?
Zemljo očku:
preoral jo bo, sejal,
bo pogače nam dajal.

Oton Župančič

Jakec

MORAM VAM NAJPREJ POVEDATI, DA SEM DOMA NA KMETIH.

NEDAVNO JE OČE ČISTIL SADNO DREVJE. POMAGAL SEM MU PRASKATI LIŠAJ Z DEBEL. NAJBOLJ ME VESELI PLEZATI PO VISOKIH JABLANAH. OČE TEGA NE ZNA. OD-RASLI SO PRENERODNI. POKAZAL MI JE, KATERO VEJO NAJ POŽAGAM. DAL MI JE ŽAGICO. TAKO SEM BIL VE-

SEL, DA BI BIL NAJRAJŠI POŽAGAL VSE VEJE. KO JE OČE ZA TRENUTEK ODŠEL, SEM ŽAGAL NAJLEPŠO VEJO.

„JAKEC!!!“

BIL JE OČE. TAKO JE ZAVPIL, KOT BI BIL JAZ POL URE DALEČ.

ODRASLIM MORAM POMAGATI TUDI SEJATI. KADAR SEJEM, PRAV RAD POZABIM NA DOMAČO NALOGO. KAJ HOČETE, DOMAČE NALOGE NE SPADAJO MED POMLADNA DELA.

ŠKODA, DA ME NIKDAR NE OBIŠČETE IZ MESTA. ČE BI PRIŠLI VSAJ APRILA, BI VAM POKAZAL, KAKO ČISTIMO TRAVNIKE. KRTI SKRBIJO, DA IMAMO DOVOLJ DELA. KRTIN NI MALO. PRAV VSAKO JE TREBA ZRAHLJATI, ZEMLJO PA RAZTRESTI DALEČ NAOKROG, DA BO TRAVA LAHKO DIHALA. TUDI LISTJE POGRABIMO IN PULIMO MAH IN PLEVEL, ČE JE TE NADLEGE KAJ.

France Slokan

Pogovorimo se!

Opiši in nariši češnjev cvet, rožni cvet in cvet marjetice!

Opiši katero koli cvetlico tako slikovito, da ji bodo sošolci po opisu, ne da bi jo imenoval, uganili ime!

Ali poznaš metulje? Opiši enega izmed naslednjih: belina, citrončka, cekinčka ali spremijnjavčka!

Glagolu kopati dodaj predpone: iz-, pre-, o-, za-, na-, v-, od-! Nove besede uporabi v stavkih! Primer: Na vrtu sem izkopal globoko jamo.

V nekaj stavkih opiši pomlad! Razloži naslednji ljudski napovedi: Kar sušca ozeleni, se rado posuši. Če se aprila vreme smeje, se bo še kesalo pozneje.

VLAK IZ ŠKATLIC ZA ŽVEPLENKE

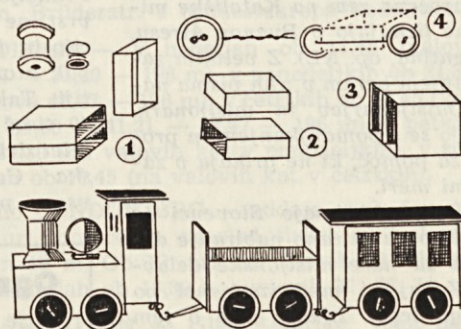
1. Lokomotiva je sestavljena iz dveh zunanjih delov in enega notranjega dela škatlice za vžigalice. Vse dele zlepimo skupaj in jih preoblečemo z barvnim papirjem. Tuljava za sukanec kot dimnik in vijačni zapirac stekleničke za parfum ne smeta manjkati.

2. Tovorni vagon je iz zunanjega in notranjega dela škatlice. Na obeh koncih prilepimo kos lepenke.

3. Osebni vagon je sestavljen iz dveh pokonci postavljenih zunanjih delov škatlice in nosi streho iz lepenke.

4. Kolesa so iz gumbov, skozi katere je potegnjena tenka, močna žica. Ta teče vselej tudi skozi spodnjo škatlo.

In sedaj se lahko začne potovanje do cilja vaših sanj!

naši razgovori

ALI NAJ SE UČIM SRBOHRVAŠČINE?

Po 45 letih bivanja v Franciji sem si želel obiskati deželo, kjer mi je tekla zibelka. Zaprošil sem na jugoslovanskem konzulatu za nov potni list. Kmalu sem dobil odgovor s priloženim kupom formularjev, pisanih v srbohrvaščini.

Ko sem jaz hodil v šolo — to je pred 60 leti — se nismo pri nas na Dolenjskem učili drugega kot slovensko. Kako naj danes znam hrvaško? Tu v bližini ne poznam nobenega Srba ne Hrvat. Smo sami Slovenci in vsi že starčki. Kdo naj mi izpolni formularje?

Ali ne bi bilo lepo in prav, da bi imeli Slovenci v kraju, kjer živi najmanj 70 odst. Slovencev, na konzulatu človeka, ki bi znal slovensko? Ali pa vsaj listine, pisane v slovenskem jeziku?

Ni čuda, če si naši ljudje na tujem oskrbijo tuje državljanstvo, ko je pa z domačim tak križ. — J. B., F.

ZBIRKE ZA SLOVENSKE MISIJONARJE

Naročena sem na Katoliške misijone (izhajajo v Buenos Airesu, Argentina, op. NL). Z velikim zanimanjem berem v njih pisma naših misijonarjev in misijonark. Boriijo se s pomanjkanjem in prosijo za pomoč, ki ne prihaja v zadostni meri.

V Ameriki imajo Slovenci že precej organizirano nabiranje denarja za naše misijonske delavce. Zakaj ni med izseljenci po Evropi tega? Ljudje niso o tem zadosti poučeni in niti ne mislijo na to.

Ali bi ne bilo dobro, ko bi Naša

luč kaki dve strani posvetila temu problemu? Nekaj bi se jih prav gotovo dobilo, ki bi radi pomagali. Kdor bi ne mogel z denarjem, bi pa z molitvijo. Morda bi bilo potem tudi naše življenje boljše. Kaj mislite? — A. R., T.

Najbolj konkretna predloga na Vaše pismo se mi zdita ta dva:

1. Kot je bilo že v eni zadnjih številčk Naše luči omenjeno, naj bi bravci zbrali toliko denarja, da bi lahko našo revijo pošiljali vsem misijonarjem. Kaj bi jim revija pomenila v njih težkem življenju, si lahko mislimo. Pozivamo torej bravce Naše luči, naj pošiljajo prispevke na naslov: Sklad za misijonarje, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt, Austria. Če bo denarja več, kot bo znašala naročnina za Našo luč (a ne pozabimo, da je naših misijonskih delavcev veliko!), bomo denar poslali misijonarjem za njihov misijon.

2. Pozivamo bravce „Naše luči“, naj bodo velikodušni in se, če morejo, naroče na Katoliške misijone, ki je res izredno zanimiva revija. Naslov, na katerega se naročite, je: Ladko Lenček, Ramon Falcon 4158, Buenos Aires, Argentina. Pišite seveda po letalski pošti!

RAZLIKE

Že dalj časa opažamo razlike med partijci in nepartijci. Mislili smo, da se to dogaja samo med našimi ljudmi v Jugoslaviji. A ni jim dovolj, da delajo razlike med delavci doma, ampak posegli so celo med upokojence v tujini. Izprosili so konvencijo s Francijo, da pošiljajo rente vseh vrst ne z ozirom na kvalifikacijo in delovne dobe nekoga, ampak z ozirom na pripadnost partiji. Tako plačujejo nekomu čez 40 tisoč starih frankov za samo 8 let delovne dobe, dočim francoska Caisse-Autonome-Nationale vsem povratnikom brez izjeme

Ognjišče

je najboljša slovenska mladinska revija. Ali jo že imate?

pošilja po konvenciji tisto, kar komu pripada.

Želimo, da bi tudi oni spoštovali, kar so podpisali, tj. recipročnost in to brez vseh izjem.

Prizadeti Slovenci iz
Pas de Calais

„ČUDEŽNO PISMO“

Že dalj časa sem v bolnici in čakam na operacijo žolča. Medtem sem dobil nekaj pisem, iz katerih Vam izpišem nekatere stavke:

„Pozdrav od Marije Lurške iz Francije. To pismo je napisal 10. februarja 1947 neki angleški častnik in od tedaj kroži po vsem svetu. Ne smete ga obdržati ali uničiti. Zmolite 5 zdravamarij v 24 urah in boste srečni. Prepišite tri pisma in jih pošljite v 24 urah tistim družinam, ki jim želite srečo. To pismo prinese srečo.“

Kaj pravite k temu? — M. S., D.

Ta pisma so sad bolne domišljije. Čimprej jih uničite!

Ali ste letos že plačali
naročnino za

NAŠO LUČ?

V ROGU LEŽIMO POBITI

Knjigo „V Rogu ležimo pobiti“, katero ste omenili v Naši luči, sem takoj naročil pri Mohorjevi družbi v Celovcu in jo tudi prebral. To je res nekaj groznega, kar se je dogajalo takoj po vojni s pripadniki slovenske narodne vojske, domobranci. O tem se doma ni veliko slišalo. V šoli pa so čisto drugače učili. Sedaj vidim, da je bilo toliko zlaganega. Ljudje, ki so dali ukaz za poboj toliko slovenskih vojakov, res spadata pred ljudsko sodišče.

Na koncu vvida so v knjižici navedeni pogoji za narodno spravo. Jaz bi dodal še četrtega: ženam pobitih mož je treba dati rento, kot jo dobivajo žene padlih partizanov, in sicer za dvajset let nazaj. Na krivicah ni mogoče graditi narodno spravo. — N. K., N.

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece. Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu tri mednarodne poštne bone (dobite jih na vsaki pošti) na: Uredništvo „Naše luči“, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt, Avstrija. Ne pošiljajte vprašanj za naslove oglaševalcev izseljenskim duhovnikom po Evropi, ker oni teh naslovov nimajo! Pisem uredništvo oglaševalcem ne posreduje.

**SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-
PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač Milena GRATZA, 8 München, Menzingerstr. 195, tel. 8 12 18 20.

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, piše prošnje in organizira tečaje nemškega jezika dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstr. 21, tel. 54 13 702.

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprisežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

Sodnijsko pooblaščen **PREVAJAVEC** za slovenski in srbo-hrvatski jezik MILAN ZAGORC prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, tel. 69 31 43.

Slovensko-hrvatski sodnijsko-občinski **TOLMAČ** prevaja vse vrste dokumentov in razne listine v nemščino in obratno hitro in zanesljivo. MARTIN SAPOTNIK, 413 Moers-Meerbeck, Luisenstraße 23, Rhld.

SLOVENSKI FANT 30 let, 170 cm, bivajoč v Holandiji, želi spoznati pošteno slovensko dekle od 25 do 32 let starosti za sklenitev zakona. Naslov posreduje uprava „Naše luči“, pod števil. 12.

PRODAM GOZD, 3 ha, ca 190 m³ stoječega lesa, od tega 3/4 stavbenega. Lep razgled na Bled in okolico.

Teren pripraven tudi za weekend hišo, cesta, voda in elektrika v bližini. — Plemel Franc, 6840 Götzis, Dr. Alf.-Heinzlestr. 29, Vlb., Austria.

PRODAJAM HIŠO. — Na lepem kraju v Domžalah pri Ljubljani prodam nedograjeno enodružinsko stanovansko hišo proti takojšnjemu plačilu! Cena do 13 milijonov starih dinarjev. Pismene ponudbe na naslov: Pirš Jože, Ljubljana — Rožanska c. 1.

VIPA VC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postreže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škropilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinjske stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalce z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželeno naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff.

JOĐE — JOŽE DEBELAK, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

slovenske radijske oddaje

KÖLN — Ob torkih, četrtek in sobotah od 16,20 do 16,50 (na kratkih valovih 41 in 31 m). Na sporedu so dnevne svetovne novice, politične razlage, razgovori, zanimivosti iz kulturnega in gospodarskega življenja. Poleg tega imajo Slovenci v Nemčiji možnost, da preko kölnskega radia pošiljajo domačim voščila, pozdrave in glasbo po želji. Dopise pošljite na naslov: DEUTSCHE WELLE, 5 Köln, Brüderstr. 1 (Südosteuropa-Redaktion).

VATIKAN — V nedeljah ob 11,45 (valovi 25,67 — 31,10 — 196 m), v ponedeljkih ob 21,30 (valova 48,47 — 196 m), v četrtek ob 18,45 (valovi 31,10 — 41,21 — 48,47 — 196 m), v petkih ob 21,30 (na valovih kot v ponedeljkih), v sobotah ob 18,45 (na valovih kot v četrtek).

Radio LONDON BBC — oddaja vsak dan ob 12. uri (novice in pregled tiska) na valovih 25 in 19 m. Ob 19. uri na valovih 49, 31, m; ob nedeljah ob 16,30 na valovih 31, 25, 19 m.

WASHINGTON — Glas Amerike: vsak dan zjutraj ob 6 (valovi 31 — 41 — 49 m).

za po kosilu (ali pa večerji)

„Pomisli, Toneta so vrgli iz Društva prijateljev žganja.“

„Zakaj pa?“

„Dvakrat je prišel na sestanek trezen.“

„Namesto svojega sem iz snega izkopal sosedov avto.“

„Dvojno delo torej?“

„Točno, ker sem ga potem spet nazaj zakopal.“

„Če je ženska res značajna, bo zvesta svojemu možu, tudi če je grd in neumen. Kar svojo ženo vprašajte, če ni tako!“

„Vi izdirate zobe brez bolečin?“

„Ja. Le v začetku kariere sem si enkrat izpahnil prst.“

Med volilnim govorom: „Zapomnite si, da ne smete zaupati človeku, ki menja svoje prepričanje vsak mesec kakor svojo srajco...“

„Fantek! Tako majhen si, pa že kadiš! Ali tvoja mama ve za to?“

„In vaš mož ve za to, da po cesti ustavlja tujce in jih ogo-varjate?“

Starejši gospe so postregli na obisku z whiskyjem. Pa pravi: „Dobra je tale pijača, le to je čudno, da ima prav tak okus kot zdravila, ki jih je moral moj pokojni mož jemati trikrat na dan.“

„Moja zaročenka je dvojčka.“

„Res? Pa se ti kdaj primeri, da jo zamenjaš?“

„Ne, ker je njen brat precej večji od nje.“

„Res lepo hišo imaš.“

„In če pomisliš, da sem imel skrajna le svojo pamet, nič drugega...!“

„Saj to je tisto: čisto iz nič si začel.“

„Ti se znaš pa dobro čuvati,“ pravi znanec profesorju, do ušes zavitemu v šal.

„Seveda. Kaj pomaga moškemu ves svet, če je pa njegova žena vdova!“

„Sijajno! Si se spomnil, da obhajava obletnico poroke? Jaz tudi... Počakaj malo, da bom darilo... ki sem ti ga kupila, oblekla...“

Janezek je pri jedi zelo izbirčen. Prinesejo mu juho, ki jo iz vsega srca sovraži. Pa ne ve, kako bi se je znebil, ne da bi mu jo bilo treba pojesti. Potem mu pride na misel: izpulji si las, ga vrže v juho, potem pa začne tuliti, da take juhe ne more jesti...

„Moj pes zna pa brati!“

„Vem.“

„Od kod?“

„Moj pes mi je povedal.“

„Kakšna sreča, da sem moževo trinajsto plačo že vnaprej porabila! Če bi jo čakala, bi se lahko zanjo pod nosom obrisala, ker je letos sploh dobil ni.“

„Naša Mirjam študira petje v inozemstvu.“

„Kako je obzirna!“

„Peter, vso noč tako močno smrčiš!“

„Ti nisi nič boljša. Vsako minuto zasikaš: ssst!“

„Imate jutri čas, bi šli plesat z menoj?“

„Jutri se bom poročila.“

„Kaj pa pojutrišnjem?“

„Zakaj si se pa že v kuhinji sezul, ko si prišel ponoči domov?“

„Da bi ne motil tvojega spanja.“

„Zakaj si prišel po prstih v spalnico?“

„Tudi zato.“

„Zakaj si pa potem začel na ves glas peti: Kaj nam pa more...?“

„Špela, ali te smem sedaj, ko se že dobro poznavam, nekaj prositi?“

„Seveda, kar na dan z besedo!“

„Ali mi posodiš tristo dinarjev?“

„Opazil sem, da tukaj največ gojite svinje. Ali vam to donša več, kot bi vam prinesel krompir ali zelenjava?“

„Niti ne, a svinj ni treba zalivati.“

„Kako pa pri tem psu veš, kje ima glavo in kje rep?“

„Prav lahko. Če ga potegneš za rep in te ugrizne, veš, da si ga potegnil za glavo.“

Črncet je videl belca na kolesu in rekel: „Kakšni lenuhi so beli ljudje! Še kadar hodijo, hočejo sedeti.“

Mama jokajočemu Jurčku: „Ko bi bil zob, ki te boli, moj, bi ga dala že zdavnaj izpuliti.“

Jurček: „Jaz tudi, ko bi bil tvoj.“

„Oprostite, kje pa je tukaj pošta?“

„To ve vendar vsak osel.“

„Prav zato sem vas vprašal.“

Človeku je težko, ko ugotovi, da gre tudi brez njega. Še teže pa mu je, če to ugotove drugi.

kaj vzbuja doma dobro (in slabo) volja?

Govornik je pravkar končaval po mikrofону na trgu svoj govor:

„Slovenci...“

„Kar Tine mi reci,“ se mu je vtaknil v besedo edini poslušavec pod tribuno.

S čvakanjem in čenčanjem je nehal. Iz preprostega razloga — ne hodi več na sestanke.

„Letošnjo zimo nas bo čiščenje snega precej stalo.“

„To ni nič proti tistemu, ki ga kidamo vse leto!“

Vprašanje: Ali je kakšna pomenska zveza med pridevnikom „rejen“ in „nadrejen“?

Prvi: Seveda je! Rejeni imajo mast pod kožo, nadrejeni pa na glavi!

Drugi: Prašič je rejen, mesar je nadrejen, potrošnik pa podrejen!

Tretji: Nadrejeni prejema vsakega prvega bolj rejeno kuverto!

Četrti: Nadrejeni ima tolikšno družbeno politično težo, da ne potrebuje še telesne!

Volilni govor: „Tovarišice in tovariši! Če vsega, česar nismo mogli narediti lani, ne bomo dokončali letos, bomo v prihodnjem letu lahko upali, da bo naslednje leto odprlo lepa izhodišča za realizacijo naših načrtov v bodočih letih...“

Iz tujine uvažamo vse več. In tako se nedvomno bliža čas, ko

bomo začeli od tam nazaj uvažati tudi naše tam zaposlene ljudi. Kajti naše največje bogastvo niso tuji prašiči, avtomobili, maslo in vino, ampak je to naš ljubi lastni delovni človek.

„Tisti iz tovarn imajo gospodarski zbor, doktorji socialno zdravstveni zbor, učitelji kulturno prosvetni zbor. Kaj pa mi, kmetje?“

„Mi pa cerkveni pevski zbor.“

Lizun na sestanku: „Strinjam se s povzetkom, ki ga bo tovariš direktor podal na koncu sestanka!“

„Poglejte svinje!“ je vzkliknil, ko so ga odrinili od korita.

Tragedija upokoјencev je v tem, da so prestari. Sicer bi se lahko tudi oni zaposlili v inozemstvu.

Cene gradbenega materiala bodo zrasle. Nič čudnega: gradimo boljše družbo.

Videl sem ljudi, ki so imeli na rokah maske žuljev.

Karierista najlaže spoznaš za volanom: vedno nepravilno prehitava.

Vprašanje: Zakaj pravi pregovor, da gre osel le enkrat na led? Je to res?

Prvi: Čisto res! Mi smo šli samo enkrat na led, zdaj pa dol ne moremo!

Drugi: Seveda je res, saj občani vendar niso osli!

Tretji: In osel še takrat pravi: motiti se je človeško!

Četrti: Seveda, le jugoslovanski osel je izjema, ki potrjuje pravilo!

Vprašanje: Kako bi ravnal Martin Krpan in kako bi drugi ravnali z njim, ko bi ga danes poklicali v Beograd nad kakega Brdavsca?

Prvi: Brdavsca dandanes kar mrgoli, Krpana pa ni nobenega.

Drugi: Počemu neki naj bi

Martin Krpan hodil v Beograd, ko se lahko izkaže kar doma v Ljubljani?

Tretji: Ne verjamem, da bi sploh prišlo do dvoboja, ker bi Krpan podlegel že v boju z Brdavsovimi birokrati. Ti bi zahtevali od Martina dovoljenje, da sme s svojo kobilico v mesto, sečno dovoljenje, dovoljenje za opravljanje kovaške obrti, dovoljenje za nošenje orožja in kdo ve kaj še vse!

Četrti: Martin Krpan bi vsekar pošteno opravil svoje delo, za plačilo pa ne bi dobil ne gnjati ne vina, ker „v Beogradu za to ni denarja!“

Peti: To bi pa bilo nekaj! Po zmagi bi Krpan lahko zahteval za plačilo poslanski mandat in tako bi imeli Slovenci vsaj enega kmeta v skupščini!

„Če hočeš v politiki uspeti, se moraš držati načel!“

„Kako pa si ti prišel na svoj položaj?“

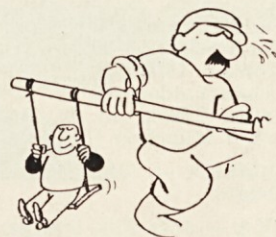
„Držal sem se načela, da moram v pravem času odnehati od svojih načel.“

„Kako daleč ste z integracijo elektro-gospodarstva?“

„V osnovi je stvar jasna. Nekaj nesporazumov je le še okrog sporazumevanja.“

Ljudje so mirni, kadar so siti. Seveda pod pogojem, da niso vsega siti.

Mnogi so žrtvovali svoje življenje za socializem. Mnogi pa socializem za dobro življenje.

NAŠA LUČ, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 18. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta. — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark, 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron, 3.— ameriške dolarje, 2,50 avstralskih dolarjev, 3.— kanadske dolarje. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9
(Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIA — Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4052 Ansfelden (O.—Ö.). — Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Janez Hafner, Theodor-Körner-Straße 111, 8010 Graz. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0-47-62/3-34-62). — P. Štefan Kržišnik, Zist. Stift, 6422 Stams.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liege. (Telefon 01/23-39-10). — Kazimir Gaberc, 19 Louis Empain, Marcinelle (Hainaut). (Telefon 07/36-77-54).

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68). — Bogdan Makovec, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93). Stanislav Kavalarič, 7 rue Claude Debussy, 62 Liévin (Pas-de-Calais). — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz. — Stanko Grims, rue du Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad — Dr. Pavel Robič, via dei Colli 8, Roma.

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstraße 29. (Tel. 62-6-76). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstraße 36. (Telefon 29-13-05). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 06-21/2-85-00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I. (Tel. 72-2-78). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel.: Stuttgart 35-31-77). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, Schubertstraße 2/I, 8 München 15. (Telefon 53-64-53).

NIZOZEMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11-31-54).

SVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebachstraße 15, 8052 Zürich, (Tel. Zürich 46-68-61).